

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΣΤ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 -- ΤΗΛ. 27.689 | 20 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1959 | ΑΡΙΘ. 20

“ΕΙΣ ΚΥΡΙΟΣ, ΜΙΑ ΠΙΣΤΙΣ, ΕΝ ΒΑΠΤΙΣΜΑ,,

Τὰ ἄρθρα τοῦ Καθηγητοῦ καὶ Βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου παρὰ τῇ Ἱ. Συνόδῳ κ. Καρμίρη, τὰ ὁποῖα ἐδημοσιεύθησαν προσφάτως καὶ δημοσιεύονται ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν «Ἐκκλησίαν», ἀποτελοῦν ἀληθῆς πνευματικὸν ἐντροφῆμα καὶ τιμοῦν τὴν Ἑλληνικὴν Θεολογικὴν σκέψιν.

*

Ἡ ἔρευνά του διὰ τὴν «Ἐκκλησιολογίαν τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου» ἐχώρησεν ἀληθῶς εἰς τὰ ἐσώτερα τοῦ καταπετάσματος τῆς μεγάλης ψυχῆς τοῦ Ἁγίου Πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας μας· καὶ ἀπέδωκε, μὲ ἐμβρίθειαν καὶ μὲ σαφήνειαν, τὰς ἐλλάμψεις τῆς ὑπὸ τοῦ θεοῦ πυρὸς κεκαθαρμένης διανοίας του. Ἐπληροφορήθημεν τοιουτοτρόπως περὶ τῆς διδασκαλίας του· καί, μὲ τὴν ψυχὴν μας κατανοσομένην, ἐψηλαφήσαμεν τὸν ἄρραφον χιτῶνα τοῦ Κυρίου, πρὶν ἢ οὗτος ἀρχίσῃ νὰ μερίζηται.

*

Καὶ ὑπῆρξεν, ὅχι ἀπλῶς ἐνδιαφέρουσα ἀπὸ ἀπόψεως ἐπιστημονικῆς ἢ ἐρημηεῖα τῶν λόγων τοῦ θεοῦ ἀνδρός, ἀλλὰ καὶ χρησιμωτάτη εἰς τοὺς δυσκόλους αὐτοὺς καιροὺς μας. Διότι ἀσάφεια ῥοπῶν καὶ διαθέσεων ἐπιπολάζει σήμερον· καὶ καθίσταται ἀτυχῶς ὁλοὲν καὶ δυσχερεστέρα ἡ διάκρισις τῆς

ἀληθείας καὶ ἡ προφύλαξις ἀπὸ τῆς πλάνης τῶν υἱῶν τῆς εὐσεβείας.

Μὲ καταπάγιον καὶ ζέον τὸ Ὁρθόδοξον φρόνημά του ὁ κ. καθηγητὴς ὑποδεικνύει θαρραλέως τὴν μόνην βασιλικὴν ὁδὸν τῆς ἐν Χριστῷ ἐνότητος. Καὶ ἀποσαφηνίζει ἐναργέστατα τὴν θέσιν τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας μας, ἣτις ἴσταται ἡ λαμπρὰ καὶ δωδεκάτοιχος τῆς «ὀγιανούσης διδασκαλίας» καθέδρα. Πληροφορεῖ δὲ ὅλους τοὺς καλοπροαιρέτους ζηλωτὰς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς αὐτῆς ἐνότητος, ὅτι οἱ Ἕλληνες φυλάττουσιν ἀγρόπνως τὸν πατριον θησαυρὸν τῆς Ὁρθοδοξίας. Καὶ ὅτι, μὲ ἀληθῆ ἀνεξιθρησκείαν, ἀλλὰ μὲ ταυτότητα βιωμάτων πρὸς τοὺς δημιουργοὺς τῆς ἱερᾶς Παράδοσεως, διατηροῦσιν ἄρρηκτον μετὰ πάντων αὐτῶν τὸν σύνδεσμον τῆς κοινῆς, εὐχόμενοι ὀλοφύχως ν' ἀποβάλωσι «τὰς βεβήλους κενοφωνίας, καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως» καὶ ὅσα κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς ἐπεσώρευσαν (Α' Τιμ. ε', 20—21).

*

«Εἰ Ὁρθόδοξοι κάκεινοι, διατὶ οὐκ εἰσι μεθ' ἡμῶν; Εἷς Κύριος, μία Πίστις, ἐν Βάπτισμα», ἀνεφώνει ὁ ἱερός Χρυσόστομος.

ΘΕΟΛΟΓΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΙΕ' ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΣΕΠΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Συνεδρία Α' τῆς 1ης Ὀκτωβρίου 1959.

Τῆ 1ῃ Ὀκτωβρίου, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 1 τοῦ Νόμου 3952-1959 «περὶ τροποποιήσεως τοῦ Νόμου 671-1943 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἐγένετο ἡ ἐναρξίς τῶν ἐργασιῶν τῆς 15ης συνελεύσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαρ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεοκλήτου.

Τῆ πρώτῃ τῆς ἡμέρας ταύτης, ὥρα 8 π.μ., συμφώνως πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου καταρτισθὲν πρόγραμμα, ἐτελέσθη εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Θεία Λειτουργία ὑπὸ τοῦ νεωτέρου τῆ τάξει Σεβ. Μητροπολίτου Καστορίας κ. Δωροθέου, τὴν ὁποίαν παρεκολούθησαν ὁ Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπος, ἅπαντες οἱ Σεβ. Ἀρχιερεῖς, ὁ παρὰ τῆ Ἱ. Συνόδου Βασιλικὸς Ἐπίτροπος Καθηγητῆς κ. Ἱ. Καρμίρης, πολλοὶ κληρικοὶ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ πλῆθος εὐσεβῶν χριστιανῶν. Μετὰ δὲ τὴν Θ. Λειτουργίαν καὶ ὥραν 10ην π.μ. ἐγένετο εἰς τὸ Συνοδικὸν Μέγαρον καὶ εἰς τὴν συνήθη αἴθουσαν τῶν συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἡ πρώτη συνεδρία, καθ' ἣν παρέστησαν ὁ Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπος καὶ ἅπαντες οἱ ἐν ἐνεργείᾳ Σεβ. Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πλὴν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σιδηροκάστρου κ. Βασιλείου, ἀσθενήσαντος, ὡς καὶ ὁ παρὰ τῆ Ἱ. Συνόδου Βασ. Ἐπίτροπος Καθηγητῆς κ. Ἱ. Καρμίρης, προσῆλθε δὲ καὶ ὁ Ἐξοχώτατος ἐπὶ τῆς Ἑθν. Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων Ὑπουργὸς κ. Γ. Βογιατζῆς μετὰ τοῦ παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Γεν. Διευθυντοῦ Θρησκευμάτων Καθηγητοῦ κ. Βασ. Ἰωαννίδου.

Κατὰ τὴν ἐναρκτήριον ταύτην συνεδρίαν, μετὰ τὴν ἐπὶ τῆ ἐναρξίς τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱεραρχίας προσευχὴν, ὁ Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπος εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Σεβασμιότατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Κύριε Ὑπουργέ,

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ καταξιώσας καὶ αἰθὶς ἡμᾶς ὅπως τὸ τρίτον ἡδὴ ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους συγκροτήσωμεν τὴν Ἱερὰν ταύτην Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς κινήσιν διάσκεψιν ἐπὶ γενικῶν Ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, ἅτινα ἀπασχολοῦν τὴν Ἀγιωτάτην Ἐκκλησίαν ἡμῶν.

Κατὰ τὸν παρελθόντα Νοέμβριον συνελθοῦσα τὸ πρῶτον μεταπολεμικῶς ἡ σεβ. Ἱεραρχία, μετὰ μακρὰν ὑπερεικοσαετῆ διακοπήν, ἤρξατο τῆς μελέτης τῶν ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει αὐτῆς ἀναγεγραμμένων θεμάτων, τὰς δὲ ἐπ' αὐτῶν γενομένης εἰσηγήσεις ἐκ μερόντος τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν μετὰ τῶν συναχθέντων πορισμάτων ἐξέδωκεν, ὑποφάσει αὐτῆς, ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία εἰς ἰδιαιτέρον τόμον, ὑπὸ τὴν ἐπιστάσαν τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐκ τοῦ τό-

μου τούτου καταφαίνεται, ὅτι τὸ συντελεσθὲν ἐν τῇ πρώτῃ ταύτῃ μεταπολεμικῇ Συνόδῳ τῆς Ἱεραρχίας ἔργον ὑπῆρξεν ἀξιόλογον καὶ ἐπωφελὲς ἀπὸ πάσης ἀπόψεως διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν. Ἐναπόκειται ἤδη εἰς ὑμᾶς, Σεβασμιότατοι Ἀδελφοί, ὅπως προβῆτε εἰς ἐφαρμογὴν ἐν τῇ πράξει τῶν συζητηθέντων θεωρητικῶς καὶ ἀποφασισθέντων ἐν τῇ αἰθουσῇ ταύτῃ κατὰ τὴν σύναξιν ἐκείνην.

Λόγω ὅμως τῆς πληθώρας τῶν θεμάτων τῶν ἀναγραφέντων ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει τῆς Συνόδου τοῦ παρελθόντος Νοεμβρίου, δὲν ἐπῆρκεσεν ὁ χρόνος ὅπως συζητηθῶσι δύο σπουδαία θέματα, ἴτιοι τὸ περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ περὶ Μοναχικοῦ βίου αὐτῆς. Διὰ τοῦτο ἀμφοτέρων τῶν θεμάτων τούτων ἡ συζήτησις ἀνεβλήθη διὰ τὴν νέαν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας. Καὶ συνῆλθε μὲν αὕτη καὶ αἰθὶς κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰανουάριον, πλὴν ὅμως ἔκρινεν, ὅτι τὸ περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας θέμα ἔχρηζε βαθυτέρας καὶ πληρεστέρας μελέτης. Ταύτην δὲ ἀέθηκεν εἰς συσταθεῖσαν ὅπ' αὐτῆς δεκατριμελῆ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ πολυπειροῦ γέροντος Μητροπολίτου Ὑδρας κ. Προκοπίου Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν: Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Εἰσηγίαιου, Χαλκίδος κ. Γρηγορίου, Κορωθίας κ. Προκοπίου, Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰακώβου, Ἡλείας κ. Γεωμανοῦ, Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονος, Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου, Θεσσαλιώτιδος κ. Κυρίλλου, Δράμας κ. Φιλίππου, Σεβλίων καὶ Κοζάνης κ. Διονυσίου, Κίτρους κ. Βαρνάβα καὶ Ξάνθης κ. Ἀντωνίου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη, συνελθοῦσα εἰς ἀλληπαλλήλους συνεδριάσεις, προέβη ἐγκαίρως εἰς τὸν καταρτισμὸν σχεδίου Καταστατικοῦ Χάρτου, τὸ ὁποῖον ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐκωνοποίησεν ἐγκυκλίως πρὸς τοὺς Σεβ. Ἱεραρχίας, καὶ διὰ τὸ ὁποῖον ἐκφράζομεν θερμὰς εὐχαριστίας πρὸς τε τὸν Πρόεδρον κοὶ τὰ μέλη τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς. Ὅθεν παρακαλοῦνται νῦν ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Σεβ. Μητροπολίτης Ὑδρας, ὡς καὶ ὁ Εἰσηγητῆς αὐτῆς Σεβ. Μητροπολίτης Κορωθίας, ὅπως εἰσηγηθῶσιν ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ἐπὶ τοῦ ἔργου καὶ τῶν πορισμάτων τῆς Ἐπιτροπῆς.

Πρὸ τούτου ὅμως ὀφείλω νὰ ἐκφράσω θερμὰς εὐχαριστίας πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Κυβέρνησιν ἡμῶν καὶ τὸν ἐκπροσωποῦντα αὐτὴν ἐνταῦθα ἐξοχώτατον Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Ἑθν. Παιδείας κ. Γ. Βογιατζῆν διὰ τὰς ἀγαθὰς διαθέσεις ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ διὰ τὴν προώθησιν ζωτικῶν ζητημάτων αὐτῆς, τῶν ὁποίων τὴν ἰκανοποιητικὴν καὶ αἰσίαν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν λύσιν προσδοκῶμεν παρὰ τοῦ εὐσεβόφρονος καὶ δραστηρίου κ. Ὑπουργοῦ.

Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις, ἐπικαλούμενοι τὴν Χάριν καὶ τὸν φωτισμὸν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, κηρύσσο-

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητος μετὰ τινῶν ἐκ τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν, οἵτινες μετέσχον τῆς ΙΕ' Συνόδου τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

μεν τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ΙΕ' Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Ἐν συνεχείᾳ ὁ παριστάμενος Ὑπουργὸς Ὁρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας ἐχαιρέτησε τὴν Σεπτὴν Ἱεραρχίαν ὡς κάτωθι:

«Μακαριώτατε,
Σεβασμιώτατοι,

Μὲ ἀληθῆ συγκίνησιν καὶ χαρὰν παρίσταμαι ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὴν σημερινῇ ἐναρκτήριον συνεδρίασιν τῆς 15ης Συνόδου τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Σύνοδος αὕτη εἶναι μεγάλης ἱστορικῆς, θὰ ἔλεγον, σημασίας, διότι κατ' αὐτὴν πρόκειται νὰ συζητησῆτε καὶ νὰ λάβητε ἀποφάσεις ἐπὶ θεμελιώδους σημασίας θεμάτων, ἥτοι περὶ τοῦ τρόπου διοικήσεως τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

Αἱ συνεδριάσεις σας ἀρχίζουν σήμερον ὑπὸ ἀρίστους οἰωνοὺς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας, ὀφειλομένους εἰς τὸ ἐπιδειχθὲν ἀνώτερον χριστιανικὸν φρόνημα καὶ αἰσθημα εὐθύνης ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν μελῶν τῆς ληξιάσης διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου.

Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι,

Ἐκπροσωποῦντες ἐπαξίως σήμερον τὴν ἐλευθερὰν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος συνήλθετε διὰ νὰ γνωμοδοτήσητε ἐπὶ τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως, ἥτοι ἐπὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Βασ. Διαταγμάτων τῶν συνταχθέντων κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου 3952/1959.

Διὰ τὸν Καταστατικὸν Χάρτην ἔχετε ἐνώπιον Ὑμῶν σχέδιον καταρτισθὲν ὑπὸ τῆς ὑπὸ τὸν σεβασμιωτάτου καὶ πολὺν πρεσβύτην Μητροπολίτην Ὑδρας Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Προκόπιον ἐκ Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν δεκατριμελοῦς Ἐπιτροπῆς, τὴν ὁποίαν καθήρτισεν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἡ Ἱεραρχία.

Θεωρῶ ἐπιβεβλημένον τὴν στιγμὴν αὕτην νὰ ἀποδώσω τὸν ὀφειλόμενον φόρον τιμῆς πρὸς τὴν ἐργασίαν τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης καὶ ἐξάρω τὴν ἄοκνον ἐργατικότητά της καὶ τὴν ἐπιμέλειαν, μετὰ τῆς ὁποίας ἀντεμετώπισε τὸ μέγα καὶ πολυσχιδὲς τοῦτο ἔργον.

Τὰ ὑποβληθέντα Ὑμῖν πρὸς γνωμοδότησιν Βασ. Διατάγματα στηρίζονται κατὰ βάσιν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου ἐργασίαν τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης καὶ συμφωνοῦν κατὰ τὸ πλεῖστον πρὸς τὸ ἐπ' αὐτῆς καταρτισθὲν σχέδιον Καταστατικοῦ Χάρτου.

Ἡ Κυβέρνησις, λαμβάνουσα ἐπ' ὄψιν πάντοτε μετὰ μεγίστης προσοχῆς τὰς εἰσηγήσεις τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, θὰ μελετήσῃ μετὰ τοῦ ὀφειλομένου σεβασμοῦ τὰς γνώμας τῆς Ἱεραρχίας ἐπὶ τῶν ὑποβληθέντων εἰς τὰ Βασ. Διατάγματα θεμάτων.

Ἐν ἐκ τῶν κρίσιμων πρὸς ρύθμισιν θεμάτων εἶναι ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ προβλήματος τῆς ὑπάρξεως μεγάλων διαφορῶν ἀπὸ ἀπόψεως πληθυσμοῦ καὶ ἐκτάσεως μεταξὺ τῶν διαφορῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ἀνισότης αὕτη, συνδυαζομένη πρὸς τὴν εἰς πολλὰς περιπτώσεις μὴ ὀρθολογικὴν κατανομήν περιοχῶν πρὸς τὰς ἀντιστοίχους Μητροπόλεις, ἡ ὕπαρξις μικρῶν καὶ μὴ βιωσίμων Μητροπόλεων, ταῦτα πάντα, ἐξεταζόμενα ὑπὸ τὸ καθεστὸς τῆς ἐπιβαλλομένης διὰ βίον συμβιώσεως ποιμένος καὶ ποιμνίου, ἐπιβάλλουσιν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν συγχώνευσιν ὀρισμένων μικρῶν Μητροπόλεων, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν ἀνακατανομήν καὶ ἀναδιαρρυθμίσει τῶν ὁρίων τῶν ὑπολοίπων Μητροπολιτικῶν περιοχῶν.

Διὰ τοῦ σχετικοῦ Βασ. Διατάγματος προτείνομεν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν τὴν συγχώνευσιν ὀκτῶ Μητροπόλεων καὶ τὴν δημιουργίαν μιᾶς νέας τοιαύτης, τῆς Μητροπόλεως Πειραιῶς.

Περαιτέρω, ὡς πρὸς τὴν ὀρθολογικὴν διαρρύθμισιν τῶν ὁρίων τῶν Μητροπολιτικῶν περιοχῶν, αἱ ὁποῖαι, ἐκτὸς τῶν ἄλλων λόγων, προὐρισθαι νὰ ἐξυπηρετήσονται τοὺς χριστιανοὺς ἀπὸ ἀπόψεως διοικητικῆς, συγκοινωνιακῆς κ.λ.π., προτείνομεν εἰς τὴν Σεπτὴν Ἱεραρχίαν τὸν ἐπ' αὐτῆς καταρτισμὸν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἰδικῆς ἐπιτροπῆς ἐξ Ἱεραρχῶν καὶ ἀρμοδίων Κρατικῶν λειτουργῶν, ἡ ὁποία νὰ μελετήσῃ καὶ προτείνῃ, ἐντὸς τακτικῆς προθεσμίας, εἰς τὴν Διαρκῆ Ἱερὰν Σύνοδον τὰς ἐπιβαλλομένας διαρρυθμίσεις, αἱ ὁποῖαι νὰ καθιερωθοῦν νομοθετικῶς.

Εἶναι ἐπιβεβλημένον νὰ διευκρινισθῆ, ὅτι διὰ τῶν Βασιλικῶν Διαταγμάτων δὲν ἐξαντλοῦνται ὅλα τὰ θέματα τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ὑπολείπονται σοβαρώτατα πρὸς ῥύθμισιν κεφάλαια τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, ὅπως εἶναι ἡ ὀργάνωσις εἰδικῶν γραφείων παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ τῆς Ἐκκλησίας, καταλλήλως ἐτηρηδρωμένων, διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν θεμάτων εἰς τοὺς διαφόρους τομεῖς τῆς δράσεως τῆς Ἐκκλησίας, ὡς π.χ. τοῦ οἰκονομικοῦ, τῆς ἐνημερώσεως διὰ δημοσιευμάτων καὶ τοῦ τύπου, τῆς παρακολουθήσεως τῶν ξένων προπαγανδῶν, τῶν σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν ξένων Ἐκκλησιῶν κ.λ.π. Παραμένει ἐπίσης τὸ μέγα θέμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς δικαιοσύνης καὶ ἄλλα.

Τὰς ἐπὶ τῶν θεμάτων τούτων προτάσεις τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας ἡ Κυβέρνησις θέλει μελετήσῃ καὶ φέροι ταχέως πρὸς ψήφισιν εἰς τὴν Βουλὴν, ὅπως ἐπίσης θὰ κατατεθοῦν εἰς τὴν Βουλὴν Νομοθετήματα ἐναντίον τοῦ προσηλυτισμοῦ, περὶ ἱεροκηρύκων, περὶ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, περὶ τοῦ Ο.Α.Ε.Π., τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., καὶ τῶν Ἐφημερίων.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ εἶναι ἐνδελεχῆς καὶ ἐπιμελεμένη ἡ ἐργασία καὶ τὰ συμπεράσματα τῆς παρούσης Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας θὰ θεμελιώσουν τὰς προϋποθέσεις διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἐπιτέλεσιν τοῦ ὑψηλοῦ της προορισμοῦ.

Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι,

Οἱ καιροὶ εἶναι χαλεποὶ, αἱ δυνάμεις τοῦ ἀντιχρίστου ἀγωνίζονται πανταχόθεν νὰ κλυδωνίσουν τὸ ἱερὸν σκάφος τῆς Ἐκκλησίας μας. Καὶ εἶναι μὲν ἀλήθεια εὐαγγελικὴ ὅτι «πύλαι ἄδου οὐ κατισχύ-

σουσιν Αὐτῆς», ἀλλ' εἶναι ἐξ ἴσου ἐπιτακτικὸν χρέος ὄλων μας νὰ σταθῶμεν στρατιῶται τοῦ Χριστοῦ, ἀγωνισταὶ τῆς πίστεως, φύλακες τῶν ἱερῶν παραδόσεων, γεωργοὶ εἰς τὴν ἀμπελον τοῦ Κυρίου. Πᾶσα ἀδιαφορία, πᾶσα στάσις παθητικὴ καὶ οὐδετέρα ἰσοδυναμεῖ πρὸς λιποταξίαν ἐν ὧρα μάχης καὶ ἀποτελεῖ ἄρησιν τῆς ὁμολογημένης πίστεως, ἣτις ἀποτελεῖ τὴν γρανιτῶδη πέτραν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὁ Κύριος ἠθέλησε νὰ θεμελιώσῃ τὴν Ἐκκλησίαν Του.

Στοιχοῦσα ἡ Κυβέρνησις πρὸς τὰς ἐπιταγὰς αὐτὰς τοῦ Θεανθρώπου μίαν καὶ μόνην ἔχει φιλοδοξίαν. Νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ἀποφασιστικῶς καὶ θετικῶς.

Οὐδὲν συμφέρον, οὐδεμίαν ἰδιοτέλεια, οὐδὲν τὸ χαριστικὸν νοθεύουν αὐτὴν τὴν θέλησιν τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὄλων τῶν μελῶν αὐτῆς. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς ἡ Κυβέρνησις ἐδρίσκειται εἰς τὴν διάθεσίν Σας νὰ πράξῃ τὸ πᾶν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, συνεργάτης, ποιμνιον καὶ στρατιώτης. Ἐργάτης εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ Κυρίου, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ σπορεῖς καὶ οἱ θεριστὰι εἴσθε Ὑμεῖς.

Διὰ τοῦτο μίαν ἐσχὴν ἀπευθίνα. Ἐν πνεύματι Κυρίου, ἐν ὁμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ, ὑπεράνω παντὸς προσωπικοῦ, ἄς ἐργασθῶμεν ὅλοι διὰ τὴν Ἐκκλησίαν με ἀυταπάρησιν καὶ ζῆλον, με φόβον Θεοῦ καὶ ἀγάπην Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Εἶτα ἀντεφώνησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Χρυσόστομος, ὡς πρῶτος τῇ τάξει, καὶ ἐν συνεχείᾳ, ἀποχωρήσαντος τῆς αἰθοῦσης τοῦ κ. Ὑπουργοῦ μετὰ τοῦ Γεν. Δ/ντοῦ τῶν Ὀργανισμῶν, καὶ τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου ἀνακοινώσαντος ἕκαστον μέρους τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἐνδιαφερούσας τοὺς Σεβ. Ἀρχιερεῖς ἀνακοινώσεις, ἀναγνωσθέντος δὲ καὶ ἐπικυρωθέντος τοῦ κανονισμοῦ ἐργασιῶν τῆς Ἱεραρχίας, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης, ὡς πρόεδρος τῆς 13μελοῦς ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, εἰσηγούμενος ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἐπὶ τοῦ θέματος «Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἀνέφερεν ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ κατὰ τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῇ ἐντολὴν κατήρτισε τὸ ὑπ' ὄψιν σχέδιον τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, ἠδ' ἀρτίστῃ δὲ τὴν Ἱεραρχίαν διὰ τὴν ἀνάθεσιν αὐτῆς τῆς προεδρίας καὶ τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ὅλην μετ' αὐτοῦ συνεργασίαν εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν καὶ σύνταξιν τοῦ σχεδίου τοῦ Καταστατικοῦ.

Ἀκολουθῶς μετὰ συζήτησιν ἐπὶ προτάσεως τοῦ Μακαριωτάτου, ὅπως τὸ συντομώτερον γνωσθῶσι τῷ Ὑπουργεῖῳ Ὀργανισμῶν αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἱεραρχίας ἐπὶ τῶν σχεδίων τῶν Β. Δ. αὐτοῦ «περὶ συνθέσεως, συγκλήσεως, λειτουργίας καὶ ἀρμοδιότητος τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ τῆς Διαρκοῦς Ἱ. Συνόδου, τοῦ τρόπου διορισμοῦ καὶ τῶν καθηκόντων τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου, πληρώσεως τῆς θέσεως Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης, προσόντων ἐκλογίμων καὶ ἐκλογῆς Μητροπολιτῶν» καὶ «περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Μητροπόλεων καὶ τῶν ὀρίων τῶν περιφερειῶν τούτων», ἀποφασίζεται ὅπως προταχθῇ

ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τῆς 13μελοῦς ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπῆς καταρτισθέντος σχεδίου τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου καὶ δίδεται ὁ λόγος εἰς τὸν Σεβ. Κορινθίας, εἰσηγητὴν εἰς τὴν 13μελῆ ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τοῦ θέματος «Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὅστις εἰς μακρὰν καὶ ἐμπεριστατωμένην εἰσηγήσιν ἀναφέρεται εἰς τὴν ὑπὸ ἀναρμοδιῶν ἐν πολλοῖς προβολῆν καὶ ἐπιβολῆν τοῦ θέματος περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου ὡς τοῦ σπουδαιότερου παντὸς ἄλλου τοιοῦτου καὶ, ὑπενθυμίζων τὴν ἐν τῇ πράξει ἀπὸ παλαιωτάτων χρόνων ἐφαρμογὴν τοῦ μεταθετοῦ τῶν Ἐπισκόπων παρὰ τῷ Οἴκῳ. Πατριαρχείῳ καὶ ταῖς λοιπαῖς Ὁρθοδόξαις Ἐκκλησίαις, ὡς καὶ παρὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, εἰσηγεῖται τὴν διατήρησιν τοῦ μεταθετοῦ τῶν Μητροπολιτῶν, περιοριζομένου τούτου εἰς ὅκτω Μητροπόλεις, διὰ λόγους μείζονος ὠφελείας τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὴν συγχώνευσιν μόνον τῶν Μητροπόλεων Θήρας καὶ Κυθήρων.

Συνεδρία Β' τῆς 2ας Ὀκτωβρίου 1959.

Κατὰ τὴν Β' συνεδρίαν τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας συνεδρευόντων 55 Σεβ. Ἱεραρχῶν μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου, ἀπόντων δὲ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Σιδηροκάστρου, Δημητριάδος καὶ Κοζάνης, ἐγένετο ἡ ἐπικύρωσις τῶν ἄρθρων 1-3 τοῦ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς καταρτισθέντος σχεδίου Καταστατικοῦ Χάρτου, τροποποιηθείσης μόνον, προτάσει τοῦ Σεβ. Ἀττικῆς, δεκτῆς γενομένης ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας, τῆς φράσεως «τῇ αἰτήσῃ τοῦ ἐνδὸς τρίτου τοῦλάχιστον τῶν μελῶν τῆς Ἱεραρχίας» τῆς 1ης παραγ. τοῦ ἄρθ. 3 οὕτως: «τῇ αἰτήσῃ τοῦ ἡμίσεος πλέον ἐνδὸς τοῦλάχιστον τῶν μελῶν τῆς Ἱεραρχίας.....». Μακρᾶς δὲ συζητήσεως γενομένης ἐπὶ τῆς παραγράφου «Ἐπὶ ζητημάτων ὁμοῦ θεμελιώδους, κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, σημασίας.....» τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ σχεδίου, ὡς πρὸς τὰ θεμελιώδους σημασίας ζητήματα, ἡ Ἱεραρχία ἀνέθεσεν εἰς Ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν Σεβ. Ὑδρας, Μαντινείας, Κορινθίας, Θεσσαλονίκης, καὶ Ἀργολίδος, ὅπως διατυπώσῃ ἐπὶ τὸ ἀκριβέστερον τὴν παράγραφον καὶ ὑποβάλῃ τὴν διατύπωσιν πρὸς ἐπεξεργασίαν εἰς τὴν συνεδρίαν τῆς 7-10-1959.

Συνεδρία Γ' τῆς 5ης Ὀκτωβρίου 1959.

Κατὰ τὴν Γ' συνεδρίαν συνεδρευόντων 55 Σεβ. Ἱεραρχῶν μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου, ἀπόντων δὲ τῶν Σεβ. Σιδηροκάστρου, Κερκύρας καὶ Παξῶν, καὶ Ἐλασσῶνος, μετὰ μακρῶν συζητήσεων ἀπεφασίσθη 1) ὅπως ἀποσταλῇ πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας ἐγγράφον διαμαρτυρίας διὰ τὴν πρὸς τοὺς κ. Νομάρχας τοῦ Κράτους τηλεγραφικὴν διαταγὴν αὐτοῦ, ὅπως γνωρίσωσιν αὐτῷ τὰς ἀπόψεις των περὶ ὀριακῆς ἐξισώσεως τῶν Ἱ. Μητροπόλεων, 2) ὅπως ἡ Δ. Ἱ. Σύνοδος παραμείνῃ 13μελής, ἐπεκυρώθησαν δὲ τὸ ἀπομείναν ἀπὸ τῆς Β' συνεδρίας τμῆμα τοῦ 3ου ἄρθρου, ὡς καὶ τὰ 4, 5 καὶ

6 ἄρθρα τοῦ σχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς ἐν συσχέτισει πρὸς τὰ ἀνάλογα τοιαῦτα τοῦ σχεδίου Δ/ματος. Ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ 7 ἄρθρου ἀνεβλήθη, μετὰ συζήτησιν δὲ καὶ ψηφοφορίαν ἐπὶ τοῦ 8 ἄρθρου τοῦ σχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς περὶ διοικητικῆς διαιρέσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ ψήφων 51 ἀπεφασίσθη νὰ μὴ καταργηθῇ οὐδεμία Μητρόπολις.

Συνεδρία Δ' τῆς 6ης Ὀκτωβρίου 1959.

Παρόντες 54. Ἀπόντες οἱ Σεβ. Σιδηροκάστρου, Μεσσηνίας, Ἐλασσώνας, καὶ Ἐλευθερουπόλεως. Ἐν ἀρχῇ γίνεται μακρὰ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ σχεδίου Δ/ματος ἀπερὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων καὶ τῶν ὁρίων τῶν περιφερειῶν αὐτῶν, ἡ περὶ τῆς πληρώσεως τῶν συγχωνευμένων Ἱ. Μητροπόλεων διάταξις τοῦ ὁποίου κρίνεται ὡς ἀντίθετος πρὸς τοὺς Κανόνας καὶ τὰ δόγματα τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐν τέλει ἀποφασίζεται διὰ ψηφοφορίας ὁ τρόπος τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Μητροπολιτῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ μετὰ 10ετῆ ἀρχιερατικὴν Διακονίαν, καθὼς καὶ ὁ τρόπος τῆς ἐκλογῆς τῶν Μητροπολιτῶν κατὰ τὸν ὑπὸ τοῦ σχεδίου Β. Δ. καθοριζόμενον τρόπον μὲ τινὰς τροποποιήσεις. Ὁμοίως ἀποφασίζεται ἡ μὴ συγχώνεσις τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης εἰς τὴν ἐν τῷ μέλλοντι ἰδρυθησομένην Μητρόπολιν Πειραιῶς, καὶ καθορίζεται ὁ τρόπος πληρώσεως τῆς τελευταίας ὡς καὶ ἡ τῶν λοιπῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, ἀπορριπτομένου τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 16 τοῦ σχεδίου Β. Δ. τρόπου πληρώσεως αὐτῆς.

Συνεδρία Ε' τῆς 7ης Ὀκτωβρίου 1959.

Παρόντες 56. Ἀπόντες οἱ Σεβ. Σιδηροκάστρου καὶ Θεβῶν. Ὁρίσθη Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβ. Κορινθίας, Κίτρους καὶ Εἰάνθης καὶ τοῦ Ἀρχιεραματινῆς συσχέτισεως καὶ ἐναρμονίσεως τοῦ σχεδίου Καταστ. Χάρτου τῆς 13μελοῦς Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν σχεδίων Β. Δ. Μετὰ μακρὰν συζήτησιν ἀποφασίζεται ἡ διατήρησις τοῦ μεταθετοῦ τῶν Μητροπολιτῶν πρὸς μεῖζον ὄφελος τῆς Ἐκκλησίας καὶ καθορίζεται εἰς 10 ὁ ἀριθμὸς τῶν διὰ καταστάσεως πληρουμένων Ἱ. Μητροπόλεων.

Συνεδρία ΣΤ' τῆς 8ης Ὀκτωβρίου 1959.

Παρόντες 55. Ἀπόντες οἱ Σεβ. Σιδηροκάστρου, Κερκύρας, Θεβῶν. Καθορίζονται αἱ Μητροπόλεις Ἀττικῆς, Πατρῶν, Δημητριάδος, Λαρίσης, Φθιώτιδος, Θεσσαλονίκης, Ἰωαννίνων, Σερρῶν, Μυτιλήνης καὶ Φιλίππων ὡς διὰ καταστάσεως πληρούμεναι. Προτάσει τοῦ Μακαριωτάτου διασαφηνίζεται, ὅτι ὁ Ὑπουργὸς Ὁρθοσκευμάτων μόνον κατὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας ἐκλογὴν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου δέον νὰ παρίσταται, οὐχὶ δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν Μητροπολιτῶν. Ἐγκρίνεται τὸ ἄρθρον 45 τοῦ σχεδίου τοῦ Κατ. Χάρτου ἀπερὶ Ἐπιτρόπου Ἐπικρατείας, ὡς ἔχει, μετὰ τῆς προσθήκης τῆς κοινοποιήσεως εἰς τὸν Β. Ἐπίτροπον τῆς ἡμερησίας δια-

τάξεως ὡς καὶ εἰς τοὺς Σεβ. Συνοδικούς. Καθορίζεται δετῆς προϋπηρεσία Μητροπολίτου διὰ τὴν μετάθεσιν εἰς ἑτέραν Μητρόπολιν. Ἐν τέλει καθορίζονται τὰ προσόντα τῶν πρὸς ἐγγραφήν εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐκλογίμων πρὸς Ἀρχιερατείαν, ἐν συγκεκρισμένῳ τοῦ σχεδίου τοῦ Καταστ. Χάρτου καὶ τοῦ τοιοῦτου τοῦ Β. Δ. ὡς καὶ ἀποφασίζεται ἡ ἐπαναγραφή εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐκλογίμων ἄνευ ἄλλης τινὸς διατυπώσεως τῶν διαγραφέντων αὐτοῦ ὡς ὑπερβάντων τὸ 55ον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν.

Συνεδρία Ζ' τῆς 9ης Ὀκτωβρίου 1959.

Παρόντες 53. Ἀπόντες οἱ Σεβ. Ὑδρας, Φλωρίνης, Σιδηροκάστρου, Σπάρτης καὶ Θεβῶν. Διεξάγεται μακρὰ συζήτησις ἐπὶ τῆς διατάξεως τοῦ σχεδίου τοῦ Β. Δ. § 1 τοῦ ἄρθρου 11 περὶ διετοῦς ἐγκαταβιώσεως τῶν πρὸς ἐγγραφήν εἰς τὸν κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων ὑποψηφίων εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου τούτου ὀριζόμενας Μονάς. Ἀποφασίζεται ἡ διατήρησις ἐν ἰσχύϊ τοῦ ἤδη κεκυρωμένου καταλόγου τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων, καὶ ὅτι ἡ εἰς αὐτὸν ἐφεξῆς ἐγγραφή θὰ γίνεται τῇ προτάσει τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, ἄνευ αἰτήσεως τοῦ ὑποψηφίου. Ἐν τέλει ἀπορρίπτεται, κατόπιν ψηφοφορίας, πρότασις περὶ ἰδρύσεως παραρτήματος παρὰ τῇ Ἀποστ. Διακονίᾳ ἐπιμορφώσεως ἐπὶ ἐν ἔτος τῶν ἀγάμων θεολόγων κληρικῶν, ὑποψηφίων πρὸς Ἀρχιερατείαν.

Συνεδρία Η' τῆς 10ης Ὀκτωβρίου 1959.

Παρόντες 50. Ἀπόντες οἱ Σεβ. Ὑδρας, Σιδηροκάστρου, Φωκίδος, Δράμας, Θεβῶν, Σισανίου καὶ Καρυστίας. Ἐγκρίνονται τὸ ὑπ' ἀριθ. 18 ἄρθρον ἀπερὶ καθηκόντων τῶν Ἀρχιερέων, τὸ ὑπ' ἀριθ. 19 περὶ ἀσκήσεως Κανονικῆς ἐξουσίας ὑπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου ἐπὶ πάσης ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Ὁρθοσκευτικῆς Ὁργανώσεως, προσκυνήματος καὶ Ἐκκλ. Ἰδρύματος τὸ ὑπ' ἀριθ. 20 ἄρθρον περὶ τῶν ὑπὸ τῶν Ἱ. Κανόνων ἐπιβαλλομένων τῷ Ἐπισκόπῳ καθηκόντων τελέσεως τῶν ἱερῶν Μυστηρίων, καθιερώσεως Ναῶν κ.λ.π. τὸ ὑπ' ἀριθ. 21 ἄρθρον περὶ διαχειρίσεως τῶν κατὰ Νόμον εἰσφορῶν τῶν Ἱ. Ναῶν κ.λ.π. ὑπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου τὸ ὑπ' ἀριθ. 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 καὶ 30 τοῦ σχεδίου τοῦ Καταστ. Χάρτου, ὡς διευτυπώθησαν ὑπὸ τῆς 13μελοῦς Ἐπιτροπῆς μὲ τινὰς τροποποιήσεις, καθὼς καὶ τὰ ἄρθρα 32, 33, 34, 35, 36 τοῦ σχεδίου τοῦ Καταστ. Χάρτου, ἀποφασίζεται δὲ ἡ διαγραφή τοῦ ἄρθρ. 31 τοῦ σχεδίου τοῦ Καταστατικοῦ περὶ τῆς ἀπὸ τῆς Μητροπόλεως αὐτοῦ ἀποβολῆς τοῦ κληρικοῦ αὐτῆς Μητροπολίτου.

Συνεδρία Θ' τῆς 12ης Ὀκτωβρίου 1959.

Παρόντες 48. Ἀπόντες οἱ Σεβ. Ὑδρας, Σερρῶν, Σιδηροκάστρου, Φωκίδος, Κερκύρας, Δημητριάδος, Ναυπακτίας, Θεβῶν, Μηθύμνης καὶ Καστορίας. Μετὰ μακρὰν συζήτησιν ἐγκρίνεται μὲ τροποποιήσεις τὸ ἄρθρον 37 τοῦ σχεδίου τοῦ Καταστ.

Χάρτου περί διορισμοῦ καὶ προαγωγῆς τῶν ὑπαλλήλων τῶν Μητροπολιτικῶν Γραφείων. Ὁμοίως ἐγκρίνεται, ὡς ἔχει, τὸ ἄρθρον 38 τοῦ σχεδίου τοῦ Καταστ. Χάρτου περί συνθέσεως τοῦ Γραφείου τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, διαγράφεται δὲ τὸ ἄρθρον 37. Ἐγκρίνονται ὡσαύτως τὰ ἄρθρα 40, 41, 42 καὶ 43 τοῦ σχεδίου τοῦ Καταστ. Χάρτου μετὰ τινὰς τροποποιήσεις τοῦ ἄρθρου 42 περί προαγωγῆς τῶν Ὑπαλλήλων τῶν Μητροπολιτικῶν Γραφείων. Ἐν τέλει ἐγκρίνεται μετὰ τινὰς τροποποιήσεις τὸ ἄρθρον 44 τοῦ σχεδίου τοῦ Καταστ. Χάρτου περί τοῦ Γραφείου καὶ τῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἱ. Συνόδου, καὶ προστίθεται διάταξις περί εἰσφορᾶς 1/2% ἀπὸ 1-1-1959 ἐπὶ τῶν προϋπολογισμῶν τῶν ἐνοριακῶν Ἱ. Ναῶν ὑπὲρ ἀνεγέρσεως Συνοδικοῦ Μεγάρου.

Συνεδρία Γ' τῆς 13ης Ὀκτωβρίου 1959.

Παρόντες 50. Ἀπόντες οἱ Σεβ. Ὑδρας, Σερρών, Ἀκαρνανίας, Σιδηροκάστρου, Φωκίδος, Δημητριάδος, Θηβῶν, Μηθύμνης. Ἐξ ἀφορμῆς ἀνευθύνων δημοσιευμάτων τῆς ἐφημερίδος ἰδίᾳ «Ἔθνος» παραποιοῦντων τὴν ἀλήθειαν περί τῶν συνεδριῶν τῆς Ἱεραρχίας καὶ διασυρόντων τὸ κύρος αὐτῆς καὶ τῶν Σεβ. Ἀρχιερέων, μετὰ μακρὰν συζήτησιν ἀποδοκιμάζονται τὰ δημοσιεύματα ταῦτα καὶ οἱ πληροφοριοδότες αὐτῶν καὶ ἀποφασίζεται: 1) ὅπως σταλῆ ἔγγραφο τῆς Ἱ. Συνόδου πρὸς τὸν κ. Εἰσαγγελέα Ἐφετῶν, ὅπως προβῆ εἰς τὰς ἐνδεικνυόμενας ἐνεργείας πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ πληροφοριοδότη, καὶ 2) ὅπως δοθῆ πρὸς τὰς ἐφημερίδας εἰδικὸν ἀνακοινωθὲν ἐκφράζον τὴν ὁμόφωνον πικρίαν καὶ ἀποδοκιμασίαν τῆς Ἱεραρχίας δι' ὅσα κατ' αὐτῆς ἀβασανίστως δημοσιεύονται. Εἶτα συζητοῦνται καὶ ἐγκρίνονται μετὰ τινὰς τροποποιήσεις τὰ ἄρθρα 46, 47, 48, 50 καὶ 51 τοῦ σχεδίου τοῦ Καταστ. Χάρτου περί γάμου καὶ διαζυγίου, διαγραφομένου τοῦ ἄρθρου 49 ἀφορῶντος εἰς τὰ τοῦ γάμου συναπτομένου ἐν ταῖς ἐν διασπορᾷ Ὀρθοδόξοις Ἑλληνικαῖς Κοινότησιν, ὡς καὶ τὰ ἄρθρα 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62 καὶ 63, ἀφορῶντα εἰς γενικὰς διατάξεις.

Συνεδρία ΙΑ' τῆς 14ης Ὀκτωβρίου 1959.

Παρόντες 51. Ἀπόντες οἱ Σεβ. Ὑδρας, Σερρών, Σιδηροκάστρου, Φωκίδος, Δράμας, Θηβῶν καὶ Μηθύμνης. Μετὰ μακρὰν συζήτησιν ὀρίζεται Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Χίου Παντελεήμονος, Θεσσαλονίκης Παντελεήμονος καὶ Ἀργολίδος Χρυσοστόμου καὶ τριῶν ἀνωτέρων Ὑπαλλήλων τῶν Ὑπουργείων Συγκοινωνιῶν, Ἐσωτερικῶν καὶ Ἐθν. Παιδείας, ἧτις νὰ ἐπιληφθῆ καὶ ἐντὸς τριμήνου νὰ περατώσῃ τὸ ἔργον τῆς διαρρυθμίσεως τῶν ὁρίων τῶν Ἱ. Μητροπόλεων.

Εἶτα συζητεῖται τὸ ἄρθρον 7 τοῦ σχεδίου τοῦ Καταστ. Χάρτου περί Ἐπιτροπῆς σχέσεων μετὰ τῶν Ἐξῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ ἀποφασίζεται ἡ ἵδρυσις παρὰ τῆ Ἱερᾷ Συνόδῳ Γραφείου Ἐπιτροπῆς Σχέσεων μετὰ τῶν Ἐξῶν Ἐκκλησιῶν, ἀποτελουμένης ἐκ τριῶν Ἀρχιερέων καὶ τοῦ Ἀρχιγραμματέως, καὶ Γραφείου Τύπου, ἀποτελουμένου ἐξ ἑνὸς Ἀρχιερέως καὶ δύο ἄλλων Κληρικῶν ἢ καὶ λαϊκῶν εἰδικῶν λογίων. Ἀ-

κολούθως μετὰ εἰσήγησιν τοῦ Σεβ. Μυτιλήνης καὶ σχετικῆν ἐπ' αὐτῆς συζήτησιν ἀποφασίζεται ὅπως τεθῆ εἰς ἐφαρμογὴν ὁ Νόμος περί λειτουργίας τοῦ Σωφρονιστηρίου τῶν Κληρικῶν καὶ ἀνατεθῆ εἰς τὴν Δ. Ἱ. Σύνοδον ἡ ἐνέργεια τῶν δεόντων διὰ τὴν λειτουργίαν αὐτοῦ.

Τέλος δὲ ἐξ ἀφορμῆς ἀναγνωσθέντος Γράμματος τοῦ Μακαρ. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων πρὸς τὸν Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπον καὶ τὴν Σεπτὴν Ἱεραρχίαν ἀπὸ 7-10-1959 ὡς καὶ σχετικοῦ Ὑπομνήματος αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Κυβέρνησιν περί τῶν ἐν γένει ἀναγκῶν τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, ἀποφασίζεται ὁμοφώνως ἡ ἐνίσχυσις τούτου καὶ συμπαραστάσις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀνατεθείσης πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἰς τὴν Δ. Ἱ. Σύνοδον τῆς διενεργείας Πανελληνίου ἔρανου.

Συνεδρία ΙΒ' τῆς 15ης Ὀκτωβρίου 1959.

Παρόντες 51. Ἀπόντες οἱ Σεβ. Ὑδρας, Σερρών, Σιδηροκάστρου, Δράμας, Θηβῶν καὶ Μηθύμνης.

Μετὰ μακρὰν συζήτησιν ἐπὶ τῷ πέρατι τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱεραρχίας ἀποφασίζεται ἡ κατὰ τὸν Νόμον 3952/1959 ἐντὸς μηνὸς ὑποβολὴ ὑπὸ Ἐπιτροπῆς ἐκ τοῦ Μακαριωτάτου καὶ τινῶν Ἀρχιερέων πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Κυβέρνησιν τοῦ ἐπεξεργασθέντος σχεδίου τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, ἐνηρμουνισμένου πρὸς τὰ σχέδια Β. Δ. τοῦ Ὑπουργείου, καὶ εἶτα, τοῦ Μακαριωτάτου εὐχαριστήσαντος τοὺς Σεβ. Ἀρχιερεῖς ὡς καὶ τὰ Μέλη τῆς 13μελοῦς Ἐπιτροπῆς, ἡ Ἱεραρχία κατῆλθεν εἰς τὸ Συνοδικὸν Παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, ὅπου ἐψάλη εὐχαριστήριος Δοξολογία ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ λήξει τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς καὶ τῇ θεῖᾳ συνάρσει ἀναρρώσει τοῦ Μακαρ. Ἀρχιεπισκόπου ἐκ τῆς προσφάτου ἀσθενείας αὐτοῦ.

Ο "ΗΜΕΡΟΔΕΙΚΤΗΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,, ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1960

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀφιερωμένος
εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Οἰκογένειαν.

Περιέχει, ἐκτὸς τῆς συνήθους ἡμερολογιακῆς ὕλης, καὶ καθημερινὰ καθοδηγητικὰ σημειώματα, ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱερότητα τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογενείας, εἰς τὰ καθήκοντα τῶν συγκροτούτων αὐτὴν, ὡς καὶ εἰς τὴν πρέπουσαν ἀγωγὴν τῶν παιδιῶν. Συνοδεύεται ὑπὸ καλλιτεχνικοῦ χρυσοποικιλτοῦ πλαισίου, κοσμουμένου διὰ βυζαντινῆς εἰκόνας τῆς Θεοτόκου.

ΤΙΜΑΤΑΙ (μετὰ πλαισίου) δρχ. 10.

Εἰς ὁμαδικὰ παραγγελία; Ἐνοριῶν παρέχεται ἔκπτωσης 20 %.

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΕΠΙ ΤΩ ΕΓΚΑΙΝΙΑΣΜΩ ΤΗΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Τῇ 8ῃ Ὀκτωβρίου 1959 διὰ τοῦ Κεντρικοῦ Ῥαδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων ἐνεκαινιάσθη ἡ ραδιοφωνικὴ ἐκπομπὴ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἐκπομπὴ αὕτη θὰ γίνεταί ἐκάστην Πέμπτην καὶ ὥραν 6.30 μ.μ., ἀφοῦ προηγουμένως ἠχογραφήται εἰς τοὺς Ῥαδιοθαλάμους ἠχογραφήσεως τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, οἵτινες κατεσκευάσθησαν κάτωθεν τῶν Γραφείων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Οἱ ραδιοθάλαμοι οὗτοι εἶναι ἐξωπλισμένοι διὰ μηχανημάτων νεωτάτου τύπου, ἀπολύτου πιστότητος καὶ ἀκριβείας. Ἡ ἐγκατάστασις αὐτῶν ἐγένετο ὑπὸ εἰδικευμένου προσωπικοῦ, ὑπὲρ θὰ παρακολουθῆ καὶ τὴν λειτουργίαν αὐτῶν.

Ἡ πρώτη ἐκπομπή, ἐκτὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὕμων, μετέδωκε τὴν κάτωθι ὁμιλίαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεοκλήτου:

«Μετὰ χαρᾶς ἐγκαινιάζοντες τὴν νέαν ταύτην σειρὰν τῶν ἐβδομαδιαίων ὁμιλιῶν τῆς «Ἐκπομπῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἐπιθυμοῦμεν κατὰ πρόωτον λόγον ν' ἀπονεύμεν τὸν δίκαιον ἔπαινον πρὸς τοὺς ἰθύνοντας τὸν Κεντρικὸν Ῥαδιοφωνικὸν Σταθμὸν τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καὶ ν' ἀπευθύνωμεν πρὸς τὰ ὑπὲρ τῆς Πατρίδος στρατευόμενα τέκνα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοὺς τιμίους ἡγέτας αὐτῶν ἐγκάρδιον πατρικὴν εὐχὴν καὶ τὴν Ἀρχιερατικὴν ἡμῶν εὐλογίαν. Ἀπὸ καρδίας ἐπίσης εὐλογοῦμεν καὶ πάντας τοὺς εὐσεβεῖς ἀκροατὰς τῶν ὁμιλιῶν τούτων καὶ δι' αὐτῶν ἅπαντας τοὺς ἐγγυὲς καὶ τοὺς μακρὰν πιστοὺς τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας. Ὅλος δὲ ἰδιαιτέρως ἀπευθυνόμενοι πρὸς τοὺς ἐξ αὐτῶν κοπιῶντας ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοὺς ἔργω τε καὶ λόγῳ παντοειδῶς ἐργαζομένους διὰ τὴν ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ ἀρετῇ καλλιέργειαν τῶν ἀδελφῶν των, ἐπικαλοῦμεθα ἐπὶ πάντας τὴν χάριν, τὸ ἔλεος, τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Παναγάρχου καὶ Παντοδυνάμου Θεοῦ.

Καὶ στρέφεται τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ σκέψις ἡμῶν πρὸς τοὺς ἐργάτας τούτους τοῦ Ἐθαγγελίου, τοὺς οἰουσδήποτε καὶ ὀπωσδήποτε δρώντας ἐν τῷ πνεύματι τῆς πατρῴου ἡμῶν Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καθὼς καὶ τοὺς ὑπὲρ ὧν οὗτοι ἐργάζονται, διότι εὐρισκόμεθα ἤδη εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς πνευματικῆς ἐξορμήσεως τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν νέαν περίοδον. Τίθενται δὲ ἤδη καὶ πάλιν εἰς ἐφαρμογὴν τὰ ἐνεκα τοῦ θέρους ἀπονήσαντα προγράμματα τῆς ἐντατικῆς πνευματικῆς δράσεως, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν προσεχῆ Κυριακὴν ἐπαναλήψεως τῆς λειτουργίας τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τοῦ λόγου δὲ γενομένου περὶ τῶν Κατηχητι-

κῶν Σχολείων αἰσθανόμεθα ἐξαιρετικὴν συγκίνησιν καὶ μετὰ ἰδιαιτέρας ὄλως στοργῆς σκεπτόμεθα τοὺς τρυφεροὺς ἐκείνους βλαστοὺς τοῦ εὐλογημένου ἡμῶν Ἐθνους, οἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ θεμέλιον καὶ τὴν ἐλπίδα τοῦ καλυτέρου μέλλοντος, τὸ ὅποιον πρέπει ἐκάστη γενεὰ νὰ δραματίζεται καὶ προετοιμάζῃ διὰ τὰς ἐπομένας. Διότι ἐν τούτῳ ἐγκείται ἡ πρόοδος τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν, ἐν τῇ προσπάθειά δηλαδὴ διὰ τὴν συνεχῆ καὶ ἀδιάκοπον καὶ ὁλονὲν μεγαλύτεραν βελτίωσιν τῶν ὄρων καὶ τῶν συνθηκῶν τῆς διαβιώσεώς των, καὶ τὴν πνευματικὴν αὐτῶν προαγωγὴν καὶ καλλιέργειαν. Ἡ βελτίωσις δὲ αὕτη τότε μόνον εἶναι πράγματι δυνατὴ καὶ γίνεται πραγματικότης, ὅταν ἐκάστη ἐπερχομένη νέα γενεὰ καθίσταται ἀπὸ πάσης ἀπόψεως καλυτέρα τῆς ἀπερχομένης.

Οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς μας πρέπει ὁμολογουμένως νὰ αἰσθάνονται ἐαυτοὺς εὐτυχεῖς, διότι ἔχουν πολλὰ ἀγαθὰ νὰ κληροδοτήσουν εἰς τοὺς διαδόχους των, καὶ διότι καὶ οἱ ἴδιοι ἔχουν ἀφθονώτερα τὰ μέσα διὰ νὰ ζήσουν καλυτέρον ἀπὸ τοὺς τῶν παλαιότερων ἐποχῶν. Δυστυχῶς δὲν αἰσθάνονται πάντοτε οἱ σύγχρονοί μας τὴν πλεονεκτικὴν αὐτὴν θέσιν, εἰς τὴν ὅποιαν εὐρίσκονται, δὲν τὴν ἐκτιμοῦν κατ' ἀξίαν καὶ δι' αὐτὸ καὶ δὲν τὴν χαίρονται. Ἀπ' ἐναντίας μάλιστα, αἱ νέαι ἐφευρέσεις καὶ πρόοδοι τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνικῆς, ἀντὶ νὰ γίνωναι αἰτία εὐδαιμονίας καὶ χαρᾶς, γίνονται πρόξενοι φόβου καὶ τρόμου καὶ ἀγωνίας, συνεχῶς ἐπιτευομένης. Καὶ διερωτᾶται τις, εὐλόγως, εἰς ποίους ἀρὰ γε λόγους νὰ ὀφείλεται ἡ ἐφιαλτικὴ αὕτη κατάστασις, ἀπὸ τὴν ὅποιαν πάσχει ὁλόκληρος ὁ κόσμος;

Ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι γνωρίζουν ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι ἀπλῶς καὶ μόνον ὕλικὸν σῶμα, με ὕλικὰς ἀποκλειστικῶς ἀνάγκας, ἀλλ' εἶναι συγχρόνως καὶ ὄντοτης πνευματικῆ ἔχουσα ἰδιαιτέρας πνευματικὰς ἀνάγκας, αὐτοὶ εἶναι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζουν ὅτι δὲν ἀρκεῖ οὔτε μόνον ἡ ἀφθονία τῶν ὕλικῶν μέσων, οὔτε ἡ ἐξασφάλισις μόνης τῆς ὕλικῆς δυνάμεως, διὰ νὰ κάμῃ τὸν ἄνθρωπον εὐτυχῆ. Ἡ βεβαίωσις τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ «οὐκ ἐπ' ἄρτων μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος», ἔχει ἀπόλυτον ἐφαρμογὴν καὶ κύρος ἐν προκειμένῳ. Δι' αὐτὸ πολλάκις συμβαίνει τοῦτο τὸ καταπληκτικόν ὅσον δηλαδὴ μεγαλύτερα καὶ ἀφθονώτερα εἶναι τὰ ὕλικὰ ἀγαθὰ, τόσον ἐντονώτερος ἐνίοτε εἶναι ὁ κίνδυνος τῆς δυστυχίας, διότι ἀκριβῶς ἀγνωεῖται ἡ πνευματικὴ φύσις τοῦ ἀνθρώπου καὶ περιφρονοῦνται αἱ βαθύτεραι ψυχικαὶ του ἀνάγκαι. Αὐταὶ δὲ αἱ πνευματικαὶ ἀνάγκαι, ἄς μὴ νομίσῃ κανεὶς ὅτι ικανοποιοῦνται μόνον με τὴν ἀξέσιν καὶ ἀπόκτησιν γνώσεων, διότι εἶναι ἀποδεδειγμένον, ὅτι πολλάκις μέγιστον μέρος αὐτῶν τῶν γνώ-

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΠΑΡΑΜΟΝΗΝ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΕΝ ΤΩ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΩ ΝΑΩ

Τὴν 11ην Ὀκτωβρίου ὁ Μακ. Πατριάρχης ἐτέλεσε τὴν Θ. Λειτουργίαν ἐν τῷ Ἱ. Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν. Κατ' αὐτὴν ἐξεφώνησε τὸν κάτωθι λόγον.

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα,

Δόξαν καὶ αἶνον ἀναπέμπομεν τῷ Πατρὶ τοῦ ἐλέους καὶ τῆς φιλανθρωπίας, Μεγάλῳ ἡμῶν Θεῷ, τῷ καταξιώσαντι ἡμᾶς σήμερον, ἵνα ὡς πρῶτος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, ἐνενηκοστός δὲ ἔκτος τῆς σειρᾶς τῶν αὐδιῶμον Προκατόχων ἡμῶν καὶ ὡς ἄμεσος διάδοχος τοῦ ἐνδόξου Ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου καὶ Πρώτου Ἱεράρχου τῶν Ἱεροσολύμων, τελέσωμεν ἐν τῷ Ἱερῷ τούτῳ Καθεδρικῷ Ναῷ τῶν κλεινῶν Ἀθηνῶν τὴν Θεῖαν μυσταγωγίαν καὶ προσενέγκωμεν θυσίαν αἰνέσεως εἰς ὁσμὴν εὐωδίας πνευματικῆς πρὸς τὸν Πανοικτίρμονα Θεὸν καὶ εὐχὰς καὶ ἰκεσίας εἰς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν πάντων Ὑμῶν

σεων χρησιμοποιεῖται διὰ τὸ κακόν, δι' ἐκεῖνο δηλαδὴ ἀκριβῶς, τὸ ὁποῖον προκαλεῖ τὴν ἀγωνίαν καὶ τὴν ταραχὴν καὶ καθιστᾷ δυσβάστακτον τῆς ζωῆς τὸ φορτίον.

Ἡ παραγνώρισις δὲ τῶν ἀνωτέρω θεμελιωδῶν ἀληθειῶν ἐδημιούργησε τὴν κακοδαιμονίαν τῆς ἐποχῆς μας. Διότι ἡ ἀνάπτυξις τῆς διανοητικῆς ἰκανότητος καὶ τῆς ὕλικῆς ἰσχύος, ὅταν δὲν συνοδεύηται ἀπὸ τὴν παράλληλον καὶ ἀνάλογον ἀνάπτυξιν τῆς ψυχῆς, γίνεται ἀφορμὴ δυστυχίας καὶ θλίψεως καὶ ὄχι εὐτυχίας καὶ χαρᾶς. Εἰς τὸ σημεῖον δὲ τοῦτο τοποθετεῖται ἡ ὑψηλὴ ἀποστολὴ τῶν Χριστιανῶν, οἱ ὅποιοι εἰς τὸν κόσμον ὀφείλουσαν νὰ εἶναι τὸ «φῶς» καὶ τὸ «ἄλας», ὅπως εἶπεν ὁ Κύριος. Καὶ αὐτοῦ τοῦ «ἄλατος» ἡ συντήρησις καὶ τοῦ «φωτός» ἡ ἀναζωπύρωσις, εἶναι τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖ διὰ τῶν πνευματικῶν τῆς ἐκδηλώσεως ἡ Ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία. Διότι ἡ ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς Νεότητος καταβαλλομένη προσπάθεια εἰς τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα τῆς Ἐκκλησίας δύναται πράγματι ν' ἀποβῇ ἀσφαλῆς ἐγγύησις διὰ τὸ καλύτερον μέλλον τῆς κοινωρίας μας, καθ' ὅσον ἐκεῖ, εἰς τὰς ἀπαλὰς ψυχὰς τῶν παιδιῶν μας, καλλιεργοῦνται τὰ ὑγιᾶ σπέρματα διὰ τὴν ἀνάδειξιν τῶν εἰς χριστιανικὰς προσωπικότητας, ὅπως τὰ θέλει ἡ αἰωνόβιος παράδοσις τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας. Μία τοιαύτη δὲ συστηματικὴ καὶ καρποφόρος προσπάθεια εἶναι ταυτόσημος πρὸς τὴν ἀνάδειξιν τῶν εἰς χρῆσιν διὰ τὴν Πατρίδα Ἑλλήνας καὶ εἰς ἐργάτας καὶ σκαπανεῖς τῆς ἀληθινῆς πανανθρωπίνης εὐδαιμονίας.

Ὑπὸ τὸ κράτος τοιούτων σκέψεων καὶ αἰσθημάτων μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης ἐγκαινιάζομεν τὴν «Ἐκπομπὴν» τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου μετὰ πάντων ὑμῶν.

καὶ δεηθῶμεν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας καὶ εὐημερίας τῶν εὐσεβεστάτων Βασιλέων τῶν Ἑλλήνων Παύλου καὶ Φρειδερίκης καὶ τοῦ εὐσεβοῦς Διαδόχου αὐτῶν Κωνσταντίνου, πάσης τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας καὶ σύμπαντος τοῦ εὐλογημένου ἡμῶν Ἔθνους καὶ ὑπὲρ τῆς εὐσταθείας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως.

Ἡ καρδιά ἡμῶν σκιετᾷ ἀπὸ χαρᾶς καὶ ἀγαλλίασεως, διότι τὴν ἀναίμακτον θυσίαν προσφέρομεν, συλλειτουργοῦντων ἡμῖν καὶ συνοδοξολογούντων τὸ Πανύμνητον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομα τοῦ Κυρίου πολλῶν ἀγαπητῶν ἐν Χριστῷ Ἀδελφῶν ἡμῶν, Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατ' εὐτοχίαν δὲ συγκυρίαν σήμερον, ὅτε ἡ Ἀγιωτάτη ἡμῶν Μήτηρ Ἐκκλησία ἐορτάζει, πανηγυρίζει καὶ γεραίρει τὴν μνήμην τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, οἵτινες ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι καὶ ὀδηγούμενοι κατενίκησαν τὴν εἰκονομαχίαν, ἥτις, ὡς μὴ ὄφελεν, ἐπὶ μῆκιστον κατετάραξε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἀνεστήλωσαν τὰς ἁγίας εἰκόνας, ἡ τιμὴ καὶ ἡ προσκύνησις τῶν ὁποίων ἐπὶ τὸ πρωτότυπον μεταβαίνει καὶ διὰ τῶν ὁποίων ἐπικοινωνοῦμεν μετὰ τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ζώντων, τοῦ Κυρίου ἡμῶν, τῶν μυριάδων τῶν ἁγίων αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐν γένει ἀναριθμήτου πνευματικοῦ αὐτοῦ ἐπιτελείου. Καὶ ὅποτε ἡ σεπτὴ Ἱεραρχία τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συνήλθεν ἐπὶ τὸ αὐτό, ἵνα συνδιασκεφθῇ ἐπὶ τῶν σοβαρῶν καὶ ὑψηλῶν αὐτῆς ζητημάτων καὶ τῆς μεγάλης αὐτῆς Ἐκκλησιαστικῆς, Θερησκευτικῆς, πνευματικῆς καὶ κοινωνικῆς αὐτῆς ἀποστολῆς, φωτίξουσα καὶ καθοδηγοῦσα τὸ θεῖον πεπιστευμένον αὐτῇ Χριστεπώνυμον πλήρωμα εἰς ὁδὸν σωτηρίας καὶ καταγωγῆς διὰ τοῦ πνευματικοῦ αὐτῆς φωτός τὸ Ὀρθόδοξον Χριστιανικὸν στερέωμα καὶ ὑπερασπίξουσα καὶ στερεοῦσα τὴν ἀμόμητον πίστιν τῶν εὐσεβῶν καὶ Ὀρθόδοξων Χριστιανῶν κατὰ πάσης κακοδοξίας ἢ πλάνης καὶ ἐπηρείας διαβολικῆς.

Ἡ σεπτὴ χορεία τῶν Ἀρχιερέων, οἱ Ποιμένες καὶ Διδάσκαλοι καὶ ὁ κληρὸς ἐν γένει τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ὡς διάδοχοι τῶν μαθητῶν καὶ Ἀποστόλων τοῦ Κυρίου, τοὺς ὁποίους Ὁθτος διὰ τῆς πρὸ ὀλίγου ἀναγνωσθείσης Ἐδαγγελικῆς περικοπῆς καλεῖ «Φῶς τοῦ κόσμου», εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι τὸ Φῶς τοῦ κόσμου, καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ αἱ πράξεις εἶναι φωτειναί, ὡς εἶναι φωτεινὴ καὶ ἡ ἀπόφασις τῶν σήμερον ἐορταζομένων ἁγίων Πατέρων τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Ἐξ ἄλλου καὶ ἡ Ἑλλὰς ὀλόκληρος εἶναι Πνεῦμα καὶ ἰδέα καὶ Φῶς, καταγωγῶν σύμπασαν τὴν ἀνθρωπότητα ἀπ' ἄκρον εἰς ἄκρον.

Ἡ Ἑλλὰς ἔδωκε τὸ μέτρον καὶ τὸν πολιτισμὸν

εἰς τὸν κόσμον, ἀγωνισαμένη διὰ μέσου τῶν αἰῶνων πρὸς ἐπικράτησιν τῆς ἐλευθερίας τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἐλευθερίας ἐν γένει, τοῦ θείου τούτου δώρου.

Καὶ τὸ σύνθημα τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος «Εἰς οἰκονὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης καὶ ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἐστιῶν» ἢ νεωτέρα Ἑλλάς ἀντικατέστησε διὰ τοῦ «γὰρ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστιν τὴν ἀρίαν καὶ τῆς πατρὶδος τὴν ἐλευθερίαν», κατενόησε δῆλον ὅτι ὁ νέος Ἕλληνας, ὅτι Θρησκεία καὶ Πατρίς, Πατρίς καὶ Θρησκεία εἶναι οἱ δύο πόλοι, περὶ τοὺς ὁποίους πρέπει οὗτος νὰ περιστρέφεται, διότι ἡ Πατρίς καὶ ἡ Θρησκεία εἶναι ἀρρήκτως συνδεδεμένα καὶ συνυφασμένα καὶ μόνον ταῦτα ἀποτελοῦσι τὴν βάση τῆς σωτηρίας, τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς προόδου.

Ἡ σύγχρονος Ἑλλάς εἶναι ἡ κιβωτός, ἐν τῇ ὁποίᾳ φυλάσσεται τὸ μάννα τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀμωμήτου ἡμῶν Πίστεως καὶ αἱ Θρησκευτικαὶ καὶ Ἐθνικαὶ παραδόσεις καὶ ἐν τῇ ὁποίᾳ τὰ δόγματα, οἱ θεοὶ καὶ ἱεροὶ Κανόνες καὶ ἡ Ἱερά Παράδοσις τυγχάνουσι Συνταγματικῆς Προστασίας πρὸς Δόξαν τῶν προγόνων ἡμῶν καὶ ἑπαυῶν τῶν Βασιλέων καὶ Κυβερνητῶν τῆς χώρας, οἵτινες στερεῶς ἔχονται τῶν πατρῶν ἡμῶν καὶ ἐδρῶνται ἐν ἀγαστῇ συνεργασίᾳ καὶ συμποσίᾳ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐπ' ἀγαθῷ καὶ εὐκλείᾳ καὶ ὠφελείᾳ σύμπαντος τοῦ Ἐδλογημένου ἡμῶν Ἔθνους.

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Κρατεῖτε δ' ἔχετε, κρατεῖτε τὰς Θρησκευτικὰς καὶ Ἐθνικὰς ἡμῶν παραδόσεις καὶ τηρεῖτε αὐτὰς ὡς κόρη ὀφθαλμῶν, διότι ταῦτα ἀποτελοῦσι τὴν

δόξαν ὑμῶν, ταῦτα συντελοῦσιν εἰς τὴν ἐνότητα ὑμῶν, ταῦτα ἀποτελοῦσι τὴν ἐγγύησιν τοῦ μέλλοντος ὑμῶν.

Ἀποστρέψατε τὸ πρόσωπον ὑμῶν καὶ κλείσατε ἐρημητικῶς τὰ ὄτα ὑμῶν ἀπὸ τῶν ὀθνείων κηρογμάτων καὶ τῶν ἄλλων ξένων μελωδιῶν τῶν ἀπατηλῶν καὶ δηλητηριωδῶν σειρήνων. Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε, αὐτοὶ γὰρ ἀγροπνεοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες.

Ἄλλὰ καὶ ἡμεῖς οἱ Θεῶ ἐλέει τεταγμένοι ἐπὶ τῶν ἱερῶν ἐπάλλεων τῆς ἐν τῇ ἀγία Γῆ ἱεράς καὶ τιμαλφοῦς Ἐθνικῆς ἡμῶν παρακαταθήκης καὶ ἐμπειστευμένοι τὴν διαφύλαξιν καὶ διατήρησιν τῶν Πανσέπτων Προσκνημάτων, ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἡ Ἀδτεῦ Μεγαλειότης ὁ Θεοφροῦρητος καὶ Γενναϊόφρων Βασιλεὺς ἡμῶν Χουσεῖν ἔδειξε καὶ ἐξακολουθεῖ ἐπιδεικνύων ἀμέριστον τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν προστασίαν αὐτοῦ, οὐ πανσόμεια προσερχόμενοι ὑπὲρ τῆς σωτηρίας, τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς εὐδαιμονίας πάντων ὑμῶν καὶ τῆς εὐσταθείας προόδου καὶ δόξης τῆς φιλότατης ἡμῶν Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας ἡ ἀκτινοβολία θεομαίνει ὀλόκληρον τὸ ἐδλογημένον ἡμῶν Ἔθνος.

Εἴμεθα εὐτυχεῖς, ὅτι σήμερον ἤξιωσεν ἡμᾶς ὁ Κύριος, ἵνα μεταδώσωμεν πᾶσιν ὑμῖν τὰς ἐκ τῶν Παναγιῶν Προσκνημάτων καὶ σεπτῶν σκηνωμάτων Σιών τῆς ἀγίας ἐδλογίας καὶ τὰς εὐχὰς τῆς ἀγιωτάτης Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἀπονεύμενον πᾶσιν ὑμῖν δαφιλεῖς τὰς Πατριαρχικὰς ἡμῶν Εὐχὰς καὶ Ἐδλογίας.

Ἡ δὲ χάρις τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου τοῦ Σωτήρος ἡμῶν Χριστοῦ εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΤΟ ΥΠΟ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΠΑΡΑΤΕΘΕΝ ΓΕΥΜΑ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Τῇ 10ῃ τρέχοντος μηνὸς ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητος παρέθεσεν ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ Μεγάρῳ γεῦμα πρὸς τιμὴν τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Μακαριώτητος τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. κ. Βενεδίκτου καὶ τῆς Συνοδείας Αὐτοῦ. Εἰς τὸ γεῦμα παρεκάθησαν ὡσαύτως τὰ μέλη τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ Ὑπουργὸς Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γ. Βογιατζῆς καὶ ὁ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Καθηγητῆς κ. Ἰωάννης Καρμίρης.

Κατὰ τὸ γεῦμα, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Θεόκλητος, ἐγείρας θερμὴν πρόποσιν ὑπὲρ τοῦ Μακ. Πατριάρχου κ. Βενεδίκτου, εἶπε τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε καὶ πεφιλημένε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Πλήρεις χαρᾶς εὐχαριστοῦμεν τῷ παντὸς ἀγαθοῦ Δοτήρι ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ τῆς ἐκλεκτῆς συνοδείας Αὐτῆς. Καὶ ὄντως ἀποτελεῖ δι' ἡμᾶς χαρὰν καὶ εὐτυχίαν ὑπερτάτην τὸ γεγονός, ὅτι διὰ πρώτην φοράν, Ἕλληνας Πατριάρχης Ἱεροσολύμων ἐπισκέπτεται τὰς Ἀθήνας, εἰς τὰς ὁποίας μάλιστα εἶχε προηγουμένως ἐργασθῆ ἐπὶ πολλὰ ἔτη καὶ προσφέρει πολυτίμους ὑπηρεσίας εἰς τὴν Ἀγιωτάτην Ἐκκλησίαν καὶ εἶχεν ἀγαπηθῆ ὑφ' ὄλων ἡμῶν, ὅσοι τότε ἐγνωρίσαμεν αὐτόν. Εἶσθε,

Μακαριώτατε, ὁ πρῶτος Ἕλληνας Πατριάρχης, ὅστις ἐπισκέπτεται ἐπίσημος τὴν Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἀθηνῶν καὶ κομίζει πρὸς τὸν εὐσεβῆ Ἑλληρικὸν λαὸν τὴν ἀπὸ τοῦ Θεοδόχου Τάφου τοῦ Σωτήρος ἡμῶν ἐδλογίαν.

Καὶ τὸ γεγονός τοῦτο ὑπομνησκει ἡμῖν τὸν στενώτατον δεσμόν τὸν συνδέοντα τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, πρὸς τὴν Μητέρα πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν Σιωνίτιδα Ἐκκλησίαν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξέλαμψε τὸ Χριστιανικὸν φῶς καὶ κατήγαγε τὸν κόσμον ὅλον. Πέραν δὲ τούτου ὑπομνησκει ἡμῖν τὴν παρὰ τῷ Εὐαγγελιστῇ Ἰωάννῃ γνωστὴν σκητὴν τῶν ἀναβάντων εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα Ἑλλήνων καὶ ζητησάντων νὰ ἴδωσι τὸν Ἰησοῦν, ὅστις εἶπεν: «ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, ἵνα δοξασθῆ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου». Καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ Ἑλληνισμὸς ἐστράφη πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ μετ' αὐτοῦ ὅλος ὁ τότε γνωστὸς κόσμος. Καὶ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ἐλήλυθεν ἡ ὥρα τῆς δόξης τοῦ Ἰησοῦ. Ἐκτοτε Ἑλληνισμὸς καὶ Χριστιανισμὸς, Ἑλλάς καὶ Ἁγία Γῆ, Ἀθήναι καὶ Κωνσταντινούπολις καὶ Ἱερουσαλήμ, συνδέονται στενῶς καὶ συνεργάζονται διὰ τὴν διάδοσιν τῆς θείας θρησκείας τοῦ Θεανθρώπου εἰς τὸν ἀρχαῖον κόσμον καὶ τὴν διακόσμησιν τῶν θεοβαδίστων Τόπων ὑπὸ μεγαλοπρεπῶν Ναῶν καὶ Προσκνημάτων, εἰς τὴν ἀνέγερσιν καὶ συντήρησιν

τῶν ὁποίων πρωτοστατοῦν οἱ εὐσεβεῖς Βυζαντινοὶ Αὐτοκράτορες. Ἡ Ἁγία Ἐλένη ἀνευρίσκει τὸν Τίμιον Σταυρόν, ὁ δὲ Αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος ἐκστρατεύει κατὰ τῶν ἀρπασάτων αὐτὸν Περσῶν καὶ ἀνακτήσας ἔφερε καὶ ἀνύψωσεν αὐτὸν ἐν τῷ ἀνοικοδομηθέντι ναῷ τῆς Ἀναστάσεως ἐν ἔτει 630.

Ἀναλογιζόμεθα προσέτι τὴν στιγμὴν ταύτην τὴν μεγάλην συμβολὴν τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, — ἣτις πρὸ τιῶν ἐτῶν ἐώρτασε τὴν χιλιοστὴν πεντακοσιοστὴν ἐπέτειον τῆς ἀνυψώσεώς της εἰς Πατριαρχεῖον ὑπὸ τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου —, εἰς τὴν διαμόρφωσιν καὶ ἐδραίωσιν τῆς ἀρχαίας Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ δραματιζόμεθα τὴν σεβασμίαν χορείαν τῶν ἁγίων Πατριαρχῶν Ἱεροσολύμων, τῶν διαδραματιζάντων σημαντικώτατον ῥόλον εἰς τὰς ἀρχαίας Οἰκουμενικὰς Συνόδους καὶ τὸν ὑπ' αὐτῶν συντελεσθέντα δογματικὸν καθορισμὸν ἐναντίον τῶν αἰρέσεων, ὡς καὶ μετέπειτα τοὺς ἀγῶνας αὐτῶν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Ἀγιοταφῶν Πατέρων πρὸς φύλαξιν καὶ διατήρησιν καὶ ὑπεράσπισιν τῶν πανσέπτων Προσκνημάτων καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν ἀπαραγράπτων ἐλληνορθοδόξων δικαίων. Εἶναι ἱστορικῶς μεμαρτυρημένον, ὅτι οἱ Πατριάρχαι Ἱεροσολύμων καὶ οἱ ὑπ' αὐτοὺς Ἀγιοταφῆται Μοναχοί, ὡς ἐκπρόσωποι τοῦ «Βασιλικοῦ Γένους τῶν Ῥωμαίων» (=τῶν Ἑλλήνων), ἠγωνίσθησαν ὑπερανθρώπως διὰ μέσον τῶν αἰῶνων διὰ τε τὴν ἀνέγερσιν καὶ ἀνακαίνισιν, ὡς καὶ διὰ τὴν συντήρησιν καὶ ὑπεράσπισιν τῶν Χριστιανικῶν Προσκνημάτων τῆς Παλαιστίνης, ὡς τινος πατρῶας κληρονομίας, ἐπικαλούμενοι ἐκάστοτε τὴν

βοήθειαν τῶν Ἑλλήνων Αὐτοκρατόρων καὶ τῶν Πατριαρχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων Πατριαρχῶν, ὡς καὶ ὁλοκλήρου τοῦ εὐσεβοῦς Ἑλληνικοῦ Γένους. Ὑπενθυμίζομεν, ὅτι, ὅτε τὸ 1808 ἐπυρολόγηθη ὁ ναὸς τῆς Ἀναστάσεως καὶ τὸ 1834 ὑπέστησαν ὑπὸ σεισμοῦ βλάβας τὰ ἱερά Προσκνηματα, σῶσσωμον τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος σνευσέφερε τὰς δαπάνας τῆς ἀνοικοδομήσεως καὶ ἐπισκευῆς αὐτῶν. Τὸ αὐτὸ εἶναι ἔτοιμον νὰ πράξῃ καὶ νῦν, Μακαριώτατε, μνήμων ὅτι αὐτὸ κέκτηται ἀπὸ δέκα καὶ ἕξ ἡδη αἰῶνων τὸ μοναδικὸν καὶ ἐπίφθονον προνόμιον τῆς διαφυλάξεως, συντηρήσεως καὶ ὑπερασπίσεως τῶν Πανσέπτων Προσκνημάτων, «τῆς πατρικῆς καὶ προγονικῆς κληρονομίας» ταύτης.

Καὶ μὲ τὴν διαβεβαίωσιν ταύτην ἐγείρομεν τὸ ποτήριον καὶ εὐχόμεθα, μετὰ τῆς εἰς σύνοδον συνελθούσης σεβασμίας Ἑλληνικῆς Ἱεραρχίας, ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ μακροημερεύσεως τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Βενεδίκτου καὶ τῶν συνοδῶν του, ὑπὲρ τῆς ἀκμῆς καὶ δόξης τοῦ Ἑλληνορθοδόξου Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων καὶ ὑπὲρ τῆς συνεχίσεως τοῦ ἱστορικοῦ ἔργου αὐτοῦ καὶ τῆς γεραρᾶς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος».

Ἀκολούθως ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος προσέφερεν ὡς δῶρον ἀναμνηστικὸν τῆς ἐπισκέψεως εἰς μὲν τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην κ. Βενέδικτον μίαν Ἀρχιερατικὴν ράβδον, εἰς δὲ τὰ μέλη τῆς Συνοδείας του ἀνάλογα δῶρα.

ΤΟ ΥΠΟ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΠΑΡΑΤΕΘΕΝ ΔΕΙΠΝΟΝ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ Μ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Τὴν ἑσπέραν τῆς 13ης Ὀκτωβρίου 1959 ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἐν τινι τῶν αἰθουσῶν τοῦ «Athenée Palace Hotel» παρέθεσεν ἐπίσημον Δεῖπνον πρὸς τιμὴν τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Βενεδίκτου, ὡς καὶ τῆς Συνοδείας Αὐτοῦ, ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ Ἱερωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Φιλαδελφείας κ. Ἐπιφανίου καὶ τῶν Πανοσιολ. Ἀρχιμανδριτῶν κ. κ. Βασιλείου, Γερμανοῦ, Θεοδοσίου καὶ Ἀνατολίου. Τοῦ Δείπνου μετέσχον, ἐκτὸς τῶν φιλοξενουμένων Κληρικῶν, ὁ τελειότατος ἐπιμεληθεὶς αὐτοῦ Κοσμητῶρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Λεωνίδας Φιλιππίδης, ὁ Προκοσμητῶρ κ. Παναγιώτης Μπρατσιώτης, οἱ Καθηγηταὶ κ. κ. Βασίλειος Βέλλας, Ἰωάννης Καρμίρης, Κωνσταντῖνος Μπόννης, Βασίλειος Ἰωαννίδης, Γεράσιμος Κονιδάρης, Ἀνδρέας Φυτράκης, Δημήτριος Μωραΐτης καὶ Μᾶρκος Σιώτης, ὡς καὶ οἱ Ὑφηγηταὶ κ.κ. Κωνσταντῖνος Καλοκύρης, Κωνσταντῖνος Μουρατίδης, Εὐάγγελος Θεοδώρου καὶ Ἀνδρέας Θεοδώρου.

Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ Δείπνου καὶ μετὰ τὸ πέρασ αὐτοῦ ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Βενέδικτος καὶ τὰ μέλη τῆς Συνοδείας αὐτοῦ συνωμίλησαν ἐπὶ μακρὸν μετὰ τῶν κ. κ. Καθηγητῶν καὶ Ὑφηγητῶν τῆς Θεο-

λογικῆς Σχολῆς καὶ διηγήθησαν, πρὸς τοὺς ἄλλοις, εἰς αὐτοὺς τοὺς πνευματικοὺς ἀγῶνας, τοὺς ὁποίους διεξάγει τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δείπνου ὁ Κοσμητῶρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Φιλιππίδης ἤγειρε θερμὴν πρόποσιν ὑπὲρ τοῦ Μακ. Πατριάρχου καὶ τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε,

Μετὰ χαρᾶς πολλῆς ἢ καθ' ἡμᾶς Θεολογικὴ Σχολὴ ἀντιδεξιόσται σήμερον τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα μετὰ τῆς ἱερωτάτης Συνοδείας Αὐτῆς, πρόσφατον ἔτι ἔχουσα, ἀλλὰ καὶ ζωηρὰν διακρατήσουσα τὴν ἀνάμνησιν, τὴν τε ἀπὸ τῆς προσφάτου ἀποδημίας εἰς τὰ ἱερά προσκνηματα τῆς Ἁγίας Γῆς καὶ τὴν ἀπὸ τῆς Ὑμετέρας φιλοξενίας.

Ἄς ἐπιτρέψῃ ἡ σεμνὴ ὁμήγυρις εἰς τὸν ὁμιλοῦντα νὰ διερμηνεύσῃ καὶ τὴν ἰδιαίτεραν προσωπικὴν του χαρὰν τὴν ἀπὸ τῆς ἀναμνήσεως κοινῶν μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου φροντίδων, μόχθων καὶ ἀγῶνων διὰ ζητήματα τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων σπουδαιότατα, καθ' ἣν μακρὰν περιόδον ὁ μὲν ὁμιλῶν διτέλει ἐν τῇ παρὰ τῷ Ὑπουργεῖω θέσει, ἣν νῦν κοσμεῖ διαπρεπῆς Συνάδελφος, Ὑμεῖς δέ, Μακαριώτατε,

διετρεῖτε Ἐξάρχος τοῦ Παναγίου Τάφου, ὅτε καὶ κατὰ γενικὴν ἀναγνώρισιν, ἀνεπτύξατε ἐξαιρετον δραστηριότητα, ἐπιβραβευθεῖσαν ὑπὸ τῆς Θείας Προνοίας.

Περὶ τῆς δραστηριότητος ταύτης Ὑμῶν καὶ τοῦ περὶ Ὑμᾶς σεβασμίου Ἐπιτελείου ἐπληροφόρησαν ἡμᾶς ἐναγχος καὶ οἱ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας Σχολῆς προσκνητὰ ἠξιώθησαν οὗτοι νὰ περιπατήσωσιν ἀνὰ τὰ ἡγιασμένα χώματα τῆς Θεοβαδίστου Γῆς τῆς Ἀγίας, συναναμνησθέντες μετὰ τῶν τῆς Καινῆς καὶ τῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης θαυμασίων γεγονότων τῆς ἐνιαίας ἱεράς Βίβλου, ὅσα ἡ δεξιὰ τοῦ Ὑψίστου ἐμεγαλύνθησεν ἐν τῇ Ἱστορίᾳ εἰς παρασκευὴν καὶ συντέλειαν τῆς λυτρώσεως τοῦ κόσμου διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ, τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ Λόγου, Σωτῆρος ἡμῶν.

Καὶ σήμερον ἀναζωογονεῖ τὴν Σχολὴν ἡ ἀπὸ τῆς Ἀγίας Πόλεως καὶ τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας μυρίπλους αἶρα, ἐγγύτερον ἡμῶν πνεύσασα ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Προκαθημένου Αὐτῆς αἰσθανόμεθα οἰνεῖ ἐγγύτατα ἡμῶν αὐτὴν τὴν Ἱερουσαλήμ, «τὴν λαμπρὰν καὶ περιφανῆ» (Χρ. 55, 348 ἐξ.). «Καὶ γὰρ ὁ ναός, τὰ Ἅγια τῶν ἁγίων, ἡ λατρεία πᾶσα καὶ ἡ πολιτεία τῆς παλαιᾶς νομοθεσίας καὶ ἱερέων τὸ πλήθος καὶ θυσίαι καὶ δλοκαντώσεις καὶ ὕμνοι ἱεροὶ καὶ ψαλμοὶ καὶ πάντα ἐκεῖθεν καὶ τῶν μελλόντων ἐκεῖθεν ὁ τύπος προδιεγράψατο. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἀλήθεια παραγένονεν, ἐκεῖθεν πάλιν τὴν ἀρχὴν ἔλαβεν. Ἐκεῖθεν ὁ σταυρὸς ἔλαμψεν ἐκεῖθεν τὰ μυστὰ κατορθώματα... Ἐκεῖθεν γὰρ καθάπερ ἐκ βαλβίδος τινος εὐσκελεῖς ἴπποι οἱ ἀπόστολοι εἰς τὴν οἰκουμένην ἀπέθυσαν ἅπασαν ἐκεῖθεν τὰ σημεῖα ἤρξαντο ποιεῖν ἐκεῖ γέγονεν ἡ ἀνάστασις, ἐκεῖ ἡ ἀνάληψις, ἐκεῖ τὰ προοίμια καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς σωτηρίας τῆς ἡμετέρας. Ἐκεῖ τὰ ἀπύρρητα δόγματα κηρύττεσθαι ἀρχὴν ἔλαβεν» (Χρ. 55, 242) ἐκεῖ ἐτερματίσθη τῆς θλίψεως ἡ μακραίων περιόδος καὶ ἡ χαρὰ ἐξήνθησε τῆς λυτρώσεως· ἐκεῖθεν ἀνέβλυσεν ἡ ἀγάπη, ἐκεῖθεν ποταμοὶ ζῶντος ὕδατος εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἐκεῖθεν ἡ πρώτη λειτουργία ἀπ' ὧν αἱ ἐφεξῆς, ἐκεῖθεν τῆς ἀληθοῦς Θεοσεβείας καὶ τῆς ὄντως κατὰ Χριστὸν ζωῆς τὰ πρότυπα, τῆς τε ἐν τῷ κόσμῳ καὶ τῆς ἀποκόσμου· «ἐκεῖθεν ἡ πηγὴ τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς θεογνωσίας αἰ ρίζει καὶ αἱ ἀρχαί. Τοιαύτην τόνον οὖσαν αὐτὴν, ἔπηξεν ὁ Θεὸς ἐπὶ κόσμῳ τῆς οἰκουμένης ἀπάσης, ἀγλαΐσμα αὐτῆς καὶ εὐφροσύνην, ἐπὶ ἀγαλλιάματι καὶ χαρᾷ πάσης τῆς γῆς. Τὸ γὰρ διδασκαλεῖον τῆς γῆς τὰ Ἱεροσόλυμα· ἐντεῦθεν αἱ πηγαὶ τῆς φιλοσοφίας, ἐνθα Χριστὸς ἐσταυρώθη, ὅθεν οἱ ἀπόστολοι ἐξώρμησαν» (Χρ. 55, 217 ἐξ.).

Ταῦτα πάντα, ἱερώταται ἀναμνήσεις καὶ ἔντονα συναισθήματα, συνέχουσιν ἡμᾶς ἐν βαθυτάτῃ συγκινήσει, ἰδίᾳ κατὰ τὴν ἐσπέραν ταύτην ἐπὶ τῇ ἀνὰ μέσον ἡμῶν ἀναστροφῇ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος.

Ἐπὶ δὲ τούτοις πᾶσι, γνωρίζει, Μακαριώτατε, καὶ παρακολουθεῖ ἡ Σχολὴ καὶ ζῆ μεθ' Ὑμῶν ὁμοψύχως τὰ σύγχρονα προβλήματα, ἅτινα ἀντιμετωπίζετε ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς καὶ περιόπτου πνευματικῆς καὶ διοικητικῆς ἐπιπέδου, ἐφ' ἣν ἔταξεν Ὑμᾶς ἡ θεία

Πρόνοια· ἀλλὰ γνωρίζει ἡ Σχολὴ καὶ τὴν σύνεσιν Ὑμῶν καὶ τὴν μακρὰν πείραν καὶ τὴν δεξιότητα, μεθ' ὧν ἀνταποκρίνεσθε εἰς τὰς δυσχερεῖας τῶν περιστάσεων ἐν δὴ τοῖς παγγαλέποις τούτοις καιροῖς τῶν ἀντιθέσεων, τῶν ἀνταγωνισμῶν, τῆς συνοχῆς τῶν ἔθνων, τῆς σκληρᾶς δοκιμασίας ἀληθειῶν καὶ ἀξιών, ἃς ἀπεκάλυψε καὶ ἐσφράγισε τῷ Ἰδίῳ Αὐτοῦ Αἵματι ὁ Θεάνθρωπος.

Μετὰ πολλῆς ἱκανοποιήσεως ἐχαιρέτισεν ἡ Σχολὴ ὡς ἐν τῶν εἰς τὴν περινοίαν Ὑμῶν, τὴν ἐν δυνάμει Κυρίου, ὀφειλομένων ἐπιτευγμάτων τὸ καὶ ἐπισήμως ἐκδηλωθὲν ὑπὲρ τοῦ καθ' ὑμᾶς Πατριαρχείου ἐνδιαφέροντος τοῦ Γαληνοτάτου Βασιλέως τῆς Ὑπεριορθανίας, ἐξασφαλίζον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Ἱεροσολύμων τὴν ἀσφάλειαν τῆς κρατικῆς προστασίας καὶ τὴν αὐτοῦ τῆς γαλήνης πρὸς νηφαλίαν καὶ ἀπερίσπαστον ἀντιμετώπισιν τῶν δυσχερειῶν τῆς διοικήσεως.

Μεταξὺ αὐτῶν ὑφίσταται καὶ ἡ οἰκονομικὴ, οὐχὶ δι' αὐτὴν καθ' αὐτὴν τὴν φύσιν αὐτῆς τὴν ὕλικήν, ἀλλὰ διότι ἀνευ ὕλικῶν μέσων δὲν δύναται νὰ διαπτυχθῇ πνευματικὴ δράσις, μάλιστα τόσο ἀναγκαῖα, εὐρεία καὶ ἐπείγουσα, ὅσον ἡ προγραμματισθεῖσα ὑπὸ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος.

Ἐνθυμούμεθα τὴν παλαιὰν εἰς ἐποχὴν αὐταρχείας αἴγλην τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων. Καρπὸς τῆς πνευματικῆς ἐκείνης ἀνθήσεως ἔδραψε μετὰ τῆς καθ' ὑμᾶς Ἐκκλησίας καὶ ἡ Σχολὴ ἡμῶν ἀπὸ τοῦ πολυανθοῦς λειμῶνος τῆς ποτε διαλαμπρᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Σταυροῦ τοὺς ἀειμνήστους Καθηγητὰς Χρυσόστομον Παπαδόπουλον καὶ Γρηγόριον Παπαμιχαήλ.

Γνωρίζομεν, Μακαριώτατε, ἀπὸ τῶν Ὑμετέρων Ὑπομνημάτων, Ἐκθέσεων καὶ ἐνεργειῶν, ἠλίγκην καταβάλλετε προσπάθειαν, ἵνα ἐπανυψωθῇ εἰς τὴν περιωπήν ἐκείνην τὴν παλαιὰν ἡ Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων, ἀπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ θεολογικῆς προσεπεκτεινωμένη καὶ εἰς κοινωνικὴν δράσιν εὐρείαν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀναδιοργάνωσιν τοῦ μοναχικοῦ βίου, ἀπ' οὗ ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὴν διαιώνιον αὐτῆς ἀνέλιξεν ἐστρατολόγησε τὰ πνευματικώτερα καὶ δυνωτικώτερα στελέχη αὐτῆς. Γνωρίζομεν δὲ καὶ ὅτι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἀπασχολεῖ ἰδιαιτέρως ἡ ζωτικὴ ἀνάγκη, ὅπως ἐξασφαλισθῇ ἡ κατ' ἀδιάλειπτον ἀνανέωσιν ἀριστίνδην ἐπ' ἀνδρωσὶς τῆς Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος, φρονουρὸ καὶ ὑπερμάχου τῶν παναγίων προσκνημάτων καὶ τῶν ἀπαργράπτων δικαίων τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους.

Πιστεύομεν ἀκοραδάντως, Μακαριώτατε, ὅτι ἡ θεία Πρόνοια, ἡ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσα, θὰ διανοίξῃ πόρον ἐν ταῖς ἀπόροις καὶ θὰ εὐδογήσῃ πρὸς λύσεις σωτηρίας τὰς προσπαθείας καὶ τοὺς μόχθους Ὑμῶν.

Ταῦτα καὶ πιστεύοντες καὶ δλοψύχως εὐχόμενοι, προπίνομεν ὑπὲρ ὑγιείας καὶ μακροημερεύσεως τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, τῶν ἐπιλέκτων μελῶν τῆς Συνοδείας Αὐτῆς καὶ τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς περὶ Αὐτὴν Ἱεράς Συνόδου, ἀνταπεκδεχόμενοι μετὰ σεβασμοῦ καὶ πολλῆς τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης τὰς παρ' Ὑμῶν εὐλογίας.

ΤΙΣ ΘΑ ΑΝΑΛΑΒΗ;

Σχολιάζοντας ἀποσπάσματα ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἐπίσημον εἰς Αἰθιοπίαν ἐπίσκεψιν τῶν Ἑλλήνων Βασιλέων ἐκφωνηθέντων λόγων παρ' ἀντιπροσώπων τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἐν οἷς συνέπιπτον εὐσιωνά τινα σημεῖα διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος μεταξὺ τῶν ἀρχαίων Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν, ἥτις εἶχε διασπασθῆ ἀπὸ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» τῆς 1 Ἀπριλίου ἔ. ἔ. ὑπὸ τὸν τίτλον «Καὶ ἔπειτα;...» ἄρθρον, ἐν ᾧ διευτυπώσαμεν ἐνωτικὰς τινὰς σκέψεις καὶ εἰσηγήσεις, ὡς ἐθέσαμεν ἐνώπιον τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν, τῶν Καθηγητῶν τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ παντὸς ἄλλου ἐνδιαφερομένου διὰ τὰς τύχας τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν Ἀνατολῇ.

*Ἀχρι τοῦδε δύο ἀπηχῆσεις ἠκούσθησαν εἰς τὸ ἄρθρον ἡμῶν ἐκεῖνο. Ἡ μὲν πρώτη ὑπήρξε τὸ ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» τῆς 15 Μαΐου ἄρθρον τοῦ ἐλλογίμου κ. Ἰω. Καμίρη, Καθηγητοῦ τῆς Δογματικῆς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ, ἡ δὲ δευτέρα ἀλληλογραφία μεταξὺ

Ἀπαντῶν ὁ Μακ. Πατριάρχης κ.κ. Βενέδικτος, εἶπε τὰ κάτωθι:

«Συναισθήματα χαρᾶς καὶ βαθεῖα συγκίνησις πλημμυρίζουν τὰς ψυχὰς μας, διότι κατὰ τὴν ἐσπέραν ταύτην ἐδρισκόμεθα μεταξὺ συμπαθεατάτων προσώπων, μεταξὺ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι συντελοῦν εἰς τὴν δόξαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πατρὸς· διότι ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἀποτελεῖ τὸν φαινὸν φάρον, τοῦ ὁποῖου αἱ ἀκτῖνες φωτίζουν σύμπασαν τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ ζωογονοῦν τὴν ἀτμόσφαιραν αὐτῆς. Ἐκ τοῦ φάρου αὐτοῦ λαμβάνουν τὰ φῶτα πλεῖστοι τῶν ἐργατῶν τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι ἐργάζονται διὰ τὴν δόξαν αὐτῆς.

Ἐυχαριστῶ θερμῶς τὸν κ. Κοσμήτορα δι' ὅσα καλὰ εἶπε πρὸ ὀλίγου. Καὶ πράγματι. Τὴν στιγμήν ταύτην ἀναπολώ πάσας τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, τὰς ἐνδόξους καὶ εὐτυχεῖς, ἀλλὰ καὶ χαλεπάς, καθ' ὅς ὁ κ. Φιλίππιδης ὡς Διευθυντῆς Ὁρησκευμάτων παρέσχε ἐἰς ἡμᾶς οὐχὶ τοχοῦσαν συνδρομὴν εἰς ζητήματα, ἀπασχολοῦντα τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων. Καὶ εἰς ἡμᾶς ἔδιδε θάρρος καὶ κατεθύνσεις. Λαμβάνοντες δὲ ἠθικὴν ἐπίσχυσιν ἐκ τοῦ προσώπου τοῦ κ. Φιλίππιδου, ὠδηγήθημεν πολλάκις εἰς τὴν ὀρθὴν ἀντιμετώπισιν πολλῶν δυσκόλων προβλημάτων.

Αἰσθανόμεθα ἰδιαιτέραν συγκίνησιν, διότι εὐδρισκόμεθα μεταξὺ προσώπων τῆς ἀριστοκρατίας τοῦ Πνεύματος, ἅτινα θυσιάζουν τὸν ἑαυτῶν τῶν διὰ τὸ γενικὸν καλὸν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας.

Ἐυχαριστῶ θερμῶς διὰ πάντας τοὺς ἐγκωμιαστικούς λόγους τοῦ κ. Κοσμήτορος καὶ ὀφείλω νὰ ἐυχαριστήσω τόσον τὸν κ. Κοσμήτορα, ὅσον καὶ τοὺς λοιποὺς κ. κ. Καθηγητὰς διὰ τὸ πλουσιώτατον τοῦτο Δεῖπνον καὶ διὰ τὴν πνευματικὴν πανδαισίαν, τῆς ὁποίας ἐτύχομεν μετὰ πάντων ὁμῶν.

Καὶ τώρα παρακαλῶ νὰ πῶμεν εἰς ὑγιείαν τοῦ κ. Κοσμήτορος καὶ πάντων τῶν συνδαιτυμόνων».

ἡμῶν καὶ τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἰακωβιτικῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Πατριάρχου Ἰγνατίου — Ἰακώβου, ἐδρευόντος ἐν Ἐμέσῃ τῆς Συρίας, ὅστις ἔλαβε γνώσιν τοῦ ἐν λόγῳ ἄρθρου ἡμῶν ἐν μεταφράσει ἀγγλικῇ, δοθείση αὐτῷ παρὰ τοῦ ἡμετέρου Μητροπολίτου Ἐμέσης κ. Ἀλεξάνδρου.

Ἐν τῇ οὐσίᾳ τοῦ τοῦ ἄρθρου τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἰω. Καμίρη εἰσηγεῖται τοῦτο μὲν τὴν σύστασιν ἐιδικῆς Ἐπιτροπῆς μικτῆς, ἐξ Ἑλλήνων καὶ Αἰθιόπων Θεολόγων, πρὸς μελέτην τῶν χωριζουσῶν τὰς δύο Ἐκκλησίας διαφορῶν καὶ διατύπωσιν οἰονεῖ formula concordiae ἐπ' αὐτῶν, τοῦτο δὲ τὸν πρωτοβουλία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου διορισμὸν εὐρυτέρας Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς ἐξ ὀρθοδόξων θεολόγων ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐκ θεολόγων πασῶν τῶν ἀντιχαλκηδονίων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς, γνωματεύει δὲ ἐν τέλει, ὅτι «ἐπιβάλλεται μακρὰ καὶ νηφαλίᾳ καὶ ἐνδελεχῆς θεολογικῇ μελέτῃ καὶ ἐκκλησιαστικῇ ἀντιμετώπισις τοῦ ἀνακύψαντος μεγάλου καὶ δυσχεροῦς ἐνωτικοῦ προβλήματος καὶ, ἐν τῇ περιπτώσει τῆς ἐλπιζομένης εὐνοϊκῆς ἐπιλύσεως αὐτοῦ, πύκνωσις καὶ σύσφιγξις τῶν σχέσεων καὶ τῆς ἐπικοινωνίας καὶ ἀλληλογνωριμίας τῶν δύο Ἐκκλησιῶν (Αἰθιοπικῆς καὶ Ἑλληνικῆς) μετὰ παραλλήλου συστηματικῆς διαφωτίσεως καὶ ψυχολογικῆς προπαρασκευῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτῶν πληρωμάτων».

Ἡ γνώμη αὕτη τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἰω. Καμίρη εἶναι ἀξία πολλῆς προσοχῆς. Τὸ ἔργον τῆς προτεινομένης ἐιδικῆς καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς γενικωτέρας Ἐπιτροπῆς πολὺ θὰ συμβάλῃ εἰς προλείανσιν τῆς ὁδοῦ πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος μεταξὺ τῶν ποιικιωνύμων Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν. Πολλοὶ ἀναγνωρίζουν σήμερον τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν σκοπιμότητα νὰ συναντῶνται οἱ διανοούμενοι πασῶν τῶν ἡπείρων, χριστιανοὶ καὶ μὴ, καὶ νὰ ἐπανευρίσκουν ἀλλήλους, διότι ἔχει γίνεαι πολὺ αἰσθητὸν ὅτι τὸ ἔργον τῆς προσεγγίσεως ἢ τοῦ χωρισμοῦ τῶν λαῶν συντελεῖται ὑπὸ τῶν ἐπιλέκτων. Ἐπὶ πλέον δὲ ἡ ἐπιτυχία τῶν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος προσπαθειῶν ὑποβοηθεῖται διὰ τῆς ἐκτιμήσεως ἀφ' ἑνὸς μὲν τῶν ἱστορικῶν λόγων, οἵτινες προύκλεσαν τὴν διάσπασιν τῆς ἐνότητος, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς ψυχολογίας καὶ διεγέρσεως τῶν πνευμάτων κατὰ τὴν παραχῶδην ἐποχὴν τῶν χριστολογικῶν ἐρίδων.

Ἐξ ἄλλου δὲ εἶναι γνωστὸν, ὅτι εἰς τὸ δόγμα τῆς ὑποστατικῆς ἐνώσεως ἀποβλέποντες οἱ πλεῖστοι τῶν ἀπηχούντων τὴν δημοσίαν γνώμην παρὰ ταῖς διαφόροις Ἐκκλησίαις τῆς Ἀνατολῆς, φρονοῦν ὅτι ἡ ἐπελθοῦσα διάσπασις ἔχασε τὴν βαρύτητα τῆς βάσεως, ἐφ' ἧς ἄλλοτε ἠρείδετο, νῦν δ' ὅτε ἐπαυσεν ἡ λογομαχία καὶ ἡ πολεμικὴ, τείνουν οἱ πλεῖστοι νὰ διατυπώσουν τὴν γνώμην, ὅτι, ὡς ἔχουν σήμερον τὰ πράγματα, πρόκειται πλέον οὐχὶ περὶ οὐσιώδους διαφορᾶς, ἀλλὰ περὶ παρεξηγήσεως, ἕνεκα διαφόρου διατυπώσεως τῆς κοινῆς πίστεως εἰς τὸν σάρκωθέντα ἕνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴν.

Οὕτως ὁ Καθηγητῆς κ. Ἰω. Καμίρης ἐν τῷ ὡς ἄνω ἄρθρῳ αὐτοῦ λέγει, ὅτι «ἡ ἑτεροδοξία (τῶν ἀντιχαλκη-

δονίων) περί τὸ δόγμα τῆς ὑποστατικῆς ἐνώσεως τῶν δύο ἐν Χριστῷ φύσεων ἀπέβαλε διὰ μέσου τῶν αἰώνων τὴν ἀρχικὴν σημασίαν καὶ ὀξύτητα αὐτῆς». Κλίνει δὲ ν' ἀποδεχθῆ τὴν γνώμην, ὅτι ἐκ βαθυτέρας ἐρεύνης δύναται ν' ἀποδειχθῆ ἡ μεταξὺ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀντιχαλκηδονίων Ἐκκλησιῶν διαφωνία ὡς φραστικὴ μᾶλλον ἢ οὐσιαστικὴ.

Τὴν φραστικὴν ταύτην διαφωνίαν ἀποδέχονται ὄχι μόνον οἱ Ἀγγλικοὶ, ὡς ὑπὸ σημείωσιν ἀναφέρει ὁ αὐτὸς Καθηγητῆς, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἀντιχαλκηδόνιοι. Οὕτως ἐπὶ παραδείγματι ὁ Κόππτις Ἡγούμενος Μιχαὴλ Μηνᾶς ἐν τῇ Δογματικῇ αὐτοῦ, ὅπου ἐκθέτει τὴν διδασκαλίαν τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας, ἀποδέχεται τὴν διαφωνίαν ὡς φραστικὴν (τόμ. Γ' σελ. 592).

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀπήχησιν τοῦ ἄρθρου ἡμῶν παρὰ τῷ Πατριάρχῃ τῆς Ἰακωβιτικῆς Ἐκκλησίας, διαφαίνεται αὕτη ἐν τῇ μετ' αὐτοῦ ἀλληλογραφίᾳ ἡμῶν.

Ἡ Α. Μακαριότης ὁ Πατριάρχης Ἰγνάτιος — Ἰακωβος διημφισβήτησε τὸν μέχρι τῆς Ἀραβικῆς κατοχῆς τῆς Αἰγύπτου διατηρηθέντα σύνδεσμον τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῆς ἡμετέρας καὶ τὴν ἐκ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας προέλευσιν τῶν ἐννέα Ἁγίων (Τεσσάτε Κεδδουσάν), οἵτινες ἐξηκολούθουν τὸ ἱεραποστολικὸν ἔργον τοῦ Ἁγίου Φρουμεντίου ἐν Αἰθιοπία καὶ διέδωκαν τὸν μοναχικὸν βίον. Πλὴν τῆς διαμφισβήτησεως τῶν δύο τούτων σημείων τοῦ ἄρθρου ἡμῶν, δισχυρίσθη, ὅτι ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία ἐξέκλινε τῆς ὑπὸ τῶν τριῶν πρώτων Οἰκουμενικῶν Συνόδων διατυπωθείσης δογματικῆς διδασκαλίας.

Ἡμεῖς δέ, πρὶν ἢ εἰσελθῶμεν εἰς συζήτησιν ἐπὶ τῶν δογματικῶν διαφορῶν μετὰ τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς ἡμετέρας Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, σκόπιμον ἐκρίναμεν, νὰ διευκρινήσωμεν πρότερον τὰ ἱστορικὰ ζητήματα, καὶ ἐν ἣ περιπτώσει ἠθέλωμεν διαγνώσει ἀκραιφνῆ διάθεσιν πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας καὶ ἀδελφικὴν συνεννόησιν, οὐχὶ δὲ πρὸς διαλεκτικότητος ἐπίδειξιν καὶ ἀναρρίπισιν ἀποκεκοιμισμένου θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ, θὰ προὔχωροῦμεν εἰς συζήτησιν καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου κατὰ πόσον ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία ἐξέκλινε διὰ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου καὶ τῶν μετέπειτα Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἀπὸ τῆς ὑπὸ τῶν τριῶν πρώτων Οἰκουμενικῶν Συνόδων διατυπωθείσης περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ διδασκαλίας.

Καίπερ ἡ Α.Μ. ὁ Πατριάρχης, βασιζόμενος εἰς ἱστορικὰς παρὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ πηγὰς, ἐφαίνετο ὅτι δυσκόλως θ' ἀπεδέχετο τὰς ἱστορικὰς ἡμῶν ἀπόψεις, ὅμως θέλων νὰ δείξῃ τὸ πνεῦον σήμερον ἐν ταῖς Ἀνατολικαῖς Ἐκκλησίαις; διαλλακτικὸν πνεῦμα, οὕτινος καὶ αὐτὸς ἐμφορεῖται, ὡς δῆλον γίνεται ἐκ τῶν ἐπαφῶν αὐτοῦ μετὰ Ἱεραρχῶν τῆς ἡμετέρας Ἀντιοχειανῆς Ἐκκλησίας, καταλήγει ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐπιστολῇ αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς ὑπὸ ἡμερομην. 7 Ἰουλίου γράφων τὰ ἑξῆς: «Ἡμεῖς σήμερον θέλομεν, ἵνα πᾶσαι αἱ Ἐκκλησίαι τοῦ Χριστοῦ ἐνωθοῦν, καὶ δὴ αἱ Ἀνατολικαὶ Ἐκκλησίαι, καὶ νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν ἀρχαίαν αἴγλην αὐτῶν. Συνεχίζομεν τὰς προσπάθειάς ἡμῶν ἐν τῷ πεδίῳ τούτῳ μετὰ τῶν Ἑλληνορθόδοξων ἀδελφῶν ἡμῶν.

Χάριν δὲ τῆς ἐνότητος ἃς παραμερίσωμεν πάντες πᾶσαν τὴν ἐν τῷ παρελθόντι πολεμικὴν ὡς πρὸς τὴν μίαν ἢ τὰς δύο φύσεις, τὴν μίαν ἢ τὰς δύο ὑποστάσεις, τὴν μίαν ἢ τὰς δύο ἐνεργείας, τὴν μίαν ἢ τὰς δύο θελήσεις κτλ., καὶ ἃς προτείνωμεν τὴν ἀποδοχὴν τῆς ἑξῆς διατυπώσεως: «Πιστεύομεν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ σεσαρκωμένος Θεός, εἶναι τέλειος κατὰ τὴν θεότητα καὶ τέλειος κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, θαύματα ἐπετέλεσε καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων ἔπαθεν, ἔσταυρωθῆ καὶ ἀπέθανεν».

Γνωστὸν δὲ τυγχάνει, ὅτι ἡ Α. Μακαριότης προσπαθεῖ νὰ ἐγκαινιάσῃ τὴν πατριαρχίαν αὐτοῦ δι' ἐνωτικῶν ἐνεργειῶν. Ἄλλοτε αἱ προσπάθειαι αὐτοῦ ἐστρέφοντο εἰς τὴν ἔνωσιν τῶν δύο κλάδων τῆς ἀντιχαλκηδονίου Ἐκκλησίας, τοῦ Κοπτικοῦ καὶ τοῦ Ἰακωβιτικοῦ (Συριακοῦ), ἄλλοτε πάλιν διευρύνων τὴν προοπτικὴν αὐτοῦ ἐπιδιώκει τὴν ἔνωσιν μετὰ τῆς Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας. Εἰς ἔτι εὐρύτερον ὀρίζοντα ἀποβλέπων συνάπτει ἐνωτικὰς συνομιλίας μετὰ Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας ἐν Συρίᾳ καὶ Λιβάνῳ.

Γίνεται δὲ λόγος τελευταίως περὶ κινήσεως μετὰ τῶν ἀντιχαλκηδονίων Ἐκκλησιῶν, ἐπὶ σκοπῷ δημιουργίας κοινῆς μετώπου, ἵνα αὐταὶ ἠνωμέναι προέλθουν εἰς διαπραγματεύσεις μετὰ τῶν ἡμετέρων ἐπὶ ἀποκαταστάσει τῆς ἀρχαίας ἐνότητος.

Ταῦτα ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῶν ἀντιχαλκηδονίων τὰ ὑφορώμενα. Ἀπὸ δὲ τῆς ὀρθοδόξου ἡμετέρας πλευρᾶς ἐκ διαλειμμάτων ρίπτονται ὡς βολίδες «ἐ τ ὡ σ ι ο ι» σκέψεις τινὲς καὶ δηλώσεις ἀντιπροσώπων τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας· ἀλλ' ἡ τύχη πασῶν εἶναι οἷα ἡ τύχη τῶν ἀποτυγχανόντων δορυφόρων τῶν ἐκτοξευομένων ἐν τῷ ἀπείρῳ διαστήματι...

Ὅτε ἑωρτάσθη ἡ 15ῃ ἑκατονταετηρὶς τῆς ἐν Χαλκηδόνι Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἐξαπελύθη ἡ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐγκύκλιος, ἔνθα ἔγινε λόγος διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος μετὰ τῶν μετὰ τὴν Σύνοδον ἐκείνην ἀποσχισθέντων ἐν Ἀνατολῇ ἀδελφῶν. Σχετικὰ ἔγραψε τότε καὶ ὁ Καθηγητῆς κ. Ἰω. Καρμίρης· καὶ ἀνάλογα πρὸς ὅσα τελευταίως ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» ἔγραψεν. Ἐνδιεφέρθη περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνότητος τῶν Ἀντιχαλκηδονίων καὶ ἡ ἐν Μόσχᾳ ἐπὶ τῇ πέμπτῃ ἑκατονταετηρίδι τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας γενομένη διάσκεψις, ἐν ἣ παρέστησαν ἀντιπρόσωποι τινὲς τῶν ἀρχαίων Ὀρθόδοξων Πατριαρχείων. Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Χριστοφόρος καὶ ἐν τῷ προεκλογικῷ αὐτοῦ προγράμματι καὶ ἐν τῷ ἐνθρονιστηρίῳ λόγῳ καὶ ἀνὰ πᾶσαν τελετὴν τῆς Βασιλόπηγης ἐν Ἀλεξανδρείᾳ διελάλησε καὶ διαλαλεῖ ἀδιαλείπτως, ὅτι θὰ ἐργασθῆ διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἀρχαίας ἐνότητος καὶ δὴ μετὰ τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐὰν ἀποβλέπη τις εἰς τὰς προσπάθειάς, αἵτινες ἀναπτύσσονται εἰς ὅλους τοὺς τομεις τῆς ζωῆς τῶν λαῶν κατὰ τοὺς μεταπολεμικοὺς χρόνους πρὸς ἐξεύρεσιν συνεργασίας μετὰ τῶν λαῶν καὶ παγίωσιν τῆς εἰρήνης διὰ τῆς κατεδαφίσεως τῶν μεσοτοιχῶν φραγαῶν μετὰ τῶν αὐτῶν, ἐὰν ἐπίσης ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν αἱ φιλενωτικαὶ κινήσεις τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, στρεφομένης

μᾶλλον πρὸς δυσμάς, ὅπου αἱ διαφοραὶ μεταξύ αὐτῆς καὶ τοῦ ποικιλωνύμου προτεσταντικοῦ κόσμου εἶναι μεγάλαι καὶ ὀλονὲν ἀποδεικνύονται δυσγεφύρωτοι, παρὰ πᾶσαν τὴν καλὴν ἐκατέρωθεν πρόθεσιν, ἐν ᾧ αἱ μετὰ τῶν Ἀνατολικῶν ἀποσχισθεῖσων Ἐκκλησιῶν διαφοραί, κατὰ τὴν ὁμολογίαν καὶ αὐτοῦ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἰω. Καρμίρη, εἶναι τόσον ἀσήμαντοι, ὥστε ἐκ πᾶσων τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν νὰ ἴστανται αὐταὶ (αἱ ἀντιχαλκηδόνιοι) ἐγγύτερον πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Καθολικὴν Ἐκκλησίαν κατὰ τε τὸ δόγμα καὶ τὴν λατρείαν καὶ τὸ πολίτευμα καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ τὰ χριστιανικὰ ἥθη καὶ ἔθιμα καὶ βιώματα, εὐλόγως προοιωνιζόμεθα εὐδωξιν πάσης πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην σοβαρᾶς καὶ λελογισμένης στροφῆς. Ἡ ἐνότης τῶν χριστιανῶν ὡς τέκνων τοῦ αὐτοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς εἶναι πτόθος κοινός, ἀπετέλεσε δὲ ἀντικείμενον θερμῆς πρὸς τὸν Θεὸν Πατέρα προσευχῆς τοῦ Κυρίου κατὰ τὴν τελευταίαν νύκτα ἐν τῷ ὑπερφῶ Σιών μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ συγκέντρωσιν.

Καὶ αὕτη ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία διὰ τοῦ νέου Πάπτα αὐτῆς Ἰωάννου ΚΓ' ἐξεδήλωσε τὸν πόθον νὰ ἴδῃ τὰς Ἐκκλησίας πάσας ἐπανευρισκούσας τὴν ἀπολεσθεῖσαν ἐνότητα, διὰ κοινῆς συσκέψεως ἐν «Οἰκουμεικῇ» Συνόδῳ. Καίρὸς εἶναι ἤδη νὰ ἀνασυνδεθοῦν πᾶσαι αἱ Ἀνατολικαὶ Ἐκκλησίαι καὶ ἀνασυνδεδεμένα ν' ἀντιμετωπίσουν τὴν ὀριστικὴν μετὰ τῆς χριστιανικῆς Δύσεως ἐνότητα.

Προσευχόμεθα «ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως», ἀλλ' ἡ προσευχὴ ἡμῶν ἔχει ἀπὸ καιροῦ λάβει τὸν τόνον τῆς τυπολατρίας. Χρειαζέται πρωτοβουλία. Ἄλλὰ τίς θ' ἀνολήβῃ αὐτήν;

Ἄδης Ἀμπέμπτα

Ἡμέρα τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου
(6 Αὐγούστου 1959)

† Ὁ Μητροπολίτης Ἀξώμης ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ὁ Καθηγητὴς κ. Ἰωάννης Καρμίρης, λαβὼν γνῶσιν τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου, ἀπέστειλε πρὸς τὴν «Ἐκκλησίαν» τὴν κάτωθι ἐπιστολήν:

«Κύριε Διευθυντὰ τῆς» Ἐκκλησίας,

Ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀξώμης κ. Νικολάου ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐπιφέρωμεν τὰς ἐπομένους τροεῖς παρατηρήσεις καὶ διαπιστώσεις.

Ἐν πρώτοις ὁ Σεβασμιώτατος, νόθετων τὴν ἐν τῷ ἄρθρῳ ἡμῶν, τῷ δημοσιευθέντι ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» τῆς 15ης Μαΐου ἐ. ἔ. ὑπὸ τὸν τίτλον «τὸ πρόβλημα τῆς ἐνώσεως τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῆς Ὁρθόδοξου», διατυπωθεῖσαν πρότασιν περὶ τῆς ἀνάγκης διορισμοῦ μικτῆς θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς ἐξ ἀντιπροσώπων τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν ἀπ' ἐνὸς καὶ τῶν οὕτω λεγομένων Ἀνατολικῶν ἀντιχαλκηδονίων Ἐκκλησιῶν ἀπ' ἑτέρου πρὸς μελέτην τοῦ δυνατοῦ τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων, καὶ ἰδίᾳ τῆς Αἰθιοπικῆς, μετὰ τῆς ἐξ ἧς ἀπεσπάρθησαν Ὁρθόδοξον Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑποβολὴν σχετικῶν προτάσεων εἰς τὰς οἰκείας Ἐκκλησίας,

ἔρωτᾷ ἐν τέλει: «Τίς θὰ ἀναλάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν ταύτην;» Ἀπαντῶμεν: Τὸ ἡγούμενον τῆς ὅλης Ὁρθόδοξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας Οἰκουμεικὸν Πατριαρχεῖον, συμφώνως πρὸς τὰς ὑφισταμένας κανονικὰς διατάξεις καὶ παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἀλλ' ἐννοεῖται μετὰ προηγουμένην συνεννόησιν μεθ' ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων Ἐκκλησιῶν, τῶν τε Ὁρθόδοξων καὶ τῶν λοιπῶν Ἀνατολικῶν. Ἐν περιπτώσει δὲ καθυστερήσεως θὰ ἦτο ἴσως δυνατόν, μετὰ προηγουμένην συνεννόησιν, νὰ ὀρισθῇ ὑπὸ τῶν Ἀρχιεπισκόπων τῶν Ἐκκλησιῶν Ἑλλάδος καὶ Αἰθιοπίας εἰδικὴ προκαταρκτικὴ τις μικτὴ Ἐπιτροπὴ μελέτης τοῦ θέματος ἐξ Ἑλλήνων καὶ Αἰθιοπῶν εἰδικῶν θεολόγων, ἵνα οὕτω δοθῇ συνέχεια εἰς τὰ διαμειφθέντα κατὰ τὴν πρόσφατον ἐπίσκεψιν τῶν Ἑλλήνων Βασιλέων εἰς τὴν Αἰθιοπίαν.

Δεύτερον ὁ Σεβασμιώτατος γράφει, ὅτι διεξήγαγε φιλενωτικὴν ἀλληλογραφίαν μετὰ τοῦ «Ἀρχηγοῦ τῆς Ἰακωβιτικῆς Ἐκκλησίας», ὅστις ἀναπτύσσει ἐπ' ἐσχάτων ἀξιοπρόσεκτον ἐνωτικὴν δρασίμ. Εἶναι ἄκρως εὐχάριστον τοῦτο καὶ ἄξιον θεομῶν συγχαρητηρίων ὁ σχὼν τὴν πρωτοβουλίαν ταύτην. Ἀλλ' ἐπιγραφήτῳ ἡμῶν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ἡ ἐνωτικὴ βάσις, ἣν θέτει: «πιστεύομεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ σεσαρκωμένος Θεός, εἶναι τέλειος κατὰ τὴν θεότητα καὶ τέλειος κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, θαύματα ἐπέτελεσε καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων ἔπαθεν, ἐσταυρώθη καὶ ἀπέθανεν», εἶναι ἀτελής καὶ ἑλλειπὴς παραλλαγή τῆς γνωστῆς ἐκθέσεως πίστεως τῶν «Διαλλαγῶν» τοῦ Θεοδώρητου Κύρου, τῆς νόθετηθείσης ὑπὸ τοῦ Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας καὶ τοῦ Ἰωάννου Ἀντιοχείας μετὰ τὴν διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν τῆς Γ' Οἰκουμεικῆς Συνόδου ἐν Ἐφέσῳ. Ἀλλὰ μὴν διὰ τοῦ τρόπου τούτου παρακάμπτεται ἀπλῶς τὸ ἐπίμαχον ζήτημα τοῦ ὑπὸ τῶν ἐπομένων τεσσάρων Οἰκουμεικῶν Συνόδων, καὶ ἰδίως τῆς τετάρτης, συντελεσθέντος δογματικοῦ καθορισμοῦ. Ἡ διαφωνία ὁμοῦ δὲν ἐγκτεται εἰς τὰ δεδομένα ἐν τῇ Γ' Οἰκουμεικῇ Συνόδῳ, ἀλλ' εἰς τὸ περίφημον «Δόγμα τῆς Χαλκηδόνης», ἐφ' οὗ ἀπαραιτήτως δεόν νὰ ἐπέλθῃ συμφωνία, ἵνα καταστή δυνατὴ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐνωσις. Ἐπειτα ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἰακωβιτικῆς Ἐκκλησίας γράφει: «χάρῳ τῆς ἐνότητος ἃς παραμερίσωμεν πάντες πᾶσαν τὴν ἐν τῷ παρελθόντι πολεμικὴν ὡς πρὸς τὴν μίαν ἢ τὰς δύο φύσεις, τὴν μίαν ἢ τὰς δύο ὑποστάσεις, τὴν μίαν ἢ τὰς δύο ἐνεργείας, τὴν μίαν ἢ τὰς δύο θελήσεις κ.λ.π.». Συμφωνοῦμεν βεβαίως καὶ ἡμεῖς, ὅτι ἐπιβάλλεται «χάρῳ τῆς ἐνότητος νὰ παραμερίσωμεν πᾶσαν πολεμικὴν», ἀλλ' ὄχι ὁμοῦ καὶ πᾶσαν σοβαρὰν δογματικὴν συζήτησιν «ὡς πρὸς τὴν μίαν ἢ τὰς δύο φύσεις, τὴν μίαν ἢ τὰς δύο ὑποστάσεις, τὴν μίαν ἢ τὰς δύο ἐνεργείας, τὴν μίαν ἢ τὰς δύο θελήσεις», διότι μόνον εἰς ἐπέλθῃ ἐπὶ τῶν θεμελιωδῶν τούτων δογμάτων συμφωνία ἀμφοτέρωθεν καὶ δογματικὴ ἐνότης, τότε θὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἐπακολουθήσῃ καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐνότης. Ἄνευ τῆς πρώτης εἶναι ἀδιανόητος καὶ πάντῃ ἀδύνατος ἡ δευτέρα. Τὴν ἀρχὴν ταύτην, μαρτυρομένην ὑπὸ τῆς ἀρχαίας κοινῆς ἐκκλησιαστικῆς Παραδόσεως, ἐτόνισε πολλάκις ἡ Ὁρθόδοξος Καθο-

ΕΚ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

Δ'

Οἱ Κληρικοὶ καὶ οἱ Λαϊκοὶ
ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Ὁ μέγας τῆς Ἐκκλησίας Διδάσκαλος καὶ Πατὴρ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος διδάσκει, ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς γῆς στρατευομένη Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ὡς ὅρα τῆ κοινωνία, σύγκειται πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ ποιμαίνοντος Κλήρου, δευτέρου δὲ ἐκ τοῦ ποιμαινομένου λαοῦ. «Τάξις ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις, τὸ μὲν εἶναι τι ποιμνιον, τὸ δὲ ποιμένας διώρισεν»¹. Ἀμφότερα ταῦτα εἶναι συστατικὰ στοιχεῖα τῆς Ἐκκλησίας ἀπολύτως ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραίτητα,

1. Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, Λόγ. 32, 10. Migne P.G. 36,185.

λική Ἐκκλησία καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἐν διαφοροῖς συνεδρίοις τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Κινήσεως.

Τέλος εἶναι γνωστὸν, ὅτι ἡ Ὀρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία, μετέχουσα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, διεξάγει θεολογικὸν διάλογον καὶ συνεργάζεται ἐπὶ ἠθικοπρακτικῶν καὶ κοινωνικῶν ζητημάτων μετὰ τῶν Προτεσταντικῶν Ἐκκλησιῶν. Δὲν ἀποκλείεται δέ, ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησίας» δημοσιευθέντος ἄρθρου ἡμῶν (ὑπὸ τὸν τίτλον «ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης καὶ ἡ ἐξαγγελθεῖσα νέα «Οἰκουμενικὴ» Σύνοδος αὐτῆς») ἢ ἄλλας παρομοίας, νὰ συνάψῃ θεολογικὸν διάλογον καὶ μετὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας. Ἀσφαλῶς δὲν θὰ πρέπη εἰς τὰς διεκκλησιαστικὰς ταύτας συζητήσεις νὰ ἀπουσιάζωσιν, ἀλλὰ τοῦναντίον ἐπιβάλλεται νὰ μετέχωσι καὶ αἱ Ἀνατολικαὶ Ἐκκλησίαι ὁμοῦ μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, «ἐκ τοῦ μεγάλου κορμοῦ τῆς ὁποίας ἀπεσπάρθησαν, ὡς τινες παραφάδες, καὶ εἰς τὸ σῶμα τῆς ὁποίας ὀργανικῶς ἀνήκουσιν αὐταί», ἐφ' ὅσον αἱ χωρίζουσι αὐτὰς διαφοραὶ εἶναι ἰσάμοι, ὡς ἐγράψαμεν ἐπανειλημμένως καὶ πιστεύομεν, ἡμεῖς τοῦλάχιστον. Διὰ ταῦτα πᾶσα παρὰ πάντων τῶν ἁρμοδιῶν καὶ δυναμῶν δέον νὰ καταβληθῇ εἰλικρινὴς προσπάθεια πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἐπανενώσεως ὁλοκλήρου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου τῆς Ἀνατολῆς, ὅστις ἡνωμένος κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας διέδωσε τὸν Χριστιανισμὸν πρὸς πάσας τὰς κατευθύνσεις, τοῦτο δὲ δέον νὰ γίνῃ ἄνευ χρονοτριβῆς καὶ διστακτικότητος εἴτε ἐντεῦθεν εἴτε ἐκεῖθεν, τοσοῦτω μᾶλλον ὅσο, ὡς γράφει ἀνωτέρω καὶ ὁ Σεβ. Ἀξιώμης, «γίνεται λόγος τελευταίως περὶ κινήσεως μεταξὺ τῶν ἀντιχαλκηδονίων Ἐκκλησιῶν, ἐπὶ σκοπῷ δημιουργίας κοινῶν μετώπων, ἵνα αὐταὶ ἡνωμέναι προέλθωσιν εἰς διαπραγματεύσεις μετὰ τῶν ἡμετέρων ἐπὶ ἀποκαταστάσει τῆς ἀρχαίας ἐνότητος».

Μετ' ἐξαιρέτου τιμῆς

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΜΠΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ἡνωμένα δὲ καὶ ἀχώριστα. Καὶ οἱ μὲν «ποιμένες» ἀποτελοῦσι τὴν βουλήματι τοῦ Θεοῦ κατασταθεῖσαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ὑφισταμένην ἐκκλησιαστικὴν Ἱεραρχίαν, τὴν ἀποτελουμένην ἐκ τῶν ἐπισκόπων, τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν διακόνων. Μετὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου διακρίνει καὶ ὁ ἡμέτερος Πατὴρ ἐν τῇ Ἱεραρχίᾳ πρῶτον τοὺς Ἀποστόλους, ἔπειτα τοὺς προφήτας καὶ τέλος τοὺς ποιμένας καὶ διδασκάλους, εἰς οὓς χορηγοῦνται ὑπὸ τοῦ ἐνός Ἁγίου Πνεύματος διάφορα «χαρίσματα, τὰ μείζω καὶ τὰ δεύτερα, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως». «Καὶ οὓς μὲν ἔθετο, φησὶν, ὁ Θεὸς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον ποιμένας καὶ διδασκάλους. καὶ τὸ μὲν Πνεῦμα ἐν, τὰ χαρίσματα δὲ οὐκ ἴσα, ὅτι μηδὲ τὰ δοχεῖα τοῦ Πνεύματος»². Ἡ δ' ἑτέρα τάξις ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εἶναι τὸ χριστεπάνυμον «ποιμνιον», ὁ πιστεῦων λαός, «τὸ καλὸν τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα»³.

Τὰ δύο ταῦτα τμήματα τῆς Ἐκκλησίας ἀφ' ἐνός μὲν ἐνοῦνται πρὸς ἄλληλα ἐν αὐτῇ, ἀποτελοῦντα μίαν ἐνότητα, τὸ «ἐν σῶμα» τοῦ Χριστοῦ, «καὶ γίνεται ἀμφότερα ἐν εἰς ἓνα Χριστόν, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ συναρμολογοῦμενα καὶ συντιθέμενα Πνεύματος... οἱ γὰρ πάντες ἐν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ», οὕτως ὥστε «ἐν σῶμα τὸ πᾶν ἐστὶν ἐκ διαφορῶν συγκείμενον»⁴ ἀφ' ἐτέρου δὲ διακρίνονται ὀξέως ἀπ' ἀλλήλων, ἐνεκα τῆς εἰδικῆς μυστηριακῆς ἱερωσύνης, ἣν κέκτηται μόνον ὁ ἱερός Κλῆρος δυνάμει τῆς χειροτονίας του, ἀγνοουμένης παντελῶς τῆς περὶ «βασιλείου ἱερατεύματος» μεταγενεστέρως προτεσταντικῆς ἀντιλήψεως, τῆς προελθούσης ἐξ ἐσφαλμένης ἐρμηνείας τῶν χωρίων Ἀ' Πέτρ. 2,9 καὶ Ἀποκ. 1,6 καὶ 20,6, ἐν οἷς ὁμοῦ φαίνεται ἀπλῶς κληρονομίαν ὁ χριστιανικὸς λαός τὰς ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ προνομίας καὶ ἐπαγγελίας τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, ὡς ὁ νέος καὶ ἀληθὴς Ἰσραήλ. Ὡς γνωστὸν, τὰ χωρία ταῦτα ἠγνόησαν καὶ ἡρμήνευσαν ἐν ἠθικῇ καὶ οὐχὶ ἐν αὐστηρῶς δογματικῇ ἐννοίᾳ οἱ ἱεροὶ Πατέρες καὶ οἱ θεολόγοι τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἐφ' ὅσον ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ, παρὰ τὸ ἐπέχον θέσιν τιμητικοῦ μᾶλλον τίτλου «βασιλείου ἱερατεύματος» τοῦ λαοῦ, κατέχει ὅλος διακεκριμένην καὶ ὑπερέχουσαν θέσιν τὸ ἱερατεῖον τοῦ Ἀαρῶν. Ποία ἀκριβέστερον εἶναι ἡ ἐπὶ τοῦ προκειμένου διδασκαλία τῶν ἀρχαίων Ἐκκλησιαστικῶν Πατέρων δεικνύουσιν αἱ ἐπόμεναι μαρτυρίαι ἐνίων ἐξ αὐτῶν. Οὕτω π.χ. ὁ Δίδυμος ὁ Τυφλός, ἐρμηνεύων τὸ Ἀ' Πέτρ. 2,9, παρατηρεῖ, ὅτι ὁ Κύριος εἶναι βασιλεὺς ἅμα καὶ ἱερεὺς, καὶ ἐπομένως «ἀναγκαῖον τοὺς σπαρέντας ὑπ' αὐτοῦ, ἅμα βασιλέως καὶ ἱερέως ὑπάρχοντας, ἐκλεκτὸν γένος εἶναι, ἅμα βασιλείου καὶ ἱερατεύματος τυγχάνον» τοῦ γὰρ γεννήσαντος, ἀμφοτέρως τὰς ἀρχὰς ἔχοντος, ἀνάγκη καὶ αὐτοὺς ὡς ἐκ βασιλέως βασιλικῶν

2. Αὐτόθι 11, σ. 188.

3. Λόγ. 2,4. Migne P.G. 35, 412.

4. Λόγ. 32,11. Migne P.G. 36,185.

καὶ ὡς ἐξ ἱερέως ἱεράτευμα εἶναι»⁵. Ὅπου λοιπὸν οἱ ἀρχαῖοι Πατέρες χρησιμοποιοῦσι τὴν βιβλικὴν φράσιν «βασίλειον ἱεράτευμα», ἐννοοῦσιν ἀπλῶς ὅτι πάντα τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῶν μυστηρίων τοῦ βαπτίσματος καὶ τοῦ χρίσματος καὶ τῆς δι' αὐτῶν χορηγουμένης αὐτοῖς χάριτος καὶ τῆς ἐνσωματώσεως αὐτῶν εἰς τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ὅπερ εἶναι ἡ Ἐκκλησία, ἀποκτῶσι γενικὴν τινὰ πνευματικὴν ἱερωσύνην⁶ καὶ δύνανται νὰ ὀνομάζωνται ἱερεῖς ἐν γενικῇ καὶ ἠθικῇ ἐννοίᾳ, ἱερεῖς ὄν. «τοῦ οἰκείου σώματος καὶ τῆς κατὰ ψυχὴν ἀρετῆς»⁷, ὡς «θυσίαν ζῶσαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ ἑαυτοὺς κατηρητικότες»⁸, οὕτως δὲ προσφέροντες ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ θυσίας πνευματικὰς («offerentes nosmetipsos Deo hostias spirituales»)⁹, ὡς ἐπίσης δύνανται νὰ ὀνομάζωνται καὶ βασιλεῖς, ὡς «κατὰ τῶν παθῶν τῆς νίκης τὸν βασιλεῖον στέφανον ἀναδησάμενοι»¹⁰, ἔτι δὲ καὶ προφήται, ὡς δυνάμενοι νὰ διαδίδωσι τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ μαρτυρῶσι τῇ ἀληθείᾳ λόγῳ τε καὶ βίῳ καὶ προσπαθοῦντες νὰ διαμορφώσωσι καὶ τὸ κοινωνικὸν αὐτῶν περιβάλλον χριστιανοπρεπῶς καὶ ὡς μικρὰ ζῦμη ζυμάσωσιν ὅλον τὸ κοινωνικὸν φύραμα. Συναφῶς ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος διδάσκει εἰδικώτερον, ὅτι ὁ πιστὸς μετέχει διὰ τῶν μυστηρίων τοῦ βαπτίσματος καὶ τοῦ χρίσματος τοῦ τρισσοῦ ἀξιώματος τοῦ Κυρίου· «οὕτω καὶ σὺ γίνῃ βασιλεὺς καὶ ἱερεὺς καὶ προφήτης ἐν τῷ φανερῷ· βασιλεὺς μὲν, πάσας χαμαὶ ρίψας τὰς πονηρὰς πράξεις καὶ τὰ ἀμαρτήματα κατασφάξας· ἱερεὺς δέ, ἑαυτὸν προσενεγκῶν τῷ Θεῷ καὶ καταθύσας τὸ σῶμα καὶ σφαγεῖς καὶ αὐτός· προφήτης δέ, τὰ μέλλοντα μανθάνων καὶ ἐνθους γινόμενος καὶ σφραγισάμενος»¹¹. Καὶ ταῦτα μὲν διὰ τοῦ βαπτίσματος, ἐνῶ διὰ τοῦ χρίσματος τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, χρίον καὶ σφραγίζον τοὺς βαπτισθέντας, «ταῦτα ἀμφοτέρω ποιεῖ, ὁμοῦ προφήτας καὶ ἱερεῖς καὶ βασιλεῖς ἐργαζόμενον... καὶ γὰρ βασιλείας μέλλομεν ἀπολαβεῖν, καὶ ἱερεῖς γινόμεθα προσφέροντες θυσίαν τὰ σώματα ἡμῶν, καὶ μετὰ τούτων καὶ προφήται καθιστάμεθα, ἃ γὰρ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὐκ οὐκ ἤκουσε, ταῦτα ἐκκεκαλυμμένα ἡμῖν ἔστι· καὶ ἄλλως δὲ βασιλεῖς γινόμεθα, ἐὰν βουλευθῶμεν κρατεῖν τῶν ἀτόπων λογισμῶν»¹². Ἀλλαχοῦ πάλιν ὁ ἱερός Χρυσόστομος διδάσκει, ὅτι οἱ λαϊκοὶ γίνονται

οἰονεῖ ἱερεῖς διὰ τῆς ἐλεημοσύνης, ἥτις «ιερέας καθίστησιν» αὐτοὺς, περιβεβλημένους τὴν «στολήν τῆς φιλανθρωπίας, τῆς ἱερᾶς ἐσθῆτος ἀγιωτέρων οὖσαν», καὶ «θύοντας τὴν θυσίαν ταύτην» τῆς ἐλεημοσύνης ἐπὶ θυσιαστήριον, τὸ ὁποῖον «ἐξ αὐτῶν τῶν τοῦ Χριστοῦ σύγκειται μελῶν καὶ τὸ σῶμα τοῦ Δεσπότητος θυσιαστήριον γίνεται... ὅταν οὖν ἴδῃς πένητα πιστόν, θυσιαστήριον ὄραν νόμιζε», ἐλεῶν δὲ αὐτόν, «θύεις θυσίαν ὡς ἱερεὺς», ἐννοεῖται ἐν μεταφορικῇ ἐννοίᾳ¹³. Ὁμοίως ἐν μεταφορικῇ ἐννοίᾳ καὶ ὁ προσεχόμενος εἶναι «αὐτὸς καὶ ἱερεὺς καὶ θυσιαστήριον καὶ ἱερεῖον»¹⁴. Ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἐννοίαν καὶ ὁ Ὁριγένης παρετήρησεν, ὅτι ὁ χριστιανὸς ὀφείλει νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν Θεὸν πολλαπλῆν θυσίαν, καὶ δὴ «hostiam laudis, hostiam orationum, hostiam misericordiae, hostiam iustitiae, hostiam sanctitatis»¹⁵.

Τὰ εἰρημένα, χωρὶς νὰ ἐξαντλῶσι τὸ θέμα, ἀποσκοποῦσιν ἀπλῶς νὰ διευκρινήσωσιν, ὅτι ἡμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι, ἐνῶ ἐξ ἐνὸς δεχόμεθα τὴν ἐν τινι βαθμῷ συμμετοχὴν τοῦ πιστεύοντος καὶ βαπτισθέντος χριστιανοῦ εἰς τὸ τρισσοῦν ἀξίωμα τοῦ Κυρίου, ἐξ ἄλλου ὅμως δὲν πρέπει νὰ ὑπερτονίζωμεν τὴν ἐννοίαν τοῦ «βασίλειου ἱερατεύματος», ἵνα μὴ παρασύρωνται οἱ ἀπλοῦστεροι εἰς προτεσταντικὰς ἀντιλήψεις, ξένας πρὸς τὴν ἁγίαν Γραφὴν καὶ τὴν ὀρθόδοξον Παράδοξιν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Διότι οἱ βαπτιζόμενοι γίνονται χριστιανοί, χωρὶς ὅμως νὰ χειροτονῶνται καὶ ἱερεῖς, οὕτως ὥστε ὑφίσταται ριζικὴ διαφορὰ μετὰ τῶν χριστιανῶν λαϊκῶν ἀφ' ἐνὸς καὶ τῶν ἱερέων ἀφ' ἑτέρου, ἣν ὁ μέγας Διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας Γρηγόριος ἐξῆρε καὶ παρέστησε δι' εἰκόνων λίαν ζωηρῶς καὶ ἐντόνως. Οὕτως ἐνεκα τῆς ὀξείας ταύτης διακρίσεως μετὰ τῶν λαϊκῶν καὶ τῶν ἱερέων, «καθάπερ ἐν σώματι τὸ μὲν τι ἄρρον ἐστὶ καὶ οἶον προκαθεζόμενον, τὸ δὲ ἀρχόμενον καὶ ἀγόμενον, οὕτω κὰν ταῖς Ἐκκλησίαις διέταξεν ὁ Θεός, ἰσότητος νόμῳ τῆς ἐχούσης τὸ κατ' ἀξίαν, ἢ καὶ προνοίας ἢ τὰ πάντα συνέστησε, τοὺς μὲν ποιμαίνεσθαι τε καὶ ἄρχεσθαι, ὅσοις τοῦτο λυσιτελέστερον, καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ πρὸς τὸ δέον ἰθυνομένους, τοὺς δὲ εἶναι ποιμένας καὶ διδασκάλους, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῆς Ἐκκλησίας, ὅσοι τῶν πολλῶν εἰσιν ἀνωτέρω κατ' ἀρετὴν ἢ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν οἰκειώσιν, λόγον ψυχῆς πρὸς σῶμα ἢ

5. Παρὰ J. A. Cramer, *Catena Graecorum Patrum in Novum Testamentum*. Oxonii 1844, τ. VIII, σ. 53.

6. «Es führt zu Missverständnissen wenn man die durch die Taufe vermittelte Teilnahme am Priestertum Christi Laienpriestertum nennt; man kann Priestertum oder, falls man das Wort nicht in einem abstrakten Sinne versteht, geistiges Priestertum nennen». (M. Schmaus, *Katholische Dogmatik*, München 1958, τ. III, 1, σ. 728).

7. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς Ρωμ. ὁμιλ. 20,2. Migne P.G. 60,597.

8. Ἀρέθα Καισαρείας, Εἰς τὴν Ἀποκάλ. 12. Migne P.G. 106,584.

9. Ἀμβροσίου, In Luc. 5,33. Migne P.L. 15, 1645.

10. Ἀρέθα Καισαρείας, αὐτόθι.

11. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς Β' Κορ. ὁμιλ. 3,7. Migne P.G. 61,411/2.

12. Αὐτόθι.

13. Εἰς Β' Κορ. ὁμιλ. 20,2-3, αὐτόθι σ. 539/40.

14. Λόγ. 4. Migne P.G. 54,667. Ὡς ἐκ περισσοῦ σημειοῦμεν ἐνταῦθα, ὅτι καὶ ἀπὸ ρωμαιοκαθολικῆς πλευρᾶς ὑπογραμμίζεται ὑπὸ μὲν τοῦ Y. Congar ὅτι ἡ τοῦ λαϊκοῦ ἱερωσύνη «ist geistlich und besteht in der Beziehung auf Gott durch ein heiliges Leben und die Werke der Barmherzigkeit» ὁ λαϊκὸς δύναται νὰ ὀνομάζεται ἱερεὺς «nicht als Träger der hierarchischen Sendung, welche der Institution ihre Struktur gibt, sondern durch Teilhabe an der Würde des Leibes Christi und an seiner Gliederung in verschiedene Aufgabenbereiche...» (Der Laie, Stuttgart 1956, σ. 201 ἐξ., 738 ἐξ.)· ὑπὸ δὲ τοῦ M. Schmaus, ὅτι τὸ βασίλειον ἱεράτευμα στερεῖται «jene Vollmachten welche nur durch die Weihe oder Amtsübertragung erteilt werden können, die also nur der Trägern der Weihewalt und der Hirtengewalt zukommen» (μν. ξ. σ. 739).

15. Ὁριγένους, In Levit. hom. 9,1. Migne P.G. 12,509. Βλέπ. καὶ κατωτέρω 9,9, αὐτόθι σ. 521/2.

τοῦ νοῦ πρὸς ψυχὴν ἐπέχοντα: ἴν' ἀμφοτέρα συντεθέντα ἀλλήλοις, τό τε ὑστεροῦν καὶ τὸ πλεονάζον, ὥσπερ ἐν μέλεσι, καὶ τῇ ἀρμονίᾳ τοῦ Πνεύματος συμβιβασθέντα καὶ συνδεθέντα, ἐν ἄρτιον ἀποδειχθῆ ἰσῶμα καὶ αὐτοῦ Χριστοῦ τῆς κεφαλῆς ἡμῶν ὄντως ἄξιον»¹⁶.

Τούτων οὕτως ἐχόντων ὁ θεὸς Πατὴρ ἀπαιτεῖ αὐστηρῶς τάξιν ἀπόλυτον ἐν τε τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν πᾶσι, καθ' ὅσον «τάξις συνέχει καὶ τὰ ἐπουράνια καὶ τὰ ἐπίγεια· τάξις τὸ πᾶν συνεστήσατο· τάξις ἐν νοητοῖς, τάξις ἐν αἰσθητοῖς· τάξις τῶν ὄντων ἐστὶ μήτηρ καὶ ἀσφάλεια»¹⁷. ἰδιαιτέρως δὲ ἀπαιτεῖ αὐστηρὰν «τάξιν κἂν ταῖς Ἐκκλησίαις», μὴ ἐπιτρέπων σύγχυσιν τῶν δύο τμημάτων τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, ὡς καὶ τῶν ἀρμοδιοτήτων αὐτῶν, οὐδὲ ἐπέμβασιν τῶν λαϊκῶν εἰς τὰ καθήκοντα καὶ τὰ δικαιώματα τῶν κληρικῶν. «Τὸ μὲν γὰρ ἄρχει καὶ προκαθέζεται, τὸ δὲ ἄγεται καὶ εὐθύνεται, καὶ οὕτε ταῦτον ἀμφοτέρα ἐνεργεῖ, εἴπερ μὴ ταῦτον ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι». Διότι ὁ Κύριος «διώρισε τὸ μὲν ἄρχειν, τὸ δὲ ἄρχεσθαι· καὶ τὸ μὲν οἶον εἶναι κεφαλὴν, τὸ δὲ πόδας, τὸ δὲ χεῖρας, τὸ δὲ ὀφθαλμόν, τὸ δὲ ἄλλο τι τῶν μελῶν τοῦ σώματος πρὸς τὴν τοῦ παντός εὐαρμοστίαν καὶ τὸ συμφέρον». «Ὅθεν ἐν τῷ (κοινῷ τοῦ Χριστοῦ σώματι) δὲν ἐπιτρέπεται σφετερισμὸς τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ἀρμοδιοτήτων τοῦ ποιμαίνοντος Κλήρου ἐκ μέρους τοῦ ποιματινομένου λαοῦ ἢ τῶν ἀρμοδιοτήτων καὶ τῶν ἔργων μέλους τινὸς παρ' ἄλλου μέλους, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς σώμασι» τοῖς ἀνθρωπίνους, «οὔτε ὀφθαλμὸς βαδίζει, ἀλλ' ὀδηγεῖ· οὔτε πούς προβλέπει, ἀλλὰ μεταβαίνει καὶ μετατίθησιν· οὔτε γλῶσσα δέχεται φωνάς, ἀκοῆς γὰρ οὔτε ἀκοῆ φθέγγεται, γλώσσης γὰρ· καὶ ρίς μὲν ὀδῶν αἰσθητήριον, λάρυγξ δὲ σῖτα γίνεται, χεῖρ δὲ τοῦ διδόναι καὶ τοῦ λαμβάνειν ὄργανον, νοῦς δὲ τοῖς πᾶσιν ἡγεμών, παρ' οὗ τὸ αἰσθάνεσθαι καὶ εἰς ὄν ἢ αἰσθησις». Καὶ ὁ θεὸς Πατὴρ ἐπιλέγει: «Ταύτην αἰδώμεθα τὴν τάξιν, ἀδελφοί, ταύτην φυλάττωμεν. Ὁ μὲν ἔστω τις ἀκοῆ, ὁ δὲ γλῶττα, ὁ δὲ χεῖρ, ὁ δὲ ἄλλο τι τούτων· ὁ μὲν διδασκέτω, ὁ δὲ μανθανέτω, ὁ δὲ ἐργάζεσθαι τὸ ἀγαθόν... Τί σεαυτὸν ποιεῖς ποιμένα, πρόβατον ὢν; τί γίνῃ κεφαλὴ, πούς τυγχάνων; Τί στρατηγεῖν ἐπιθυμεῖς, τεταγμένος ἐν στρατιώταις;»¹⁸. Ἀλλαχοῦ πάλιν συμβουλεύει τοὺς εὐσεβεῖς λαϊκοὺς: «τὰ πρόβατα μὴ ποιμαίνετε τοὺς ποιμένας, μηδὲ ὑπὲρ τοὺς ἑαυτῶν ἄρτους ἐπαίρεσθε... μὴ τοίνυν ἔστω τις κεφαλὴ, μόλις που χεῖρ τυγχάνων ἢ πούς ἢ ἄλλο τι τῶν εὐτελεστέρων μελῶν τοῦ σώματος, ἀλλ' ἕκαστος ἐν ἧ ἐκλήθη τάξει, ἐν ταύτῃ μενέτω, κἂν ἢ τῆς κρείττονος ἄξιος... μὴ τις, ἐνὸν ἀκινδύνως ἐπεσθαι, ἄρχειν ἐπικινδύνως ἐπιθυμείτω· μηδὲ ὁ τῆς ὑποταγῆς νόμος καταλυέσθω, ἢ καὶ τὰ ἐπίγεια συνέχει καὶ τὰ οὐράνια· μηδὲ ποιῶμεν ἀναρχίαν τὴν πολυαρχίαν»¹⁹.

16. Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, Λόγ. 2,3. Migne P.G. 35,409.

17. Λόγος 32,8 ἐξ. Migne P.G. 36,181 καὶ ἐξῆς ἐξυμνεῖ τὴν τάξιν ἐν πᾶσι καὶ ἰδίᾳ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

18. Λόγ. 32,12-13. Migne P.G. 36,188.

19. Λόγ. 19,10. Migne P.G. 35,1053.

Ἐκ τῶν εἰρημένων δῆλον, ὅτι ὁ ἅγιος Γρηγόριος, δεχόμενος τὴν Ἐκκλησίαν ὡς ἓνα ζῶντα καὶ τέλειον ὄργανισμὸν, καθορίζει διάφορον τὴν ἐν αὐτῷ θέσιν καὶ τὸ ἔργον τῶν διαφόρων μελῶν καὶ ὀργάνων, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται ὁ ὄργανισμὸς οὗτος. Ὅπως ἀκριβῶς ἐν τῷ ὄργανισμῷ ἢ τῷ σώματι τοῦ ἀνθρώπου ὑπάρχουσι πολλὰ καὶ διάφορα μέλη καὶ ὄργανα, ὡς π.χ. ἡ κεφαλὴ, οἱ ὀφθαλμοί, αἱ χεῖρες, οἱ πόδες κ.λ.π., ἅτινα ἐκτελοῦσιν ἴδια καὶ διάφορα ἔργα, τὸ αὐτὸ κατ' ἀναλογίαν δέον ἐν ἰσχύῃ καὶ ἐν τῷ μυστικῷ σώματι τοῦ Χριστοῦ, τ. ἐ. τῇ Ἐκκλησίᾳ. Καὶ ἐν αὐτῷ οὔτε ἅλα τὰ μέλη εἶναι ἴσα, οὔτε ἅλα ἐκτελοῦσι τὴν αὐτὴν λειτουργίαν ἢ τὸ αὐτὸ ἔργον, ἀλλὰ κατ' ἀνάγκην ἐκτελοῦσι διάφορα ἔργα, ἅτινα δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συγχέωνται ἢ νὰ ἐναλλάσσωνται. Οὕτως οἱ ἐπίσκοποι, κατέχοντες ὅλως διακεκριμένην καὶ ἰθύνουσαν θέσιν ἐν τῷ σώματι τῆς Ἐκκλησίας, ὡς διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων, εἶναι οἱ «προστάται» αὐτῆς, ἐπιτελοῦντες μετὰ τῶν λοιπῶν ὑπ' αὐτοῦ κληρικῶν τὸ ἐκ τοῦ τρισσοῦ ἀξιώματος τοῦ Κυρίου — τοῦ προφητικοῦ δὴν., τοῦ ἀρχιερατικοῦ καὶ τοῦ βασιλικοῦ — ἀπορρέον τρισσὸν ἔργον, ἦτοι τὸ διδασκτικόν, τὸ ἀγιαστικόν καὶ τὸ ποιμαντικόν, εἰς τὸ ὅποιον δὲν ἐπιτρέπεται ἐπέμβασις καὶ ἀνάμιξις τῶν λαϊκῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας. Διότι αἱ ἀρμοδιότητες καὶ αἱ λειτουργίαι καὶ τὰ ἔργα τῶν διαφόρων τάξεων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῶν διαφόρων μελῶν καὶ ὀργάνων αὐτῆς εἶναι αὐστηρῶς καθωρισμένα καὶ διακεκριμένα ἀπ' ἀλλήλων, οὕτως ὥστε οὐδεμία ἐπιτρέπεται ἀλλαγὴ ἢ σύγχυσις, ὡς π.χ. δὲν δύναται ὁ πούς νὰ γίνῃ κεφαλὴ ἢ τὸ πρόβατον ποιμὴν ἢ ὁ μαθητὴς διδάσκαλος, ἀλλ' ἕκαστον μέλος «ἐν ἧ ἐκλήθη τάξει, ἐν ταύτῃ μενέτω»· οὐδὲ ἐπιτρέπεται νὰ καταλυθῆται ὁ νόμος τῆς τῶν μελῶν ὑποταγῆς, «ἢ καὶ τὰ ἐπίγεια συνέχει καὶ τὰ οὐράνια», ἵνα μὴ οὕτως ἢ Ἐκκλησία ἀχθῆ εἰς τὴν πολυαρχίαν, ἢ τις ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἀναρχίαν, καὶ οὕτως ἀνατραπῆ ἢ ἐν αὐτῇ τάξις καὶ ἀρμονία καὶ ἐνότης καὶ εἰρήνη.

Περαιτέρω ὁ Θεολόγος Γρηγόριος τοὺς μὲν Κληρικούς νοεῖ ὡς ἀπλοῦς βοηθοὺς τῆς ἀρετῆς καὶ ἀνταγωνιστὰς τῆς κακίας καὶ τὴν «ἀρχὴν» αὐτῶν ἐν ἠθικῇ μόνον ἐννοία, ὑπολαμβάνων ὀρθῶς αὐτοὺς ὡς «ἀρετῆ κρατοῦντας»· «τοῦτο γὰρ ὁ ἄρχων εἶναι μοι φαίνεται, βοηθὸς ἀρετῆς καὶ ἀνταγωνιστὴς κακίας, κἂν τὴν μετὰ ξίφους καὶ τελαμώνος· αἷμα γὰρ οὐδὲ σοι προσθήσομεν, ἀρετῆ κρατοῦντα γινώσκοντες, οὐ βία καθείργοντα, καὶ φόβῳ μᾶλλον ἢ ἔργῳ κολάζοντα τοὺς κακοὺς, ὅπερ τῆς ἀρίστης ὁρὸς ἀρχῆς»²⁰. Ἀπὸ δὲ τῶν λαϊκῶν ἀπαιτεῖ, ὅπως κατὰ τάξιν εἰσφέρωσιν εἰς τε τὴν ἑαυτῶν τελείωσιν καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, «ἢ διαφοροῖς ἀρετῆς συνοικοδομεῖται κάλλεσιν, ὁ μὲν μικρόν, ὁ δὲ μεῖζον, εἰς ἔργον τέλειον, εἰς κατοικητήριον Χριστοῦ, εἰς ναὸν ἅγιον, συντιθέμενοι καὶ συναρμολογούμενοι τῇ ἀρχιτεκτονίᾳ τοῦ Πνεύματος»²¹. «Ἐκαστος, ὅ,τι ἂν οἶός τε ἦ, καρποφορεῖτω τῷ Θεῷ ἐν καιρῷ παντὶ καὶ ἰδέα πάση καὶ βίων καὶ περιστάσεων, κατὰ τὸ μέτρον τῆς παρούσης αὐτῷ

20. Ἐπιστολὴ 224, «Ἀφρικανῶν», Migne P.G. 37,368.

21. Λόγ. 19,8. Migne P.G. 35,1052.

**ΤΟ ΕΝ ΡΟΔΩ, ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ
ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ
(19 - 28 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1959)**

Γ'

Μετά τὸν Ὑπουργὸν ἐπὶ τῆς Ἐθν. Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων κ. Βογιατζήν ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Δῆμαρχος τῆς Ρόδου κ. Πετρίδης, εἰς δραστήριος καὶ ἐξαιρετος ἄνθρωπος, ὅστις ἐπράξε πᾶν ὅ,τι ἐξήρτατο ἐξ αὐτοῦ διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ συνελθόντος Συνεδρίου τῆς Κεντρ. Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε. Οὗτος μεταξύ ἄλλων εἶπεν ἐν τῷ χαιρετιστηρίῳ αὐτοῦ λόγῳ τὰ ἀκόλουθα. «Αἰσθανόμεθα εἰς ὅλην τὴν ἔκτασιν τὴν τιμὴν, ἣ ὅποια προσγίγνεται εἰς τὴν νῆσόν μας διὰ τῆς ἐκλογῆς αὐτῆς ὡς ἕδρας τοῦ Συνεδρίου καὶ εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ ἀνταποκριθῶμεν εἰς αὐτήν, ἐξαντλοῦντες ὅλας μας τὰς δυνάμεις καὶ τὰς δυνατότητας, διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν τοῦ Συνεδρίου, οἱ ὅποιοι εἶναι καὶ σκοποὶ παντὸς ἀνθρώπου, δυνάμεις, κατὰ τὸ δοθὲν αὐτῷ χάρισμα»²².

Τέλος ὅπως εἶναι «κακὸν» τὸ «πάντας ἄρχειν ἐθέλειν» ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, τοιοῦτοτρόπως ἐξ ἴσου εἶναι κακὸν τὸ «μηδένα δέχεσθαι» ἄρχειν. Ἐὰν ἤθελε συμβῆ τὸ δεύτερον τοῦτο καὶ πάντες ἤθελον ἀποφεύγει τὴν εἴσοδον εἰς τὰς τάξεις τοῦ Κλήρου, «εἰ πάντες φύγοιεν ταύτην τὴν εἴτε λειτουργίαν χρῆ λέγειν, εἴτε ἡγεμονίαν», ἤθελε περιέλθει εἰς κίνδυνον ἡ Ἐκκλησία, καὶ «οὐδ' ἂν καλὸν ἔτι μένοι τὸ καλὸν τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα», καὶ δὲν θὰ ἐλατρεύετο ὁ Θεὸς «οὐκ ὄντος βασιλέως, οὐδὲ ὄντος ἄρχοντος, οὐδὲ ἱερατείας, οὐδὲ θυσίας»²³. Μόνον εἰς τὰς γυναῖκας, καίπερ οὐσας ἰσότιμα μέλη τῆς Ἐκκλησίας, δὲν ἐπιτρέπει ὁ ἰ. πατὴρ τὴν εἴσοδον εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, συμφώνως πρὸς τὴν ἀπ' ἀρχῆς κρατήσασαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τάξιν²⁴. Ἐπίσης δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἀνάμιξιν αὐτῶν εἰς τὰς δογματικὰς ἐριδας καὶ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀναταραχὰς, ἀλλ' ἀντιθέτως ἐκφράζεται δυσμενῶς κατ' αὐτῶν, ἐξ ἀφορμῆς τῆς ὑπὸ γυναικῶν ὑποστηρίξεως τῶν Ἀρειανῶν, ὡς καὶ τῆς ἀνηθίκου ζωῆς τινῶν ἐξ αὐτῶν. Διότι μετὰ τῶν αἰρετικῶν «ὁ πονηρὸς τῶν δαιμόνων ἐρινύων στρατὸς κατὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐκώμασεν· οὕτω γὰρ ὀνομάζειν τὰς γυναῖκας προάγομαι... αὐταὶ τὴν ζῶσαν τοῦ Θεοῦ ἄμπελον, τὴν Ἐκκλησίαν λέγω, εἰς παντελῆ ἀφανισμόν μετενεργεῖν ἐβιάσαντο, αὐταὶ δι' ἑαυτῶν τὸ κακὸν ἐνεργούσαι»²⁵.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΜΙΡΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

22. Αὐτόθι 7, σ. 1049.

23. Λόγ. 2,4, αὐτόθι σ. 412.

24. Ἀτυχῶς πέντε καὶ πλέον δεκάδες Προτεσταντικῶν ὁμολογιῶν καὶ αἰρέσεων, μετέχουσαι καὶ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, δέχονται σήμερον τὴν αἰρωσύνην τῶν γυναικῶν!

25. Λόγ. 35,3. Migne P.G. 36,260.

πιστεῦντος εἰς τὴν θείαν καταγωγὴν τοῦ καὶ εἰς τὰ ἀνώτερα ἰδανικά, ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἠγωνίσθη διὰ μέσου τῶν αἰώνων ὁ ἐλεύθερος ἄνθρωπος. Βεβαίως θρησκευτικὴ εἶναι κατὰ τὸ περιεχόμενον αὐτῆς ἡ κυριωτέρα ἀποστολὴ τοῦ Συνεδρίου καὶ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν. Εἰς τὰς ἡμέρας μας ὅμως τὰς τόσον ταραχώδεις, τὸ θρησκευτικὸν αὐτὸ περιεχόμενον ἐκτείνεται εἰς τοιαύτην εὐρύτητα, ὥστε νὰ καλύπτῃ ὅλας σχεδὸν τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ ἐθνικοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου τῶν ἐλευθέρων ἐθνῶν.. Διὰ τοῦτο μὲ βαθεῖαν συγκίνησιν καὶ σεβασμὸν χαιρετίζομεν τὴν παρουσίαν ἐδῶ κορυφῶν τῶν ἀπανταχοῦ χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἐλλογιμῶν Διδασκάλων τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας καὶ διάπυρος ὑψοῦται ἡ εὐχὴ, ὅπως τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον συμπαραδρεύσῃ ὑμῖν καὶ ὁδηγήσῃ τὰς σκέψεις σας καὶ τὰ διαβήματά σας εἰς τὴν ὁλοκλήρωσιν τῆς χριστιανικῆς ἀποστολῆς...». Μετὰ τὸν Δῆμαρχον ὠμίλησεν ἐκ μέρους τῆς Ὄργανωτικῆς καὶ Προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς ὁ ὑποφαινόμενος ὡς Γενικὸς Γραμματεὺς αὐτῆς. Τὴν Ὄργανωτικὴν Ἐπιτροπὴν, διορισθεῖσαν ἐπισήμως ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ τῆς Κυβερνήσεως, ἀπετέλουν ὁ Μητροπολίτης Ρόδου κ. κ. Σπυρίδων (Πρόεδρος), ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ.κ. Παντελεήμων (ἀντιπρόεδρος), Βασίλειος Χ. Ἰωαννίδης (Γεν. Γραμματεὺς), Ἀλιβιζᾶτος Ἀμίλλας, Μπρατσιώτης Παναγιώτης, Καρμίρης Ἰωάννης, Καψαμπέλης Ἀγῆς (ἐκ τοῦ Ὑπουργ. Ἐξωτερικῶν, Διευθ. Θρησκευμάτων), Θωμᾶς Βαϊδῆς (ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Προεδρείας τῆς Κυβερν.) καὶ Ε. Πύρλας (ἐκ τοῦ Ὑπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ). Ὁ Γεν. Γραμματεὺς τῆς Ὄργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐχαιρέτισε τοὺς συνέδρους, εἰπὼν τὰ ἀκόλουθα:

«Ἐκ μέρους τῆς Ὄργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου χαιρετίζω ἅπαντα τὰ μέλη αὐτοῦ καὶ εὐχομαι ἐπιτυχίαν καὶ καρποφορίαν εἰς τὰς ἐργασίας ἐπ' ἀγαθῷ τῆς συγχρόνου ἀνθρωπότητος καὶ πρὸς δόξαν τοῦ κοινῶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰ. Χριστοῦ. Ἡ Ἐπιτροπὴ μας εἶχε βαθεῖαν συναίσθησιν τῆς σπουδαιότητος τοῦ Συνεδρίου τούτου, διὰ πρώτην φοράν συνεργουμένου εἰς χώραν καθ' ὁλοκλήριαν Ὄρθόδοξον. Διὰ τοῦτο κατ' ἐντολήν καὶ τῶν προσκαλουσῶν Ἐκκλησιῶν, ἤτοι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Ἑλλην. Κυβερνήσεως, κατέβαλε πᾶσαν προσπάθειαν, μὴ φεισθεῖσα καὶ κόπων καὶ δαπανῶν, διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν ἀπαραιτήτων συνθηκῶν καὶ προϋποθέσεων διὰ τὴν ἀρίστην διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου.

Ἡ σπουδαιότης ἑνὸς ἔργου κρίνεται ἀπὸ τὴν εὐρύτητα καὶ τὴν ἀγιότητα τῶν σκοπῶν, τοὺς ὁποίους

ἐπιδιώκει. Ἄλλὰ ποία κίνησις ἐν τῷ κόσμῳ ἐπιδιώκει ὑψηλοτέρους καὶ ἀγιοτέρους σκοποὺς ἀπὸ τὸ Π.Σ.Ε.; Καὶ ποία πνευματικὴ καὶ θρησκευτικὴ Κίνησις εἶναι ἰσχυροτέρα ἐν τῷ κόσμῳ ἀπὸ τὴν συντονισμένην δραστηρίαν ἐν αὐτῷ πασῶν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν; Τὸ Π.Σ.Ε. ἢ ἡ λεγομένη Οἰκουμενικὴ κίνησις ἀποβλέπει εἰς τὴν συνεργασίαν τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν διὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἀντιμετώπισιν τῶν συγχρόνων μεγάλων προβλημάτων καὶ τὴν ἐπιλύσιν των κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Εὐαγγελίου πρῶτον, εἰς τὴν ἀμοιβαίαν γνωριμίαν καὶ προσέγγισιν τῶν Ἐκκλησιῶν δεύτερον, καὶ τρίτον εἰς τὴν τελικὴν ἑνωσίν των, ἵνα ὅλοι οἱ χριστιανοὶ τοῦ κόσμου ᾧσιν ἡνωμένοι εἰς μίαν καὶ μόνην καὶ ἀδιαίρετον Ἐκκλησίαν, ὅπως ἦσαν κατὰ τοὺς ἑκτὸν πρῶτους αἰῶνας πρὸ τοῦ Σχίσματος. Μεγάλαι τινὲς χριστιανικαὶ προσωπικότητες, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ τινες Ὀρθόδοξοι, κινούμεναι ἀπὸ τὴν βαθεῖαν πίστιν αὐτῶν εἰς τὸν Χριστόν, ἔθεσαν τὰς ἀρχὰς τῆς συγχρόνου Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, διότι αἱ πρωτοπόροι αὐταὶ καὶ εὐσεβεῖς προσωπικότητες δὲν ἠδύναντο νὰ ὑποφέρωσι τὴν διαίρεσιν καὶ τὸν κατατεμαχισμόν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ μεγαλύτερον σκάνδαλον τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας. Καὶ τώρα αἱ εὐσεβεῖς ψυχαὶ των δύνανται νὰ εἶναι ἱκανοποιημένοι καὶ εὐχαριστημένοι διότι ἀπὸ τριακονταετίας, ἀφ' ὅτου ἤρξατο ἡ οἰκουμενικὴ Κίνησις, τὰ παγκόσμια συνέδρια τῆς ἐνίσχυσαν τοὺς δεσμοὺς μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν, προήγαγον εἰς μέγαν βαθμόν τὴν ἀμοιβαίαν γνωριμίαν καὶ συνεργασίαν ἐπὶ ζητημάτων κοινοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ παρουσίασαν τὸ ἔργον τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν ἀποτελεσματικώτερον εἰς τὴν σύγχρονον ἀτομικὴν, κοινωνικὴν καὶ διεθνήν ζωὴν. Ἡ ἡνωμένη φωνὴ τῶν συνεργαζομένων Ἐκκλησιῶν ἐντὸς τοῦ Π.Σ.Ε. ἠκούσθη πάντοτε μετὰ προσοχῆς ἀπὸ τοὺς συγχρόνους λαοὺς καὶ ἀπὸ τὰς Κυβερνήσεις των καὶ μάλιστα εἰς τὰ φλέγοντα προβλήματα τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης, τῆς παγκοσμίου εἰρήνης, τῆς ἀνθρωπίνης ἀλληλεγγύης καὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου ὑφ' ὅσας τὰς μορφὰς αὐτῆς. Δυνάμεθα λοιπὸν νὰ εἴπωμεν, ὅτι πολλὰ ἔχουσιν ἐπιτευχθῆ κατὰ τὴν παρελθούσαν τριακονταετίαν τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως— τῷ 1920 ἀπεστάλη ἡ ἐγκύκλιος τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου πρὸς ὅσας τὰς Ἐκκλησίας πρὸς σύμπληξιν ὀργανισμοῦ ἐκκλησιαστικοῦ, μιᾶς κοινωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς τότε σχηματισθείσης Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν—καὶ νέον κλίμα ἀγάπης καὶ συνεργασίας ἔχει δημιουργηθῆ εἰς τὰς σχέσεις τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν. Ἐν τούτοις ἀκόμη ὑπολείπονται πολλὰ, διὰ νὰ γίνωσιν. Ἡ διαίρεσις τῶν Ἐκκλησιῶν παραμένει καὶ ὁ κατατεμαχισμὸς τούτων ἐξακολουθεῖ. Ἡ διαίρεσις ὅμως αὕτη, ὡς προείπομεν, ἀποτελεῖ σκάνδαλον μέγα, ἢ κάλλιον εἰπεῖν, ἀμάρτημα μέγα, εἰς τὸ ὅποιον ὅλοι ἔχομεν τὴν μερίδα τῆς ἐνοχῆς, διότι οὐδεὶς ἔπραξε πᾶν ὅ,τι ἦτο δυνατόν πρὸς παρεμπόδισιν τῶν διαιρέσεων καὶ σχισμάτων, καὶ Χριστιανισμὸς διεσπασμένος εἰς Ἐκκλησίας ἀλληλοὑποβλεπομένας καὶ διαφερούσας οὐσιωδῶς εἰς τὴν διδασκαλίαν δὲν εἶναι ἀληθινὸς

Χριστιανισμὸς. Ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἐνότης εἶναι τὸ βασικὸν γνώρισμα τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, οἱ βασικοὶ καρποὶ τοῦ ἀγίου Πνεύματος, οὐχὶ δὲ αἱ διχόνοιοι καὶ ἡ ἀκαταστασία καὶ τὰ σχίσματα. Διὰ τοῦτο ἔχει ἐνώπιόν του τὸ Π.Σ.Ε. πολλὰ ἀκόμη νὰ ἐπιτελέσῃ, χρῆζοντα καὶ κόπου καὶ χρόνου πολλοῦ καὶ μάλιστα βαθεῖας πίστεως. Αἱ διαφοραὶ μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν διδασκαλίαν, εἰς τὴν τάξιν, εἰς τὴν θείαν λατρείαν εἶναι τεράστιαί τόσον, ὥστε φαίνονται ἀνυπερβλήτα ἐμπόδια διὰ τὴν ἑνωσιν καὶ πάσα προσπάθεια διὰ τὴν ἄρσιν αὐτῶν φαίνεται ὡς ματαιοπονία καὶ ὡς οὐτοπία. Καὶ εἶναι μὲν δυνατόν νὰ εἴμεθα μωροὶ ὡς ἐπιδιώκοντες σκοποὺς ἀπραγματοποιήτους, ὡς ἡ ἑνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν, ἀλλ' εἴμεθα μωροὶ διὰ Χριστόν, διὰ μίαν ἱεράν ὑπόθεσιν, ἣν Ἐκεῖνος ἀπαιτεῖ νὰ φέρωμεν εἰς πέρας καὶ νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν ἑνωσιν καὶ ἀγάπην. Τὸ ζήτημα δὲν εἶναι ἂν τὸ πρᾶγμα παρουσιάζεται κατὰ τοὺς ἀνθρωπίνους ὑπολογισμοὺς ἀκατόρθωτον, ἀλλ' ἐὰν εἶναι ἡ βουλή τοῦ Θεοῦ, ἵνα πληρωθῇ ἡ ἐνότης τῶν Χριστιανῶν, ὥστε νὰ ἀποτελῶσιν ἓν ποιμνιον ὑπὸ ἓνα ποιμένα, τὸν Χριστόν. Καὶ βουλή βεβαίως τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ ἐνότης καὶ ἡ ἀγάπη, διότι ἡ ἐνότης καὶ ἀγάπη μαρτυροῦσι τὴν θείαν προέλευσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐν ᾧ αἱ διαίρεσεις καὶ τὰ σχίσματα ἀπεργάζονται τὴν δυσφήμισιν τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ: «τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν».

Ἡ Ἀνατολικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἔχει διαφυλάξει ἀναλλοίωτον τὴν πίστιν καὶ τὴν τάξιν καὶ τὴν θείαν λατρείαν τῆς ἀρχαίας καὶ ἀδιαίρετου Ἐκκλησίας λυπεῖται περισσότερο καὶ αισθάνεται βαθύτερον τὸ σκάνδαλον τῆς διασπάσεως καὶ διαίρεσεως τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ διηνεκῶς εὐχεται ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως. Καὶ εἰς τὴν ἱεράν ταύτην προσπάθειαν καὶ κίνησιν διὰ τὴν συνεργασίαν καὶ ἑνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν ἡ Ἀνατολ. Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία προσφέρει κατὰ περισσότερο τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν. Ἡ προσέγγισις καὶ γνωριμία τῶν Δυτικῶν μετὰ τῆς ἀρχαίας Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας δύναται νὰ ἐπιτύχῃ φῶς ἐπὶ τῶν μεγάλων προβλημάτων τῆς θρησκευτικῆς σκέψεως καὶ ζωῆς τῶν Δυτικῶν, τὰ ὁποῖα ἀνεκίνησεν ὁ μέγας σεισμὸς τῆς Μεταρρυθμίσεως κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα. Ἡ ὑπαρξίς τοῦ Π.Σ.Ε. εἶναι μίαν διαρκῆς ὑπενθύμισις καὶ πρόσκλησις διὰ τὴν ἐπανένωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τὴν ἐπιστροφὴν των ὅλων εἰς τὴν ἐνότητα καὶ τὴν πληρότητα τῆς ζωῆς καὶ πίστεως τῆς μητρὸς ὅλων ἡμῶν, τῆς ἀρχαίας καὶ ἀδιαίρετου Ἐκκλησίας τῶν πρώτων αἰώνων. Τὸ Συνέδριον τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε. διὰ πρώτην φοράν πραγματοποιεῖται ἐντὸς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας. Ἄς εὐχηθῶμεν ὅτι διὰ τὸν λόγον τοῦτον τὸ συνέδριον αὐτὸ θὰ ἀποτελέσῃ καμπὴν καὶ ἱστορικὸν σταθμὸν εἰς τὴν πορείαν τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς πάντων τῶν ἀνθρώπων».

(Συνεχίζεται)

ΒΑΣ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Νὰ καταβληθῆ προσπάθεια.

Ἀποτελεῖ κοινήν ὁμολογίαν, ὅτι ὑπὸ τὴν ἀγροπνον ἐποπτεῖαν καὶ παρακολούθησιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἡ τάξις τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν ἐν τοῖς ναοῖς βελτιοῦται συνεχῶς καὶ πληθύνονται ὅλοεν οἱ ὁπαδοὶ «τῆς ἐν πᾶσι ἀκριβείας».

Παρὰ ταῦτα — ἀπὸ μακρᾶς ἔξεως καὶ συνηθείας — ἐμφανίζονται ἀκόμη σποραδικῶς παραδείγματα πομπῶδους καὶ ψυχρᾶς ἐπιδεικτικότητος ἀπὸ μερικῶν ἐκ τῶν ἱεροφαιτῶν μας, ποὺ καλύπτουν συγχρότατα τὰς εἰρηρικές ἐκφωνήσεις τῶν διακόνων καὶ τῶν σεβασμίων ἱερέων. Ὅπως καὶ ἀντιθέτως, παρατηρεῖται ἐπίποτε ὑπερβολὴ τῶν εἰρηρικών ἐπιφωνήσεων ἐκ μέρους διακόνων τινῶν. Ὅλα ταῦτα διασποῦν ἀναμφιβόλως τὴν σεμνότητα καὶ τὸ κάλλος τῶν ἱεροτελεστιῶν καὶ ἀπομακρύνουν τοὺς πιστοὺς ἀπὸ τὸν ὑγιᾶ μυστικισμὸν καὶ ἀπὸ τὴν πρὸς τὰ ἄνω ἔξαρσιν τῆς παλαιᾶς Ὀρθοδόξου Χριστιανικῆς λατρείας, ποὺ τὴν ἐχαρακτήριζεν εὐγενῆς λαμπρότης, ἀλλὰ καὶ ρυθμὸς τυπικῆς λειτουργικῆς ἐκφράσεως. Ἄς καταβληθῆ λοιπὸν προσπάθεια νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν «χαρῶν τῆς ἀρχαίας λατρείας», ἡ ὁποία, ἀποδομένη καὶ ἐκφραζομένη μὲ φυσικότητα καὶ μὲ ἀπλότητα, τόσοσιν κατάνυξιν προκαλεῖ καὶ τόσοσιν θαυμάζεται καὶ ἀπὸ τοὺς ξένους.

Ἄς γίνουιν τὰ πρότυπα πρὸς μίμησιν.

Πολλοὶ σεβάσμιοι ἱερεῖς τῆς ὑπαίθρου μας ἐπιπέλλουσιν πρὸς ἡμᾶς καὶ διεκτραγωδοῦν τὴν ἀζητησίαν τῶν γεωργικῶν προϊόντων μας. Συννεπεία ταύτης, λέγουσιν, ἀδυνατοῦν οἱ χωρικοὶ μας νὰ ἐπιτελέσουσιν καὶ τὰς ἀπαραιτήτους ἀκόμη ἱεροπραξίας τῶν βαπτίσεων κ.τ.λ.

Δὲν ἀνήκει εἰς τὰς ἀρμοδιότητας τῆς «Ἐκκλησίας» ἡ ἔρευνα καὶ ἡ κρίσις ἐπὶ τοῦ γεωργικοῦ τούτου προβλήματος τῆς χώρας. Ὑπερθυμίζομεν ὅμως, ὅτι τοῦτο ὑφίστατο ἀρχικῶς ὡς πρόβλημα παραγωγῆς καὶ ὅτι, ὡς ἐκ τῆς ἀφθονίας τῶν προϊόντων τῆς γῆς, ἀπέβη ἤδη πρόβλημα διαθέσεώς των. Καὶ τοῦτο, διότι παρ' ὅλας τὰς ἀναμφισβητήτους Κυβερνητικὰς προσπάθειας πρὸς διάνοξιν νέων ἀγορῶν καὶ διὰ τὴν ἀποδοτικὴν ἐμπορίαν τῶν προϊόντων μας, ὁ ἀνταγωνισμὸς εἶναι δξύς, δξύτατος μάλιστα, καὶ τὸ πρόβλημα παραμένει δυσεπίλυτον.

Δὲν λύεται ὅμως νομίζομεν, οὔτε μὲ φονασκίας καὶ νευρικότητας, οὔτε μὲ τὰς ἀσυνειδήτους διακηρύξεις τῶν διαφόρων καλοθελητῶν καὶ τῶν ὑπονομευτῶν τῆς ἐσωτερικῆς μας γαλήνης, ὅτι τάχα οἱ ἀγρόται μας ἐνεπαλθήσαν. Ἄλλὰ οὔτε καὶ μὲ τὴν ἀποθάρρυνσιν τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου, ἡ ὁποία καθιστᾶ ἀναμφιβόλως τὸ πρόβλημα δυσχερέστερον. Ἄς γίνῃ συνειδητὸν ἀπὸ ὅλους μας, ὅτι ἡ ἀνόρθωσις τῆς χώρας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθῆ, εἰμὴ μὲ τὴν γενικὴν κατανόησιν, ὅτι παλαίωμεν — καὶ θὰ παλαίωμεν ἐπὶ ἀρκετὸν εἰσέτι — πρὸς μεγάλας δυσχερείας καὶ πρὸς ἀνταγωνιστὰς ἰσχυροὺς. Καὶ ὅτι χρειάζεται πρὸς τοῦτο ἀφόπνισις, δραστηριότης, ἀναβιωτικὸς παλμὸς καὶ ἀδιάπτωτος μάχη. Μόνον δὲ οὕτω καὶ ὅχι μὲ οἰαδήποτε ἄλλα κριτήρια θὰ

ὀδηγηθῶμεν πρὸς τὴν νίκην καὶ τὴν εὐημερίαν. Καὶ οἱ σεβάσμιοι ἱερεῖς τῆς ὑπαίθρου μας, ἄς δώσουιν αὐτοῖς πρῶτοι καὶ τὸ παράδειγμα καὶ τὸ σύνθημα. Καὶ ὅπως εἰς τὰς δυσχειμέρους περιστάσεις, ἄς γίνουιν καὶ εἰς τοὺς καιροὺς αὐτοὺς τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐφορίας τῶν καρπῶν τῆς γῆς τὰ πρότυπα πρὸς μίμησιν.

Κομμουνισμὸς καὶ ἀθεΐα.

Ὁ ἄθεος Κομμουνισμὸς, φυσικῶς ἴσως ἐκ τῶν ἐπιτευγμάτων τῶν ῥώσων ἐπιστημόνων ἐν σχέσει πρὸς τὴν προσπάθειαν τῆς κατακτήσεως τοῦ σύμπαντος, ἀπεφάσισε νὰ ἰδρῶσῃ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Μόσχας εἰδικὴν ἔδραν πρὸς «ἐπιστημονικὴν» διδασκαλίαν καὶ διάδοσιν τῆς ἀθεΐας.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη δεικνύει, ὅτι ὁ Κομμουνισμὸς ἀπώλεσε τὴν ψυχραιμίαν αὐτοῦ πρὸ τοῦ θαυμαστοῦ γεγονότος τῆς πολλαχόθεν μαρτυρουμένης ἀναζωπυρήσεως τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς πίστεως ἐν ταῖς χώραις τοῦ Σιδηροῦ Παραπετάσματος. Οὕτως οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ Κομμουνισμοῦ οὐ μόνον λησμονοῦν, ὅτι, ὡς ἔλεγεν ὁ Πλούταρχος, «ἀνιέρου πόλεως καὶ ἀθέου... οὐδεὶς ἐστὶν οὐδ' ἔσται θεατῆς», ἀλλὰ καὶ παραγνωρίζουν τὴν ἀλήθειαν, ὅτι αἱ καταπληκτικαὶ πρόοδοι τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν, ἵνα μὴ ὀδηγήσουιν εἰς τὸν ἀπαράδεκτον ἀνθρωποκεντρισμὸν τῶν νιτσεικῶν περὶ «ὑπερανθρώπου» ἀπόψεων, δεόν νὰ διανοίγουιν τοὺς πνευματικὸς ὀφθαλμοὺς, ὥστε οὕτοι νὰ κατανοοῦν τὴν ἀλήθειαν, ὅτι «οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ» καὶ ὅτι ὁ Δημιουργὸς τὸν ἀνθρώπον «ἠλάττωσε βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσεν αὐτόν».

Θὰ ὀλοκληρωθῆ τάχιστα.

Ἡ ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἀναληφθεῖσα κατασκευὴ τοῦ ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου ἐγκριθέντος καὶ ὑποχρεωτικῶς ἰσχύοντος δι' ἅπαντα ἀνεξαιρέτως τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐνιαίον Σήματος τῶν μαθητῶν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων ἀποτελεῖ ἀναμφιβόλως ἕνα σταθμὸν εἰς τὴν Ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου, ὅπερ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀντιμετωπίζει ποικίλους κινδύνους καὶ ἐχθροὺς.

Τὸ ὅτι οἱ μαθηταὶ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων θὰ φέρουιν ἐφεξῆς τὸ αὐτὸ Σῆμα θὰ ἀφωπνίξῃ παρ' αὐτοῖς τὴν συνείδησιν τῆς ἐνότητος αὐτῶν ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας καὶ θὰ ἐνισχύῃ τὴν πεποίθησιν αὐτῶν, ὅτι τὸ Σῆμα τοῦτο δὲν εἶναι ἐν ἀπλοῦν κόσμημα, ἀλλὰ τὸ σύμβολον μιᾶς ιδιότητος, ἣτις ἐπιβάλλει εἰς αὐτοὺς ἰδιαιτέρας ὑποχρεώσεις.

Εἶναι δ' ὅλως εὐχάριστον, ὅτι ἡ διὰ τῆς ἐπιβολῆς τοῦ Σήματος τούτου ἐπιτευχθεῖσα καὶ πραγματοποιηθεῖσα πρόοδος θὰ ὀλοκληρωθῆ τάχιστα καὶ διὰ τῆς ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐκδόσεως τῶν ἐνιαίων Κατηχητικῶν Βοηθημάτων, πρὸς ἐτοιμασίαν τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τῶν ὁποίων ἐργάζονται ἀξιεπαίνως αἱ ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας συσταθεῖσαι ἐπιτροπαί.

Πλείστας χάριτας.

Ἡ διά τινων προσφάτων δημοσιευμάτων τοῦ καθημερινοῦ τύπου ὑποστηρικθεῖσα ἀποφίς, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς «ὑπῆρξε διώκτης παντὸς ἀρχαίου ἐλληνικοῦ καὶ εἰς τὴν Τέχνην καὶ εἰς τὰ Γράμματα» ἀποτελεῖ μίαν συνήθη ἐναντίον αὐτοῦ κατηγορίαν, ἣτις στερεῖται παντὸς ἐρείσματος καὶ παραγνοῶζει τὴν ἱστορικὴν πραγματικότητα.

Ἡ κατάπτωσις τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Τέχνης δὲν ἦτο ἀποτελέσμα τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀλλ' ἤδη εἶχε φθάσει εἰς τὸ κορύφωμά της κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐμφανίσεως αὐτοῦ. Ὅταν ἀντήχησε τὸ κήρυγμα τοῦ Παύλου ἐν Ἀθήναις, τότε ἐν τῷ «κλειῶ» καὶ «ἰοστεφεῖ» ἄσπει τῶν Ἀθηναίων ἡ ποιήσις εἶχεν ἐκφυλισθῆ εἰς ἐξεζητημένην σάτυραν, κενὴν λογοποιίαν ἢ κενολόγια ἐπιγράμματα· τὰ κλασσικὰ ἀγάλματα ἀπεκεφαλίζοντο ἀνηλεῶς, ἵνα αἱ κεφαλαὶ αὐτῶν ἀντικατασταθοῦν διὰ τῶν βλοσυρῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ Γαίου ἢ τοῦ Κλαυδίου· ἡ ἔητορική ἠσχολεῖτο περὶ τὴν λεξιθρίαν, τὴν συγκοφαντίαν καὶ τὴν σοφιστείαν· οἱ Ἀθηναῖοι ἤρριγον τὰς πύλας τῶν θεάτρων τῶν εἰς θανατοποιούς, γελωτοποιούς καὶ μίμους καὶ εἶχον ὡς εὐδαιμονοτάτας τέρψεις τὰς αἰσχρὰς παλαιότητας καὶ τοὺς αἱματηροὺς τῶν μονομάχων ἀγῶνας.

Ἀντιθέτως ὁ Χριστιανισμὸς ἐν τῷ Βυζαντίῳ παρέλαβε τὴν καταπεπιτωκυῖαν ἐλληνικὴν τέχνην καὶ γραμματείαν ἐπὶ τῶν ἠδολογημένων αὐτοῦ πτερόγων καὶ ἀνύψωσε ταύτας εἰς νέας ὑψηλὰς κορυφάς. Δι' αὐτό, ὡς λέγει ὁ Καθηγητῆς τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς φιλολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν κ. Βουργένης, «ὀφείλει πλείστας χάριτας ἢ ἀρχαιογνωσίαν καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Φιλολογία εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικὸς ἡγέτας τοῦ Βυζαντίου διὰ τὴν διάσωσιν πλείστων θησαυρῶν τῆς κλασσικῆς ἐλληνικῆς γραμματείας».

Νέα συμβολή.

Ἐκ βιβλιοκριτικοῦ ἄρθρου, δημοσιευθέντος ἐν προωιῇ ἐφημερίδι, ἐπληροφορήθημεν μετὰ χαρᾶς, ὅτι τὸ εἰς Παρισίους ὑπὸ τοῦ οἴκου «Φλαμμариόν» ἐκδοθὲν βιβλίον τοῦ Π. Μιχαηλῆ «Αἰσθητικὴ θεώρησις τῆς Βυζαντινῆς Τέχνης» ἔτυχεν εὐμενοῦς ὑποδοχῆς ἐκ μέρους τοῦ παρισινοῦ τύπου. Τοιοῦτοτρόπως τὸ βιβλίον τοῦτο ἀποτελεῖ συμβολὴν τινα εἰς τὸ νὰ συνειδητοποιήσῃ οἱ Δυτικοὶ τὰς διαφορὰς, αἰτινες χωρίζουν τὴν χριστιανικὴν ἀπὸ τῆς κλασσικῆς τέχνης, καὶ νὰ κατανοήσῃ, ὅτι τὸ καλλιτεχνικὸν αἰσθητήριον, ὅταν βασιλεῖται ἀποκλειστικῶς εἰς ἔργα τέχνης ἐλληνικά, ῥωμαϊκά καὶ τῆς Ἀναγεννήσεως, ἐκφυλίζεται εἰς μίαν συμβατικὴν ὠραιοπάθειαν καὶ ὅτι ἡ ὀικτική διαφορὰ, ἣτις χωρίζει τὴν κλασσικὴν ἀπὸ τῆς βυζαντινῆς τέχνης, εἶναι ὅτι ἡ μὲν πρώτη ἔχει σχέση πρὸς τὴν αἰσθητικὴν κατηγορίαν τοῦ ὠραίου, ἡ δὲ δευτέρα πρὸς τὴν αἰσθητικὴν κατηγορίαν τοῦ ὑψηλοῦ.

Πιστεύομεν, ὅτι εἰς τὸ μέλλον θὰ ἀξήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἔργων, ἅτινα ἀναλύουν αἰσθητικῶς τὴν βυ-

ζαντινὴν τέχνην καὶ ἱκανοποιοῦν τὴν νοσταλγίαν τῶν Δυτικῶν, ὅπως οἱ τοῖτοι ἔλθουν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν πηγῶν τῆς Ἀνατολικῆς Παραδόσεως. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι τοιαῦτα βιβλία συντελοῦν ἰδίως εἰς τὴν ἄρσιν τῶν προκαταλήψεων καὶ παρεξηγήσεων, αἰτινες κατὰ τὸ παρελθὸν ὑπῆρχον εἰς βάρος τῆς τέχνης ταύτης, καὶ καλλιεργοῦν τὸ ἔδαφος διὰ μίαν δικαιότεραν καὶ πλέον ἀντικειμενικὴν κατανοήσιν αὐτῆς, ἣτις, κατὰ τὸν καὶ ἄλλοτε μνημονευθέντα ὑπὸ τῆς «Ἐκκλησίας» ὠραῖον χαρακτηρισμὸν τοῦ Γάλλου Ἀκαδημαϊκοῦ Charles Diehl, κατέστη «ἡ μεγάλη μυσταγωγὸς ὄλου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου».

Ὅλος ἀστήρικτος.

Ἄλλ' ἐν συνεχείᾳ ὀφείλομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν βιβλιοκριτικὸν ἄρθρον οὐδόλως ἐύρισκεται ἐν δικαίῳ, ὅταν νίοθετῇ τὴν ἐν τῷ κρινομένῳ ὑπ' αὐτοῦ βιβλίῳ ὑπάρχουσαν ἀποφιν, ὅτι στή «χριστιανικὴ πίστις, σῶμα καὶ ψυχὴ διχάζονται, τὸ σῶμα θεωρεῖται ἐμπόδιο τῆς ψυχῆς, ἡ σὰρκα πονηρὴ».

Ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος εἶναι ὑπερβυλικὸς καὶ ἀστήρικτος. Ἡ πνευματικοποίησις τοῦ ὀλικοῦ καὶ σωματικοῦ στοιχείου ἐν τῇ τέχνῃ ταύτῃ δὲν ὀφείλεται εἰς δυαρχικὰς ἰδέας καὶ περιφρόνησιν τοῦ σώματος, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ὑγινοῦς ἀσκήσεως, ἣτις δὲν περιφρονεῖ τὸ σῶμα, ἀλλ' ἀπλῶς ἀξιοποιεῖ τὴν ὀδοδοξὸν ἱεραρχικὴν διαβάθμισιν καὶ κλίμακα τῶν ἀξιών, ἣτις ἐπιδιώκει «τὸ χεῖρον καθυποτάξει τῷ κρείττονι καὶ τὴν σὰρκα δουλώσει τῷ πνεύματι».

Τὸ διαποτιζὸν τὴν Βυζαντινὴν Τέχνην γνήσιον ὀρθόδοξον πνεῦμα ἀποτελεῖ ἓνα ὕμνον πρὸς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα. Αὐτὸς ὁ «ἀπερίγραπτος Λόγος τοῦ Πατρὸς» ἐξυμνεῖται ὡς σαρκωθεὶς καὶ «ἐκ τῆς Παρθένου σὰρκα βροτείαν ἐνδυσάμενος». Ὁ Σωτὴρ δὲ χαρίζει εἰς ἡμᾶς «τὴν ἀφθαρσίαν τῆς σαρκὸς» καὶ θὰ μετασχηματίσῃ τὸ σῶμα ἡμῶν «εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ» (Φιλιπ. γ', 21). Τὸ σῶμα ἡμῶν, ὅπερ ἔχει τοιοῦτον αἰώνιον καὶ οὐράνιον προορισμὸν, εἶναι καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ τῆς Χάριτος, «μέλος Χριστοῦ» (Α' Κορ. ζ', 15), «ναὸς Θεοῦ ζῶντος» (Β' Κορ. ζ', 16), «ναὸς τοῦ ἁγίου Πνεύματος» (Α' Κορ. ζ', 19). Ὅθεν «ἡ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ πρέπει νὰ φανερωθῇ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν» (Β' Κορ. δ', 10) καὶ νὰ δοξάσωμεν τὸν Θεὸν οὐ μόνον ἐν τῷ πνεύματι, ἀλλὰ «καὶ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν» (Α' Κορ. ζ', 20).

Ὁ «Ἡμεροδείκτης τῆς Ἐκκλησίας».

Ὡς ἤδη ἀνεκοινώθη διὰ τῆς «Ἐκκλησίας», ὁ ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐκδοθεὶς «Ἡμεροδείκτης τῆς Ἐκκλησίας» τοῦ ἔτους 1960, ὅστις συνοδεύεται ὑπὸ καλλιτεχνικοῦ χρυσοποικίλου πλαισίου, κοσμομένου διὰ βυζαντινῆς εἰκόνας τῆς Θεοτόκου, εἶναι ἀφιερωμένος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Οἰκογενεῖαν. Ἐκτὸς τῆς συνήθους ἡμερολογιακῆς ὕλης περιέχει διαφωτιστικὰ σημεῖωματα, ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱερότητα τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογενείας, εἰς τὰ καθήκοντα

τῶν συγκροτούντων αὐτήν, ὡς καὶ εἰς τὴν πρότευσαν ἀγωγήν τῶν παιδιῶν.

Ἡ «Ἐκκλησία» πιστεύει, ὅτι οἱ εὐλαβέστατοι ἐφημέριοι θὰ διαδώσουν τὸν Ἡμεροδείκτην τοῦτον ὅσον τὸ δυνατόν περισσύτερον, διότι ἐν τῇ σημερινῇ κοινωνίᾳ, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ θεσμός τῆς οἰκογενείας κλονίζεται καὶ διέρχεται κρίσιν, δεόν νὰ διαδοθῇ ἡ Ὁρθόδοξος ἀντίληψις περὶ τῆς οἰκογενείας ὡς «Ἐκκλησίας κατ' οἶκον» καὶ ἱεροῦ θυσιαστηρίου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τελεσοοργεῖται τὸ θεῖον μυστήριον τῆς ἐκκολλήσεως ὁλοκληρωμένων χριστιανικῶν προσωπικότητων.

Θλιβερά παραφρονία.

Οἱ ἐπισκεφθέντες τὴν τελευταίαν «Διεθνῆ Ἐκθεση Θεσσαλονίκης» μετ' ἐκπλήξεως διεπίστωσαν, ὅτι εἰς τὸ ἀξιόλογον κατὰ τὰ ἄλλα Περίπτερον τῆς Ἐθνικῆς Παραγωγῆς ὑπῆρχε μία θλιβερά παραφρονία, ἣτις ἀπετέλει τοῦτ' αὐτὸ προσβολὴν τῶν αἰσθημάτων τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Ἡ παραφρονία αὕτη ἐδημιουργήθη ἐκ τοῦ ὅτι οἱ ὀργανώσαντες τὴν Ἐκθεση εἶχον παραχωρήσει εἰδικὸν χώρον εἰς τοὺς Προτεστάντας, ἵνα οὗτοι διαφημίσουν ὡς ἀντιπροσωπευτικὸν δείγμα τῆς Ἐθνικῆς Παραγωγῆς... ἐκδόσεις περὶ Λουθηρον καὶ ἄλλα, γέμοντα ὀθνεῖων ἐπιδράσεων, προτεσταντικὰ βιβλία, ἅτινα οὐδεμίαν ἔχουν σχέσιν πρὸς τὴν γνησίαν Ἑλληνικὴν παράδοσιν καὶ Ἐθνικὴν Παραγωγήν.

Νομίζομεν, ὅτι τὸ ἄτοπον τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ εἰς τὸ μέλλον. Οἱ ὀργανωταὶ τῆς Ἐκθέσεως δεόν νὰ καταβάλλουν ἰδιαιτέραν προσοχὴν, ὥστε κατ' ἐξοχὴν τὸ Περίπτερον Ἐθνικῆς Παραγωγῆς νὰ προβάλλῃ τὴν πεμπτοσύαν τῆς πνευματικῆς καὶ ὄλκῆς παραγωγῆς τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ οὐχὶ πράγματα, ἅτινα οὐδόπως εἶναι ἀντιπροσωπευτικὰ τῆς ὀλότητος τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ὅστις κατὰ τὰ ἐνεργήοντα ἐννεὰ ἑκατοστὰ αὐτοῦ εἶναι προσηλωμένος εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν τῶν πατέρων του.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Hans-Joachim Schulz, *Die Höllenfahrt als Anastasis. Sonderabdruck aus der Zeitschrift für Katholische Theologie. Innsbruck Bd. 81, Heft 1 (1959). S. 66.*

Τῆς παρούσης πραγματείας, ὡς βᾶσις τῆς ὁποίας ὑπόκειται διατριβὴ ἐπὶ διδακτορία ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Innsbruck, σκοπὸς εἶναι νὰ δειχθῇ ὅτι «ὁ ἐκδηλὸς πασχάλινος (ἀναστάσιμος) χαρακτήρ τῆς εὐσεβείας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τοῦ ὁποίου, ὡς λέγει, ἡ ἔλλειψις τοσοῦτον αἰσθητῆ καθίσταται ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ ἀπὸ τῆς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη παρατηρουμένης ἐντόνου λειτουργικῆς κινήσεως ἐν αὐτῇ, ἔχει κληρονομηθῆ ἀπὸ τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας καὶ ἐμφανίζεται ὑπὸ τὴν ἐνισχυμένην ἐπίδρασιν τῆς Χριστολογίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς Ἰουστινιανείου ἐποχῆς καὶ ἐφεξῆς». Τὴν τοιαύτην μείωσιν τοῦ ἀναστασίμου χαρακτήρος τῆς εὐσεβείας τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας

ὁ ῥωμαιοκαθολικὸς συγγραφεὺς τῆς πραγματείας ταύτης δὲν διστάζει νὰ χαρακτηρίσῃ ὡς «θλιβερόν φαινόμενον» (bedauerliche Erscheinung) καὶ νὰ ἀποδώσῃ αὐτὴν εἰς τὴν ἱστοριοδογματικὴν ἐξέλιξιν τῆς Ἐκκλησίας ταύτης καὶ δὴ καὶ εἰς τὴν ἐπισκίασιν τῆς ἀρχεγόνου σημασίας τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου διὰ τῆς ὑπερεξάρσεως τῆς σημασίας τοῦ Θεοῦ πάθους καὶ τοῦ ἐξιλεωτικοῦ χαρακτήρος αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς γνωστῆς θεωρίας Ἀνσέλμου τοῦ Καντουαρίας. Πρὸς ἀπόδειξιν τῆς θέσεως ταύτης ὁ συγγραφεὺς, ὅστις διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ καθηγητοῦ του κ. Jungmann, γνωστοῦ διὰ τὰς ρηξικελεύθους λειτουργιοῖστορικὰς ἐρεῦνας του, κατόπιν ἐκτενοῦς καὶ διαφωτιστικῆς εἰσαγωγῆς (σ. 1-7) ἀνακρίνει μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ ἱκανῆς κατανοήσεως α') τὰς μαρτυρίας τῆς ὀρθοδόξου εἰκονογραφίας, ἐξεταζομένης θεολογικῶς (Bildertheologie), β') τὰς μαρτυρίας τῶν ὀρθοδόξων λειτουργικῶν κειμένων, δι' ὧν ἐπίσης ἐκφράζονται, ὡς γνωστόν, θεολογικαὶ ἰδέαι, καὶ γ') ἐξετάζει τὰς δογματοῖστορικὰς προϋποθέσεις τῆς βυζαντινῆς λειτουργικῆς ἀντιλήψεως περὶ τοῦ Πάσχα καὶ δὴ καὶ τὴν βυζαντινὴν πασχάλινην εὐσέβειαν ἐν σχέσει πρὸς τὴν περὶ σωτηρίας διδασκαλίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὡς ἐξελίχθη αὕτη ἀπὸ τῆς Δ' ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ ἐφεξῆς μέχρι τῆς δῆθεν συμπληρώσεως τοῦ δογματικοῦ συστήματος τῆς Ἐκκλησίας ταύτης διὰ τῶν ὑπολοίπων Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

Ἡ ἐργασία τοῦ κ. Schulz, προϋποθέτουσα ὅχι μόνον σεβασμὸν καὶ ἀγάπην πρὸς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ ἐπισταμένην μελέτην τῶν πηγῶν τῆς εὐσεβείας αὐτῆς, δὲν εἶναι δυνατόν παρὰ νὰ εἶναι εἰς πάντα ὀρθόδοξον συμπαθεστᾶτη καὶ λίαν εὐπρόσδεκτος, χωρὶς ὅμως τοῦτο νὰ σημαίη ὅτι καὶ ἐν ταῖς ἐπὶ μέρους ἐρμηνείαις αὐτοῦ εἴμεθα σύμφωνοι καὶ πρὸ παντὸς πρὸς τινὰ τῶν τελικῶν αὐτοῦ συμπερασμάτων. Ἐν πρώτοις δὲν συμφωνοῦμεν πρὸς τὴν ἀντιλήψιν, ὅτι ἔχει συμπληρωθῆ τὸ δογματικὸν σύστημα τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας διὰ τῶν ἐπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, τῆς ὁδοῦ πρὸς ἀνακλήρουζιν νέων δογμάτων στηριζομένων ἐπὶ τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως ἐν ὀρθοδόξῳ ἐνοίᾳ μενούσης πάντοτε ἀνοικτῆς, ὡς ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἡ ἰδέα καὶ ἡ ἐλπίς συγκλήσεως νέας οἰκουμενικῆς συνόδου παραμένει πάντοτε ζωντανὴ ἐν αὐτῇ. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ κύκλος τῶν δογμάτων αὐτῆς εἶναι πολὺ εὐρύτερος τῶν ὑπὸ τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας θεσπισθέντων, ὡς ἀνεπτύξαμεν ἐν ἰδιαιτέρῳ μικρῷ μελετήματι ἡμῶν, δημοσιευθέντι ἐν τῷ πανηγυρικῷ τόμῳ τοῦ ἔργου («L'Église et les Églises» (Éditions de Chevetogne, 1955, σελ. 197 ἐξ.). Ἐπίσης εἶναι διὰ πάντα ὀρθόδοξον ἀπαράδεκτον καὶ ἀκατανόητον πῶς παρὰ τὴν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἀναγνωρίζομένην ἀναμφισβήτητον ἀλήθειαν, ὅτι ἡ ἐνότης τῆς ἐκκλησίας θεμελιούται πρὸς παντὸς ἐπὶ τῆς ἐνότητος τῆς πίστεως, πῶς, λέγω, εἶναι παρὰ ταῦτα δυνατόν νὰ γίνηται διάκρισις μεταξὺ τοῦ ἐκ θεῆς ἀποκαλύψεως ἀλαθήτου καὶ ἀνεκκλητοῦ δόγματος καὶ τοῦ θεολογικοῦ καὶ ἱστορικοῦ περιεχομένου αὐτοῦ, ὅπερ προσδιορίζει τὴν κατανόησιν αὐτοῦ, καὶ ὅτι

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἱερά Σύνοδος.

Τῆ 2α τρέχοντος συνήλθεν ἡ Δ. Ἱερά Σύνοδος τῆς 105ης Συνοδικῆς Περιόδου εἰς πρώτην Συνεδρίαν, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεοκλήτου. Ἐν τῇ συνεδρίᾳ ταύτῃ παρέστησαν οἱ Συνοδικοί Σύνοδου Σεβ. Μητροπολίται Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωακείμ, Χίου κ. Παντελεήμων, Φλωρίνης κ. Βασίλειος, Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμων, Βερροίας καὶ Ναούσης κ. Καλλίνικος, Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Ἰωακείμ, Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Γεώργιος, Πατρῶν κ. Κωνσταντίνος, Ἀργολίδος κ. Χρυσόστομος, Δημητριάδος κ. Δαμασκηνός, Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Κυπριανός καὶ Κεφαλληνίας κ. Χρυσόστομος. Παρέστη ὡσαύτως καὶ ὁ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος Καθηγητῆς κ. Ἰωάννης Καρμίρης.

Ἐν ἀρχῇ ἐτελέσθη Ἁγιασμός, εἶτα δὲ ὁ Μακαριώτατος κ. Πρόεδρος ἐχαίρησε τοὺς Σεβ. Συνέδρους. Ἀκολουθῶς ἀνεφώνησε ὁ πρῶτος τῇ τάξει Σεβ. Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωακείμ, τέλος δὲ τὸν Μακαριώτατον καὶ τοὺς Σεβ. Συνοδικούς ἐχαίρησεν ὁ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος παρὰ τῇ Ἱ. Συνόδῳ Καθηγητῆς κ. Ἰωάννης Καρμίρης.

Ἐν συνεχείᾳ ἡ Ἱερά Σύνοδος προέβη εἰς τὸν καταρτισμὸν τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, αἵτινες ἔχουν ὡς ἑξῆς :

Ο. Δ. Ε. Π. Πρόεδρος ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητος. Τακτικά μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμων, Καλαβρύτων κ. Γεώργιος καὶ Δημητριάδος κ. Δαμασκηνός. Ἀναπληρωματικά μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωακείμ καὶ Βερροίας κ. Καλλίνικος.

Τ. Α. Κ. Ε. Πρόεδρος ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητος. Τακτικὸν μέλος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πατρῶν κ. Κωνσταντίνος. Ἀναπληρωματικὸν μέλος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κεφαλληνίας κ. Ἱερόθεος.

Ἀποστολικὴ Διακονία. Πρόεδρος ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητος. Τακτικά μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Χίου κ. Παντελεήμων καὶ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Κυπριανός. Ἀναπληρωματικά μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμων καὶ Ἀργολίδος κ. Χρυσόστομος.

Ἐπὶ τῶν Χειροτονιῶν. Τακτικά μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωακείμ καὶ Φλωρίνης κ. Βασίλειος. Ἀναπληρωματικά μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Χίου κ. Παντελεήμων καὶ Βερροίας κ. Καλλίνικος.

Ἐπὶ τῶν προσφυγῶν. Τακτικά μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ἀργολίδος κ. Χρυσόστομος καὶ Κεφαλληνίας κ. Ἱερόθεος. Ἀναπληρωματικά μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Ἰωακείμ καὶ Δημητριάδος κ. Δαμασκηνός.

Δελτίον «Ἐκκλησία». Τακτικά μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Βερροίας καὶ Ναούσης κ. Καλλίνικος καὶ Πατρῶν κ. Κωνσταντίνος. Ἀναπληρωματικά μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Γεώργιος καὶ Δημητριάδος κ. Δαμασκηνός.

ἐπομένως ἐν περιπτώσει ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν (τὴν ὁποίαν ὁ συγγραφεὺς ἐννοεῖ ἐν οὐνιτικῇ ἐννοίᾳ), ἕκαστον κεφάλαιον τῆς πίστεως δὲν εἶναι πρέπον ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ τῆς Ἐκκλησίας νὰ διεκδικῆ μετ' ἴσης ἐντάσεως δικαιώματα ἐν τῷ δογματικῷ αὐτῆς θησαυρῷ.

Παρὰ ταῦτα δὲν δύναται τις νὰ ἀρνηθῆ οὔτε τὴν εὐκρινείαν οὔτε τὴν σοβαρότητα τῆς προσπάθειας τοῦ συγγραφέως καὶ τὴν σημασίαν τῆς συμβολῆς αὐτοῦ εἰς τὴν ἀμοιβαίαν κατανόησιν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Π. Ι. ΜΠΡΑΤΣΙΩΤΗΣ

Ἐπὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων. Τακτικά μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Γεώργιος καὶ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Κυπριανός. Ἀναπληρωματικά μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Βερροίας καὶ Ναούσης κ. Καλλίνικος καὶ Δημητριάδος κ. Δαμασκηνός.

Ἐποπτικὸν καὶ Ὑπηρεσιακὸν Συμβούλιον Ἐκκλ/κῆς Ἐκπαίδευσεως. Τακτικὸν μέλος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμων. Ἀναπληρωματικὸν μέλος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Κυπριανός.

Ἐπὶ τῶν Μοναστηριακῶν. Τακτικά μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωακείμ καὶ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Γεώργιος. Ἀναπληρωματικά μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Πατρῶν κ. Κωνσταντίνος καὶ Ἀργολίδος κ. Χρυσόστομος.

Ἐπὶ τῶν Γάμων. Τακτικὸν μέλος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Ἰωακείμ. Ἀναπληρωματικὸν μέλος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φλωρίνης κ. Βασίλειος.

Βυζαντινῆς Μουσικῆς. Τακτικὸν μέλος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωακείμ. Ἀναπληρωματικὸν μέλος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Βερροίας καὶ Ναούσης κ. Καλλίνικος.

Δαπανῶν Συνοδικοῦ Γραφείου. Τακτικά μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Φλωρίνης κ. Βασίλειος, Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Ἰωακείμ καὶ Κεφαλληνίας κ. Ἱερόθεος.

Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον. Τακτικά μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωακείμ, Φλωρίνης κ. Βασίλειος, Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμων, Κιλκισίου κ. Ἰωακείμ, Ἀργολίδος κ. Χρυσόστομος. Ἀναπληρωματικὸν μέλος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κεφαλληνίας κ. Ἱερόθεος.

Δευτεροβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον. Πρόεδρος ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητος. Τακτικά μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Χίου κ. Παντελεήμων, Βερροίας καὶ Ναούσης κ. Καλλίνικος, Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Γεώργιος, Δημητριάδος κ. Δαμασκηνός καὶ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Κυπριανός. Ἀναπληρωματικὸν μέλος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κεφαλληνίας κ. Ἱερόθεος.

Ἐπὶ τῶν ξένων Προπαγανδῶν. Τακτικά μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Χίου κ. Παντελεήμων, Βερροίας καὶ Ναούσης κ. Καλλίνικος, Κίτρου κ. Βαρνάβας, ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἀχαιῶν κ. Παντελεήμων, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱ. Συνόδου Παν. Ἀρχιεπισκόπος κ. Δαμασκηνός Παπαχρήστου, ὁ παρὰ τῇ Ἱ. Συνόδῳ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος Καθηγητῆς κ. Ἰω. Καρμίρης καὶ ὁ Γεν. Διευθυντῆς τῆς Ἀποστ. Διακονίας Καθηγητῆς κ. Ἀ. Φυτράκης.

Ἐπὶ τῶν θεμάτων Προσυνόδου. Πρόεδρος ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητος. Τακτικά μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμων, Βερροίας καὶ Ναούσης κ. Καλλίνικος καὶ Ἀργολίδος κ. Χρυσόστομος.

Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, Διανομῶν καὶ Γραφείου Σχέσεων μετὰ τῶν Ἑένων Ἐκκλησιῶν. Πρόεδρος ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητος. Μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Χίου κ. Παντελεήμων καὶ Πατρῶν κ. Κωνσταντίνος.

Καταπολεμησεως ἀναλφαβητισμοῦ. Τακτικὸν μέλος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χίου κ. Παντελεήμων. Ἀναπληρωματικὸν μέλος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σπάρτης κ. Κυπριανός.

Μελετῶν καὶ Τύπου. Τακτικά μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ἀργολίδος κ. Χρυσόστομος, Πατρῶν κ. Κωνσταντίνος καὶ Δημητριάδος κ. Δαμασκηνός.

Οἰκονομικοῦ ζητήματος Ἐφημερίων. Πρόεδρος ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητος. Τακτικά μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ἀργολίδος κ. Χρυσόστομος, Δημητριάδος κ. Δαμασκηνός καὶ Κεφαλληνίας

κ. Ἱερόθεος. Τακτικά μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ἀργολίδος κ. Χρυσόστομος, Δημητριάδος κ. Δαμασκηνός καὶ Κεφαλληνίας κ. Ἱερόθεος.

Κοινὸν Ὑπηρεσιακὸν Συμβούλιον. Τακτικὸν μέλος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμων.

Συνδέσμου Στρατοῦ καὶ Ἐκκλησίας. Τακτικὸν μέλος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χίου κ. Παντελεήμων.

— Τὴν 29ην παρ. μηνὸς συνήλθεν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Εἰρηναίου ἡ Ἐπιτροπὴ μελέτης τῶν διαζυγίων. Τῆς Ἐπιτροπῆς μετέχουν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Προκόπιος καὶ οἱ Καθηγηταὶ τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ.κ. Χρ. Πράτσιας καὶ Ἀλ. Λιτζερόπουλος.

Ἀποστολικὴ Διακονία. Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία ἐν τῇ προσπάθειά αὐτῆς, ἵνα ἔλθῃ εἰς στενωτέραν ψυχικὴν ἐπαφὴν μετὰ τὸν Ὀρθόδοξον Ἑλληνικὸν λαόν, ἐπεδίωξε καὶ τὴν ἐκ νέου, ἀλλὰ κατὰ τὸν πλέον ἀποδοτικὸν τρόπον, χρησιμοποίησιν τοῦ Ραδιοφώνου εἰς τρόπον ὥστε νὰ μεταφέρεται μέχρι καὶ τῆς ἀκροτάτης περιοχῆς τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ πέραν αὐτῆς, ἢ φωνῆ τῆς Ἐκκλησίας.

Πρὸς τὴν σκοπὸν τοῦτον προέβη εἰς τὴν κατασκευὴν καὶ ὀργάνωσιν ἰδίου Ραδιοθαλάμου, τὸν ὁποῖον ἐξώπλισε διὰ νεωτάτου τύπου μηχανημάτων, ἀκριβεστάτης καὶ πιστοτάτης ἀποδόσεως, ἵνα ἐν αὐτῷ γίνωνται αἱ ἠχογραφήσεις τῶν ἐκπομπῶν τῆς με ἐκφωνητῆς τοὺς ἰδίους τοὺς ὁμιλητάς. Ἡ ὅλη ἐκπομπή, ἐκτὸς τῶν ὁμιλιῶν, θὰ περιλαμβάνῃ καὶ ἐκλακτοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ὕμνους, συναφεῖς πρὸς τὸ θέμα τῆς ὁμιλίας. Ἦδη ἤρχισεν ἡ μετάδοσις ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἐνόπλων Δυνάμεων μιᾶς εἰδικῆς «Ἐκπομπῆς τῆς Ἀποστ. Διακονίας» κατὰ πᾶσαν Πέμπτην καὶ ὥραν 6.30' μ. μ. Οὕτω, κατὰ τὴν πρώτην ἐκπομπὴν τῆς 8ης Ὀκτωβρίου ὠμίλησεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητος, ὅστις καὶ ἀπηύθυνε μήνυμα πρὸς τὰς ἐνόπλιους δυνάμεις τῆς χώρας καὶ τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς νέας περιόδου πνευματικῆς δράσεως τῆς Ἐκκλησίας.

Κατὰ δὲ τὴν ἐπομένην τῆς 15ης Ὀκτωβρίου ὠμίλησεν ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κ. Ἀνδρέας Φυτράκης με θέμα: «Τὸ παράδειγμα τῶν γονέων διὰ τὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν παιδιῶν».

— Ἐξετυπώθη ὑπὸ τῆς Ἀποστ. Διακονίας καὶ ἐκυκλοφόρησεν εἰδικὸν τεύχος, ἀφιερωμένον εἰς τὴν καθιερωθεῖσαν ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους «Ἐκκλησιαστικὴ Ἡμέρα τοῦ Ἐργάτου», εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρονται ὅλα αἱ ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεὶ γινόμεναι ἐκδηλώσεις κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Πανελληνίου ἑορτασμοῦ (Τιμᾶται δρχ. 5).

— Εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἐκδόσεων τῆς Ἀποστ. Διακονίας, ἐξετυπώθησαν τὰ κάτωθι βιβλία: α) «Ὁ Πνευματικὸς καὶ τὸ ἔργον του», τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει θέματα ἀναφερόμενα εἰς τὰ προβλήματα, ἅτινα συναντᾷ ὁ Πνευματικὸς κατὰ τὴν ἐνάσκησιν τοῦ ὑψηλοῦ καὶ σοβαρωτάτου τούτου λειτουργήματος. Τὸ ἐν λόγῳ βιβλίον, καταρτισθὲν βάσει εἰδικῶν σχεδίων, ἐγράφη ὑπὸ τῶν διδασκόντων εἰς τὸ ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Πεντέλης «Πνευματικὸν Φροντιστήριον». (Τιμᾶται δρχ. 15).

β) «Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε» (Θέματα ἀπὸ τὴν συζυγικὴν ψυχολογίαν) ὑπὸ τοῦ κ. Θ. Καστανᾶ. (Τιμᾶται δρχ. 8).

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Τῆ 6ῃ Ὀκτωβρίου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητος προήδρευσε συνεδρία τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Ε.Π.

— Τῆ 7ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὸν βουλευτὴν κ. Πιπιλῆν καὶ τὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης κ. Βεργόπουλον.

— Τῆ 8ῃ Ὀκτωβρίου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὸν Ἀντιπρόεδρον τῆς Βουλῆς κ. Βασιλικόν.

— Τῆ 10ῃ Ὀκτωβρίου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος παρέθεσε γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἱεροσο-

λύμου κ. Βενεδίκτου, εἰς ὃ παρεκάθησαν τὰ μέλη τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας καὶ ὁ Ὑπουργὸς Ἐρησκειμάτων καὶ Παιδείας.

— Τῆ 12ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τὴν Α. Μακαριότητα ἐπεσκέφθη ὁ Πρόεδρος τοῦ Ε.Ο.Τ. κ. Στ. Πεσματζόγλου.

— Τῆ 13ῃ ὁ Μακαριώτατος ἐδέχθη τὸν Ὑπαρχηγὸν τοῦ Γ.Ε.Σ. Ἀντιστράτηγον κ. Δαμιανάκον. Ἐδέχθη ὡσαύτως τὸν Πρόεδρον τοῦ Διεθνoῦς Ἀντιαλκοολικοῦ Ἀγῶνος κ. Βέγκνενσον.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας προήδρευσε συνεδρία τοῦ Δ. Σ. τοῦ Ο.Δ.Ε.Π.

— Τῆ 15ῃ Ὀκτωβρίου ὁ Μακαριώτατος παρεκάθησεν εἰς ἐπίσημον γεῦμα δοθὲν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐρησκειμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Βενεδίκτου.

Θεολογικαὶ Σχολαὶ Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1958-1959 μετ' ὁμόφωνον ἀπόφασιν τῶν Καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ μετ' ἐκδοσιν σχετικοῦ Βασιλικοῦ Διατάγματος μετετάχθη ὁ Καθηγητὴς κ. Ἰωάννης Καρμίρης ἐκ τῆς τακτικῆς ἑδρας τῆς Ἱστορίας τῶν Δογμάτων καὶ Συμβολικῆς εἰς τὴν τακτικὴν ἑδραν τῆς Δογματικῆς καὶ Χριστιανικῆς Ἠθικῆς. Ὁσαύτως κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὑπὸ τῆς αὐτῆς Σχολῆς μετεκλήθησαν ἐκ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ὁ Καθηγητὴς κ. Δημήτριος Μωραΐτης εἰς τὴν τακτικὴν ἑδραν τῆς Πρακτικῆς Θεολογίας (Κατηχητικῆς, Ἐκκλησιαστικῆς Ρητορικῆς καὶ Λειτουργικῆς) καὶ ὁ Καθηγητὴς κ. Μάρκος Σιώτης εἰς τὴν τακτικὴν ἑδραν τῆς Ἐρμηνευτικῆς καὶ Ἐρμηνείας τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ἐπίσης κατὰ τὸ αὐτὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος ἐξελέγησαν κατὰ σειρὰν ὑπὸ τῆς αὐτῆς Σχολῆς καὶ διορίσθησαν μετὰ τὴν ἐκδοσιν τῶν σχετικῶν Βασιλικῶν διαταγμάτων ὡς Ὑφηγηταὶ τῆς Σχολῆς ταύτης ὁ κ. Κωνσταντῖνος Καλοκέρης εἰς τὸ μάθημα τῆς Χριστιανικῆς καὶ Βυζαντινῆς Ἀρχαιολογίας, ὁ κ. Κωνσταντῖνος Μουρατίδης εἰς τὸ μάθημα τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, ὁ Ἀρχισυντάκτης τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου εἰς τὸ μάθημα τῆς Πρακτικῆς Θεολογίας (Κατηχητικῆς, Ἐκκλ. Ῥητορικῆς, Λειτουργικῆς) καὶ ὁ κ. Ἀνδρέας Θεοδώρου εἰς τὸ μάθημα τῆς Ἱστορίας τῶν Δογμάτων.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἐξ ἄλλου ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους μετ' ὁμόφωνον ἀπόφασιν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης διορίσθη ὁ Πρωθιερεὺς τῶν Ἀνακτόρων Πανος.

Τὸ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐγκριθὲν καὶ καθιερωθὲν δι' ἅπαντα τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νέον ἐνιαῖον σῆμα.

Ἀρχιμ. κ. Ἱερώνυμος Κοτσώνης ὡς Καθηγητῆς τῆς ἐν αὐτῇ ἔδρας τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καὶ τῆς Ποιμαντικῆς, ὁ δὲ κ. Ἰωάννης Ἀναστασίου ὡς Ὑφηγητῆς τοῦ μαθήματος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας.

Ἱερά Μητρόπολις Δράμας.

Τὴν 3ην Σεπτεμβρίου ὠργανώθη εἰς τὴν ἔδραν τῆς Μητροπόλεως Ἱερατικὸν Συνέδριον, εἰς τὸ ὁποῖον παρέστησαν ἅπαντες οἱ ἱερεῖς αὐτῆς. Κατὰ τὴν πρωίαν ἐτελέσθη εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Θ. Λειτουργία, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δράμας κ. Φιλίππου. Κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν ἐγένετο καὶ χειροτονία διακόνου, καθ' ἣν ὠμίλησεν ἐπικαιρῶς ὁ Σεβασμιώτατος περὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἱερέως. Εἰς τὸ τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας ὁ Σεβασμιώτατος ἀπένευμε τὰ ὄφθικια τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου καὶ Οἰκονόμου εἰς δύο ἐκ τῶν εὐδοκίμως ἐργαζομένων Ἐφημερίων. Μετὰ τὸ πέρασ τῆς κατασκευτικῆς Θ. Λειτουργίας ἐπηκολούθησε συγκέντρωσις, ἀποκλειστικῶς διὰ τοὺς ἱερεῖς, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Σεβασμιώτατος ὁμίλησας ἐτόνισε, μετὰ τῶν ἄλλων, τὴν ἀνάγκην τῆς κατασκευτικῆς καὶ ὁμοιομόρφου τελείσεως τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, ἔδωκε δὲ καταλλήλους ὁδηγίας ἐπὶ τοῦ σοβαροῦ τούτου θέματος. Ἀκολούθως ὑπεμνήσθη ἡ μεγίστη σημασία τῆς πνευματικῆς δράσεως τῶν Ἐφημερίων εἰς τὰς ἐνορίας των καὶ ἐδόθησαν αἱ σχετικαὶ ἐντολαὶ διὰ μίαν οὐσιαστικώτερον συμμετοχὴν τῶν ἱερῶν εἰς τὸ διδακτικὸν καὶ κοινωνικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ Ἐφημέριοι ἀνεχώρησαν τὴν μεσημβρίαν διὰ τὰς ἐνορίας των μὲν νέας δυνάμεις διὰ τὴν συνέχισιν τῆς ὑψηλῆς των ἀποστολῆς.

Ἱερά Μητρόπολις Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου.

Ἐν τῇ πόλει Παραμυθίας καὶ ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Οἰκοτροφεῖῳ συνεκλήθη ἀπὸ τῆς 7ης μέχρι τῆς 9ης Ἰουλίου ἐ.ε. ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου κ. Τίτου Γενικὸν Ἱερατικὸν Συνέδριον, τοῦ ὁποῖου μετέσχον 126 Ἐφημέριοι, πολλοὶ τῶν ὁποίων ἀνέλαβον εισηγήσεις ἐπὶ τῶν ἀναπτυχθέντων θεμάτων. Ὁ Σεβασμιώτατος ἐκήρυξε τὴν ἑναρξιν τοῦ Συνεδρίου διὰ καταλλήλου ὁμιλίας περὶ τῆς σημασίας καὶ ὠφελιμότητος αὐτοῦ, ἐπηκολούθησαν δὲ προσφωνήσεις τοῦ Νομάρχου Θεοπρωτίας κ. Κ. Λαμνάτου, τοῦ Δημάρχου Παραμυθίας κ. Γ. Ρίγγα, τοῦ Θεολόγου κ. Φ. Οἰκονόμου, τοῦ Ἱεροκλήρου, τοῦ Γεν. Ἀρχιεπ. Ἐπιτρόπου καὶ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου Ἠγουμενίτης. Τὰ ἀναπτυχθέντα θέματα ἦσαν τὰ ἑξῆς: Ὁ Χριστιανικὸς Νὰος καὶ ὁ Ἐφημέριος, ὁ Ἐκκλησιαστικὸς τῶν πιστῶν, ὁ Ἱερεὺς Τελετουργός, ὁ Ἱερεὺς ὡς τελετουργός τῆς Θείας Λατρείας, τῶν Θεῶν μυστηρίων καὶ τῶν Ἱερῶν ἀκολουθιῶν, ὁ Ἱερεὺς ὡς κήρυξ τοῦ Θεοῦ λόγου, ἡ προσωπικότης τοῦ Κατηχητοῦ, ἡ Ὄργανωσις τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου, ἡ προσωπικότης τοῦ ἐξομολόγου, αἱ ψυχολογικαὶ προϋποθέσεις τελείσεως τοῦ μυστηρίου τῆς Ἱερᾶς ἐξομολογήσεως καὶ τρόπος διεξαγωγῆς αὐτοῦ. Ὄργανωσις τῆς Ἐνορίας, τὸ Διοικητικὸν ἔργον τοῦ Ἐφημερίου, τὸ φιλικὸν ἔργον αὐτοῦ καὶ ἡ κοινωνικὴ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας. Κατὰ τὴν λήξιν τοῦ Συνεδρίου, προσελθὼν ὁ Νομάρχης κ. Κ. Λαμνάτος ἀπεχαιρέτησε τοὺς συνέδρους διὰ θερμῆς προσλαλιᾶς. Ψηφίσματα ἀπεστάλησαν πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, τὸν Βασιλέα, τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας, τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητον, τὴν Κυβέρνησιν καὶ λοιπὰς ἀρχὰς πρὸς ἄμεσον ρύθμισιν μισθοδοσίας Ἐφημεριακοῦ κλήρου. Τὴν ἐπομένην τῆς λήξεως τοῦ συνεδρίου ἐτελέσθη ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου ἡ θεία λειτουργία ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῇ συμμετοχῇ πολλῶν Ἱερῶν, κηρύξαντος καὶ τὸν Θεῖον λόγον καταλλήλως. Ἐν τέλει ἀπένευμεν ὄφθικια εἰς τοὺς ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν λίαν ἐπαξίως διακονήσαντας τὴν Ἐκκλησίαν.

— Ἐνεργεῖαι τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. Τίτου ἐχορηγήθη ὑπὸ τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης ἀνάλογον χρηματικὸν ποσὸν διὰ τὴν προμήθειαν 700 ἀντιτύπων τῆς Κ. Διαθήκης Ἐκδόσεως Ἀποστολικῆς Διακονίας πρὸς διάθεσιν αὐτῶν εἰς τοὺς στρατιώτας τῶν συνοριακῶν φυλακῶν καὶ τοὺς ὄπλιτας τῶν Ταγμάτων τῶν Τ.Ε.Α. τῆς Μητροπολιτικῆς αὐτοῦ Περιφέρειας. Ἡ διάθεσις τούτων ἐγένετο ἐν ἐπίσημοις

τελευταῖς ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Παραμυθίας παρουσίᾳ τῶν Διοικητῶν, ὀξυματικῶν, καὶ στρατιωτῶν, ἐν αἷς ἐξήρε τὴν θεοσεβειαν καὶ τὴν ἐνέργειαν ταύτην τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης Φρειδερίκης πρὸς στερέωσιν τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως τῶν στρατιωτῶν καὶ ὄπλιτῶν.

— Ὁ Σεβασμιώτατος ἐπεσκέφθη στρατιωτικὰς Μονάδας τῶν ἐπιστρατευθέντων ἐφέδρων τῆς ἀσκήσεως «Λεωνίδας», εἰς τὰς ὁποίας ὠμίλησε περὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἰδανικῶν, ἐμψυχώσας τὸ θρησκευτικὸν καὶ ἔθνικον φρόνημα τῶν στρατιωτῶν. Εἰς ταύτας ἡ Ἱερά Μητρόπολις διένειμε ψυχοφελῆ ἐντυπα καὶ πολλὰ ἄλλα χρήσιμα ἀντικείμενα.

Ὁ Σεβασμιώτατος μεταβὰς εἰς Ἰωάννινα ἐπὶ τῇ ἀφίξει τοῦ Προέδρου τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως κ. Κ. Καραμανλῆ ἐζήτησεν ἀκρόασιν παρ' αὐτῷ, ἐκθέσας τὰ σοβαρὰ προβλήματα τῆς Μητροπόλεως αὐτοῦ καὶ ζητήσας τὴν ἐνίσχυσιν τῆς Πολιτείας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Μόσχας ἰδρύθη κατ' αὐτὰς νέα ἔδρα τῆς Ἱστορίας καὶ θεωρίας τοῦ ἀθείσμου. Ἡ ἔδρα αὕτη ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν προπαγανδιστῶν διὰ τὴν διάδοσιν τοῦ «ἐπιστημονικοῦ ἀθείσμου».

— Πρὸ ὀλίγου ἐκυκλοφόρησε τὸ ὑπ' ἀριθ. 30-31 τοῦ Ἀπριλίου—Σεπτεμβρίου 1959 τεύχος τοῦ περιοδικοῦ «Messager de l'exarchat du Patriarche russe en Europe occidentale», τὸ ὁποῖον εἶναι ἀφιερωμένον ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὴν μνήμην τοῦ πρὸ ἐνὸς ἔτους ἀποθανόντος διασήμου Ρώσου δογματικοῦ καὶ πατρολόγου Vladimir Lossky, ὁ ὁποῖος ἀφιέρωσεν ὅλας τὰς ἐξόχους πνευματικὰς του δυνάμεις εἰς τὴν μελέτην καὶ τὴν διάδοσιν τοῦ πνεύματος τῆς Ὁρθοδοξίας κυρίως μεταξὺ τῶν Γάλλων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Πατριάρχου Σερβίας κ. Γερμανοῦ καὶ τοῦ ἐν Γιουγκοσλαβίᾳ Ἑλλήνου πρέσβεως κ. Τσακαλώτου, τὴν 16ην Σεπτεμβρίου ἀφίκετο εἰς Βελιγράδιον ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Δράμας κ. Φίλιππος, ὁ ὁποῖος ἐτέλεσεν εἰς τὸ ἑλληνικὸν στρατιωτικὸν νεκροταφεῖον τοῦ Πύρου καὶ τοῦ Βαλάντοβο μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν κατὰ τὸν α' παγκόσμιον πόλεμον πεσόντων ἑλλήνων στρατιωτῶν.

— Τὴν 19ην Σεπτεμβρίου ἐ.ε. ὁ Πατριάρχης Σερβίας κ. Γερμανὸς ἀφίκετο εἰς τὸ Σαράγεβο, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Μπάτσκας κ. Νικάνορος, τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Μόστάρ κ. Βλαδισλαύου, τοῦ προέδρου τοῦ Συλλόγου τῶν ὀρθοδόξων ἱερῶν Γιουγκοσλαβίας κ. Μίλαν Σμιλιανιτς καὶ τοῦ γραμματέως τῆς ἐπιτροπῆς Ὁρθοσκευμάτων κ. Ντίλπαριτς. Ὁ Πατριάρχης ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς Βουλῆς τῆς Βοσνίας καὶ Ἑρζεγοβίνης καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Σαράγεβο. Κατὰ τὴν ἐπισκεψίν του εἰς τὴν Βοσνίαν ὁ Πατριάρχης κ. Γερμανὸς ἐτέλεσε τὴν 21ην Σεπτεμβρίου τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἀνοικοδομηθέντος ναοῦ τοῦ Τσαίνιτσε, ὁ ὁποῖος κατεστράφη ἐκ θεμελίων ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν στρατιωτῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τελευταίου πολέμου. Ὁ ἐν λόγω ναὸς συγκαταλέγεται μετὰ τῶν ἀρχαιότερων ὀρθοδόξων ναῶν τῆς Γιουγκοσλαβίας.

— Ὁ ὑπουργὸς τῆς κυβερνήσεως τῆς Σερβίας καὶ πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ὁρθοσκευμάτων Σερβίας κ. Ἰσα Γιοβάνοβιτς ἐδέχθη τὴν 2αν Σεπτεμβρίου ἐ.ε. τὸν Πατριάρχην Σερβίας κ. Γερμανόν, ὁ ὁποῖος συνωμίλησε μετ' αὐτοῦ ἐπὶ ζητημάτων ἐχόντων σπουδαιότητα διὰ τὴν περαιτέρω δρᾶσιν τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας.

— Εἰς τὸ ἄρτι κυκλοφόρησαν τεύχος τοῦ μηνὸς Ἰουλίου 1959 τοῦ ἐπισήμου ὄργανου τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας «Γκλάσνικ» δημοσιεύεται λεπτομερῆς περιγραφή τῆς εἰς Γιουγκοσλαβίαν ἐπισκέψεως τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονος, ὁ ὁποῖος θεωρεῖται ὑπὸ τοῦ περιοδικοῦ ὡς μέγας φίλος τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ τῆς Σερβικῆς ἐκκλησίας καὶ ὁ ὁποῖος «ἀφήκεν ἄριστην ἐντύπωσιν εἰς ὅλους τοὺς Σέρβους, οἱ ὁποῖοι εἶχον τὴν τιμὴν νὰ τὸν ἴδουν καὶ νὰ τὸν ἀκούσουν». Διὰ τοῦτο, προσθέτει τὸ περιοδικόν, ἡ ἐπίσκεψίς του θὰ μείνῃ ἀλησμόνητος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κορινθίας

*Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ 2200/40 «περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ ἑφημερίων» Α.Ν. καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τοῦ Ἐφημερίου τοῦ ἐν Συκιᾷ Ἱ. Ναοῦ Κ. Θεοτόκου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ ἀνακηρυχθῶσι ὑποψήφιοι ἑφημέριοι τοῦ ὡς ἄνω Ἱ. Ναοῦ.

Ἐν Κορίνθῳ τῇ 6 Σεπτεμβρίου 1959.

† Ὁ Κορινθίας Π ρ ο κ ὀ π ῖ ο ς

Ἱερὰ Μητρόπολις Μαρωνείας

*Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου Πελαγίας, ἵνα ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα Πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων.

Ἐν Κομοτηνῇ τῇ 22α Σεπτεμβρίου 1959

† Ὁ Μαρωνείας Τι μ ὀ θ ε ο ς

— —

*Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Παρασκευῆς Ἀμαξιάδων, ἵνα ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα Πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων.

Ἐν Κομοτηνῇ τῇ 23η Σεπτεμβρίου 1959

† Ὁ Μαρωνείας Τι μ ὀ θ ε ο ς

— —

*Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Μεγάλου Κρανουβουνίου, ἵνα ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα Πιστοποιητικά προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων.

Ἐν Κομοτηνῇ τῇ 23η Σεπτεμβρίου 1959

† Ὁ Μαρωνείας Τι μ ὀ θ ε ο ς

Ἱερὰ Μητρόπολις Σερρῶν καὶ Νιγρίτης

*Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρ. 41 Ν. 671/43 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τοῦ πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ὑποβάλωσι ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας τὰ ἀπαραίτητα Πιστοποιητικά.

Ἐν Σέρραις τῇ 30η Σεπτεμβρίου 1959

† Ὁ Σερρῶν καὶ Νιγρίτης Κ ω ν σ τ α ν τ ῖ ο ς.

Ἱερὰ Μητρόπολις Αἰτωλοακαρνανίας

*Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὸ ἀρθρον 63 παράγραφος 1 καὶ 2 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», προσκα-

λοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα καὶ βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν τοῦ Ἱεροδιακόνου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ματαράγας, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα Πιστοποιητικά, καθ' ὅσον μετὰ ταῦτα θέλομεν προβῆ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων.

Ἐν Μεσολογγίῳ τῇ 16η Σεπτεμβρίου 1959

† Ὁ Αἰτωλ/νίας Ἱ ε ρ ὀ θ ε ο ς

Ἱερὰ Μητρόπολις Διδυμοτείχου - Ὁρεστιάδος

*Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱ. Ναοῦ (Ἁνάληψις τοῦ Κυρίου) Θούριον - Διδυμοτείχου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱ. Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρύξεως ἐν τῷ δελτίῳ «Ἐκκλησία», ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Διδυμοτείχῳ τῇ 21η Σεπτεμβρίου 1959

† Ὁ Διδ)χου καὶ Ὁρ)δος Κ ω ν σ τ α ν τ ῖ ο ς

Ἱερὰ Μητρόπολις Γυθείου καὶ Οἰτύλου

*Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ταξιαρχῶν Φαγγαριάνων - Μηλέας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ κεκτημένους τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενων πιστοποιητικῶν πρὸς ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Γυθείῳ τῇ 26η Σεπτεμβρίου 1959.

† Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου Φ ι λ ῆ μ ω ν.

Ἱερὰ Μητρόπολις Πατρῶν

Στερομένου τοῦ ἐν Κραλίῳ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου κανονικοῦ καὶ νομίμου Ἐφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν ταύτην, ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς ἐνταῦθα ἐκδιδομένην ἑφημερίδα, ὑποβάλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα ἡμῶν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων των.

Ἐν Πάτραις τῇ 23η Σεπτεμβρίου 1959.

† Ὁ Πατρῶν Κ ω ν σ τ α ν τ ῖ ο ς.

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἄρτης

*Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 46 καὶ 47 τοῦ Α.Ν. 2200 τοῦ 1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ Δελτίον «Ἐκκλησία», ὑποβάλωσιν εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Ἄρτης τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, πρὸς κατάληψιν τῶν χηρευσουσῶν θέσεων Ἐφημερίων: 1) Ἁγίου Νικολάου Γουργιανῶν - Ῥωμανοῦ, 2) Ἁγίου Ταξιαρχῶν Μικροσπηλιάς καὶ 3) Ἁγίας Βαρβάρας Ἀστροχωρίου.

Ἐν Ἄρτῃ τῇ 26η Σεπτεμβρίου 1959.

† Ὁ Ἄρτης Ἱ γ ν ἄ τ ῖ ο ς.

Ἱερὰ Μητρόπολις Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200]40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ τῶν μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πληρῶσιν τῆς κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Κομπότη Ἐπρομέρου Ἱεροῦ Ναοῦ «Ἁγία Παρασκευή», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Μεσολογίῳ τῆ 24ῃ Σεπτεμβρίου 1959.

† Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Ἱερόθεος.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200]40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ τῶν μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πληρῶσιν τῆς κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Ἀλευράδι Βάλτου Ἱεροῦ Ναοῦ «Ἁγιος Γεώργιος», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «Ἐκκλησία», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Μεσολογίῳ τῆ 1ῃ Ὀκτωβρίου 1959.

† Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Ἱερόθεος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Παντελεήμονος, 2. Ποιμαντορικά. Θεσσαλονίκη 1959. Σελ. 112.

Μητροπολίτου Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Κυπριανοῦ, Ζωντανὸ στὸν τάφο. Διήγημα παιδικό. Ἀθήναι 1959. Σελ. 66.

Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερβίων καὶ Κοζάνης, «Οἰκοδομή», Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπετηρίς, ἔτος Α', ἐν Κοζάνῃ 1958, σελίδες 334 μετὰ πολλῶν πινάκων καὶ εἰκόνων.

† Ἐπισκόπου Θουμακοῦ Χρυσοστόμου, Α', Ἐλεγχος τῶν παρατηρήσεων τοῦ Γ. Μπεκατώρου ἐπὶ τοῦ «Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1959», Β', Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς «Τάξεως» αὐτοῦ τοῦ ἔτους 1959. Ἐν Ἀθήναις 1959.

Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ Κορίνθου. Σχολικὸν Ἔτος 1958-1959. Σελ. 70.

Σπύρου Ἀβούρη, Β. Γυμνασιάρχου, Ἡ Ἐπειείθεια. «Ἀπὸ τὰ μαθήματα τῆς Χριστ. Ἠθικῆς». Ἀθήναι 1959. Σελ. 18.

Γεωργίου Σ. Μπεμπή, Καθηγητοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθόδοξου Θεολογικῆς Σχολῆς ἐν Brookline, Mass., Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Harvard. (Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Γρηγόριος ὁ Παλαμάς»). Ἐν Θεσσαλονίκη 1959. Σελ. 16.

Ἰωάννου Θ. Κολιτσάρα, Ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία (Αἰ διαφοραὶ τῆς πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον). Ἀδελφότης Θεολόγων ἡ «Ζωή». Ἀθήναι 1959. Σελ. 144.

Μοναχοῦ Θεολογίου Διονυσίου, Ἁγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης. Ὁ βίος καὶ τὰ ἔργα του (1749 - 1809). Ἐκδοτικὸς οἶκος «Ἀστὴρ» Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου, Ἀθήναι 1959, σελίδες 380.

Ἀρχιμανδρίτου Γαβριήλ, Καθηγουμένου Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Διονυσίου, Ἡ ἐν Ἀγίῳ Ὀρει Μονὴ τοῦ ἁγίου Διονυσίου. Ἐκδοτικὸς οἶκος «Ἀστὴρ» Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου, Ἀθήναι 1959, σελίδες 222.

Κωνσταντίνου Καβαρνῶ, Δρος Φιλοσοφίας τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Χάρβαρντ, Τὸ σύμπαν καὶ ὁ ἄνθρωπος στὴν ἀμερικανικὴ φιλοσοφία, Ἐκδοτικὸς οἶκος «Ἀστὴρ» Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου, Ἀθήναι 1959, σελίδες 120.

Nostalgia for Orthodoxy by the Very Rev. Archimandrite Elias Mastrogiannopoulos, «Zoe», Brotherhood of Theologians, Athens, Greece 1959.

Ἀρχιμανδρίτου Φιλαρέτου Α. Βιτάλη, Ἱεροκήρυκος Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικοπόλεως, Ἡ Ἱερὰ Μονὴ Ζαλόγγου, μετὰ προλόγου τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανοῦ. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Σ. Σπυροπούλου 1959, σελ. 196.

Ernst Aepli, Σύγχρονος θεραπευτικὴ ψυχολογία. Ὁ Ψυχολόγος - Σύμβουλος καὶ τὸ ἔργον του. Πρόλογος - Μετάφρασις Λουκά Π. Μανδάλου, Νευροψυχιάτρου. Ἀθήναι. Σελ. 126.

Ἰωάννου Μ. Φουντούλη, Λεσβιακὸν Ἐορτολόγιον. Α'. Οἱ Ἅγιοι Γεώργιοι, Ἀρχιεπίσκοποι Μυτιλήνης, Ἀθήναι 1959. Σελ. 52.

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

† Ὁ Βερροίας καὶ Ναούσης ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

† Ὁ Πατρῶν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδ. Σπεράντσα, «Εἷς Κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα».

Τὸ Χρονικὸν τῶν ἐργασιῶν τῆς ΙΕ' Συνόδου τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Ὀμιλία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ἐπὶ τῷ ἐγκαινισμῷ τῆς ὀδιοφωνικῆς ἐκπομπῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ἀπὸ τὴν ἐν Ἀθήναις παραμονὴν τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων.—Τὸ ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν παρατεθὲν γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων.—Τὸ ὑπὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν παρατεθὲν Δείπνον πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων.

Σεβ. Μητροπολίτου Ἀξώμης Νικολάου, Τίς θὰ ἀναλάβῃ;

Ἰωάννου Καμίρη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἐπιστολὴ ἀναφερομένη εἰς τὸ ἀνωτέρω ἀρθρον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀξώμης.

Ἰωάννου Καμίρη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἐκ τῆς Ἐκκλησιολογίας τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου (Δ').

Βασ. Ἰωαννίδου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Τὸ ἐν Ῥόδῳ Συνέδριον τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν (19-28 Αὐγούστου 1959). (Γ').

Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Θουμακοῦ Χρυσοστόμου, Περὶ νεωκέρων (συνέχεια).

Παρατηρήσεων Στήλη.

Παναγ. Μπρατσιώτου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Βιβλιοκρισία.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Προκηρύξεις Ἐκλογῆς Ἱερῶν.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις, Ἰασιῶ 1.